یا معین بک نستعین

یا خدا بخش جملہ جرم و گناہ
بہ برکتِ خواجہ عبید اللہ رح

حضرت سیدنا امیر المؤمنین عمر الفاروق رض

حضرت سیدنا امیر المؤمنین ابو بکر الصدیق رض

حضرت خواجہ
غلام فرید رحمۃ اللہ علیہ
کا مادری زبان میں نعتوں کا مجموعہ
موسومہ

دیوانِ فرید رح

مع
ڈوہڑہ جات

حضرت سیدنا امیر المؤمنین علی المرتضیٰ رض

حضرت سیدنا امیر المؤمنین عثمان غنی ذو النورین رض

بہ تصحیح تام مالا کلام حضرت پیر حافظ محمد عبد القدوس صاحب
پیر قادری سجادہ نشین حضور قطب الاقطاب شیخ الاسلام والمسلمین حضرت سیدنا و مولانا حافظ محمد عبد العلیم صاحب
متولی بارگاہ عبیدیہ رحمانیہ
محلہ قدیر آباد ملتان شریف

بہ اہتمام
فرزندِ سادس صاحبزادہ حافظ محمد عبد الواسع
المعروف سلطان محمود عتیقی

ملنے کا پتہ
قدیمی اسلامی کتب خانہ
حافظ عبد الرحیم اینڈ سنز اندرون
بوہڑ گیٹ
ملتان شہر

احسن التحریر کلیم رقم کلیم آرٹ ایجنسی قدیر آباد ملتان

کیمبرج پرنٹنگ پریس لاہور

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

مختصر حالاتِ مصنّف رحمۃ اللہ علیہ

السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ

سلطان العاشقین حضرت خواجہ غلام فرید صاحب رحمۃ اللہ علیہ فرزند حضرت خواجہ خدا بخش کے تھے۔ وہ فرزند حضرت خواجہ احمد علی صاحب کے جو جانشین حضرت قاضی عاقل محمد صاحب قوم کوریجہ کے ہوئے جو کہ حضور قبلۂ عالم مہاروی رضی اللہ عنہ کے خلیفۂ دوم تھے۔ یعنے آپ چوتھی پُشت اپنے صاحب الروضہ پردادا صاحب سے جا ملتے ہیں۔ آپ کی پیدائش غالباً مشرقی کنارہ دریائے سندھ بستی چاچڑاں تحصیل خانپور میں ہوئی۔ آپ نے فراغتِ علمِ ظاہری کے بعد اپنے بڑے بھائی حضرت فخر الدّین صاحب سے بیعت کی اور تمغۂ خلافت حاصل کیا۔ شیریں زبانی خوش اخلاقی آپکی خصلت لاینفک تھی۔ کسی کی دل آزاری قطعاً پسند نہ تھی۔ آپ اکثر یہ شعر پڑھا کرتے ؎

مباش در پئے آزار ہرچہ خواہی کن ۔ کہ در شریعتِ ما غیر ازیں گناہے نیست

آپ اکثر خلوت میں رہتے۔ جو وقت بھی عام مجلس میں جلوہ افروز ہوتے تو بابِ عشق سے ہی گفتگو فرماتے۔ بلکہ عشق کو حضرتِ عشق سے تعبیر کرتے۔ آپ کی تصانیف بزبان فارسی، اردو، ماڑواری۔ جو بھی مطبوعہ غیر مطبوعہ ملتی ہیں سب کا موضوع صرف توحیدِ حقیقی اور حضرتِ عشق ہی ہیں اَللّٰھُمَّ افض علینا من فیوضاتہ آپنے کتاب خیالی اور شرح چغمینی وغیرہا کے کچھ سبق، برکت حاصل کرنے کیلئے بحضور رئیس الانقیاء حضرت فانی فی اللہ باقی باللہ خواجہ حافظ محمد عبید اللہ ملتانی پیر قادری رضی اللہ تعالیٰ عنہ پڑھے۔

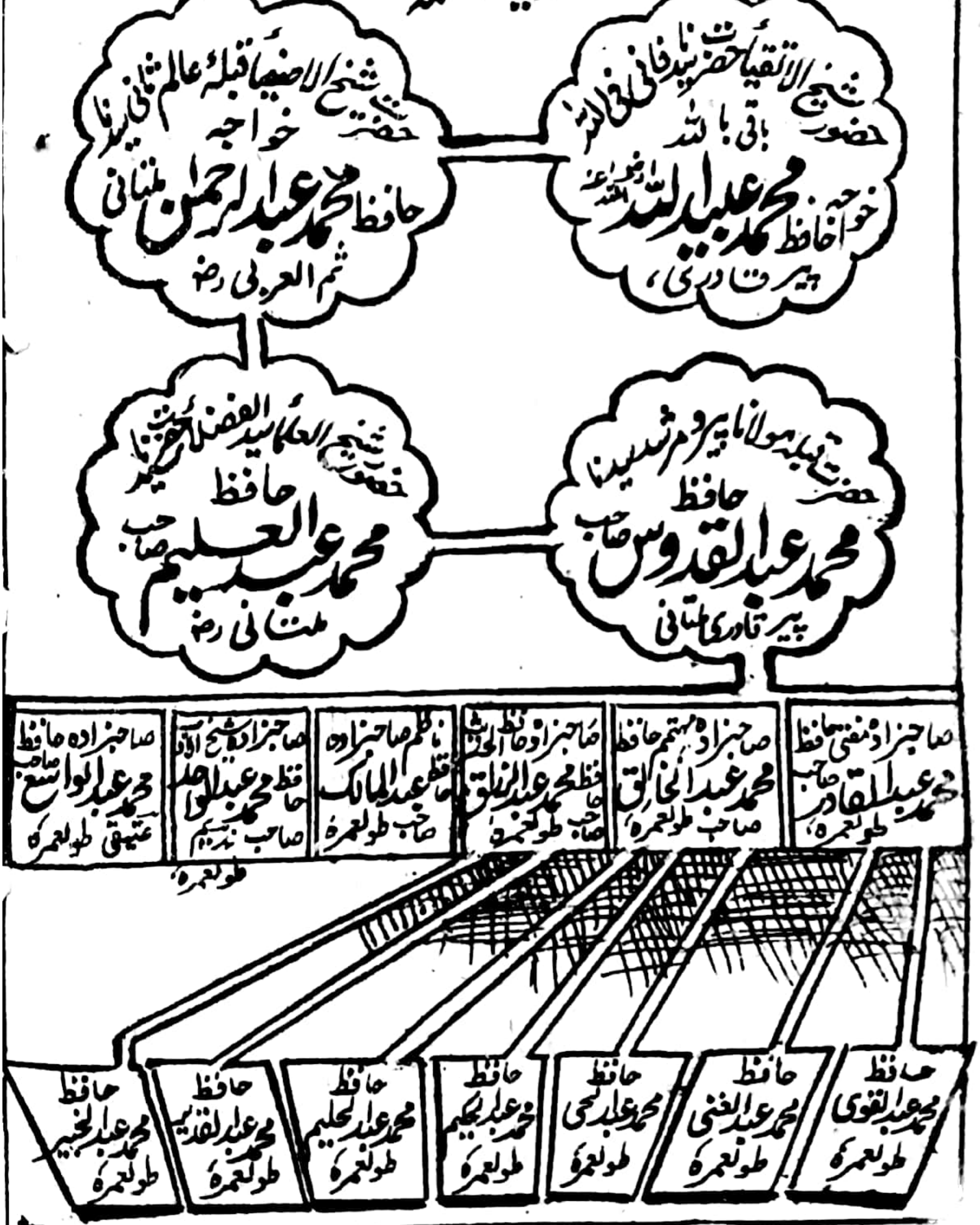
تھے۔ بعد وفات حضرت شیخ الاتقیاء کے جو ۵ رجمادی الاوّل ۱۳۰۵ھ میں ہوئی۔ تو آپ نے دو دفعہ یا زیادہ حضور شیخ الاتقیاء کے جانشین حضرت قطب الاقطاب، غوث الوقت، رئیس الاصفیاء، سند الاتقیاء، قبلہ خواجہ حافظ محمد عبدالرحمٰن ملتانی ثم العربی رضؓ کی خدمت میں تشریف لا کر اسرارِ خفیہ سے استفادہ فرمایا۔

آپ آخری عمر میں بعارضۂ ذیابیطس کے مریض ہو کر ۷ ربیع الثانی ۱۳۱۹ھ مطابق ۲۴ رجولائی ۱۹۰۱ء کو جان بہ جان آفرین سپرد فرمائی۔ مغربی کنارہ دریائے سندھ شہر کوٹ مٹھن تحصیل راجن پور ضلع ڈیرہ غازیخان خانقاہ اپنے پردادا صاحب قاضی عاقل محمد صاحب رح میں زیارت گاہ ہے۔ آپکی تاریخ وصال میں حضور قبلہ و کعبہ امام سید العلماء سند الاتقیاء حضرت خواجہ حافظ محمد عبدالعلیم صاحب ملتانی رضی اللہ عنہ سجادہ نشین بارگاہِ عبیدیہ رحمانیہ رح نزد سول ہسپتال محلہ قدیر آباد ملتان شریف نے فارسی زبان میں کیا خوب اشعار فرمائے ہیں: ۔

چونکہ قطب زمن ز تختِ زمیں
گشت مسند نشیں بعلیین!
کرد پرواز شد ز دیدۂ خلق
روز و شب شد فتادہ خلق بقلق!
شد چو مخفی ز ما کہ قطبِ جنوب
گفت مسکیں[1] بسن کہ قطبِ غروب
شمس[2] ما باد دائما بعروج
باد بدخواہِ حضرتش مفلوج
یافت ذراتِ عالم از وے نور
تافت بر خلق چہ قریب وچہ دور

۱؎ مسکین تخلص ہے حضور جد امجد ...
۲؎ شمس سے مراد حضرت خواجہ عبد... عربی صاحب ...

شجرہ نسب صاحبزادہ حافظ محمد عبدالواسع صاحب عتیقی زید علمہٗ

خواجہ غلام فرید رحمۃ اللہ علیہ کے بعد ان کے اکلوتے صاحبزادے خواجہ محمد بخش علیہ الرحمۃ نازک کریم سجادہ بنے ان کے بعد ان کے اکلوتے بیٹے صاحبزادہ خواجہ اللہ دوسایا المعروف خواجہ معین الدین سجادہ ہوئے - ان کے بعد ان کے اکلوتے فرزند خواجہ قطب الدین صاحب جنہیں دستار باندھی جو بعمر دس سال بلا اولاد چل بسے۔ پھر خواجہ غلام فرید رح کے حقیقی نواسے خواجہ فیض احمد صاحب نے سجادگی

دیوانِ فرید

مندرجہ ذیل کافی حج کے موقعہ پر بیت اللہ شریف اور روضۂ اقدس رسولِ کریم صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم سے وداع ہوتے ہوئے آپ نے ۱۲۹۲ھ میں فریاد فرمائی تھی اس میں فراقِ کعبہ اور مناقبِ قبلہ کا بیان ہے اور آخیر میں پھر زیارت کی تمنا کی گئی ہے۔

کافی نمبر (۱)

(ردیف الف)

اج سانولڑے مکلایا — سر بار ڈکھاں دا چایا!
اے قبلہ اقدس عالی — ہر عیب کنوں ہے خالی
اتھ عبد عبید سوالی — جیں جو منگیا سو پایا
وہ امن اللہ معظم — وہ حرم اللہ محرم
وہ بیت اللہ مکرم — ہے رحمت دا سر مایا
اے نورِ سیاہ مجسم — ہے عین سواد الاعظم
تھیا بے شک آمن بے غم — جو حرم احاطے آیا!
کر یاد حریم حرم کوں — رکھ پیش پرانڑیں غم کوں
دل آکھے کھاواں سم کوں — ہے جیونڑ کوڑ اجایا
ہنڑ واگاں وطن ولایاں — لکھ مونجھ مونجھاریاں آیاں
دل سیجڑیاں بیتاں لایاں — دل میلیں یار خدایا
دل دلبر کیتے سکے — گھر شہر بازار نہ ٹکے

ترجمہ آیات: ومن دخلہ کان آمنا

ونج کھوسوں طواف دے دھکے ۔ جے دل بخت بھر آیا
بن یار فرید نہ نجرساں ۔ رت رو رو آہیں کرساں
غم کھا کھا اوڑک مرساں ۔ ڈکھ ڈکھڑیں جیڑا تایا

کافی نمبر ۲

انہا ر مُرلی شور مچایا

گُرنے پورے بھید بتائے ۔ عقل فکر سب فہم گمائے
مدہوشی وچہ ہوش سکھائے ۔ سارا سفر عروج سجھایا
وحدت عین عیاں ڈٹھوسے ۔ مخفی کُل اظہار تھیوسے
طُس حقیقی سمجھ لیوسے ۔ ہرگن گیان دے گیت الاپایا
تھئے واضح مشہود دقائق ۔ تھئے لائح انوار حقائق
ظاہر کجھ سب کجھ دے لائق ۔ قُرب تے بُعد دا فرق اٹھایا
بنسی خوب بتایاں باتاں ۔ گجھڑے راز انوکھیاں گھاتاں
گُم تھیاں کوڑیاں ذات صفاتاں ۔ لِمَنِ المُلک دا دورہ آیا
خمر طہوروں پی پیمانے ۔ تھیوسے عاشق مست دیوانے
بھُل گئے صوم صلوٰۃ دوگانے ۔ رندی مشرب سانگ رسایا
جانے کون گنوار مقلدؔ! ۔ واہ واہ رمز مقدس جیدؔ
تھی مطلق بے قید موحدؔ ۔ سبھ صورت وچہ آپ سہایا
جب ہک رمز ملی توحیدوں ۔ دل آزاد ڈٹھم تقلیدوں
تھی کر فرد فرید فریدوں ۔ سِرّی روحی وعظ سنایا

کافی نمبر ۳

بن دلبر شکل جہان آیا — ہر صورت عین عیان آیا!
کتھے آدمؑ تے کتھے شیثؑ نبی — کتھے نوحؑ کتھاں طوفان آیا
کتھے ابراہیمؑ خلیل نبی — کتھے یوسفؑ وچ کنعان آیا
کتھے عیسیٰؑ تے الیاسؑ نبی — کتھے لچھمنؑ رام تے کان آیا
کتھے زکریا کتھے یحییٰؑ ہے — کتھے موسیٰؑ بن عمران آیا
بوبکرؓ، عمرؓ، عثمانؓ کتھاں — کتھے اسد اللہؓ ذی شان آیا
کتھے حسنؓ حسینؓ شہید بنے — کتھے مرشد فخر جہان آیا
کتھے احمد شاہ رسولاں دا — محبوب سبھے مقبولاں دا
استاد نفوس عقولاں دا — سلطان سر سلطان آیا
تنزیل کتھاں، جبریل کتھاں — توریت، زبور، انجیل کتھاں
آیات کتھاں ترتیل کتھاں — حق باطل دا فرقان آیا
کل وچ کل شے ظاہر ہے — سوہنڑاں ظاہر عین مظاہر ہے
کتھے ناز نیاز دا ماہر ہے — کتھاں درد، کتھاں درمان آیا
کتھے ریت پریت دا ویس کرے — کتھے عاشق تھی پردیس پھرے
کتھے گلوچ مارو کیس دھرے — لٹ ڈھاری تھی مستان آیا
کتھے پنڈت، جوسی، جوگی ہے — کتھے سامی سنت کتھے بھوگی ہے
کتھے مصر براگی روگی ہے — کتھے بید بیاس گیان آیا

خاموش فرید اسرار کنوں چپ بیہودہ گفتار کنوں
پر غافل نہ تھی یار کنوں ایہو لاریبی فرمان آیا

کافی نمبر ۲

تھئی تابع خلقت سب ہئی گم تھیوں مطلب تاں وی کیا تھی پیا
تیڈا رشد ارشاد وی توڑے وچ پہنتا عجم عرب تاں وی کیا تھی پیا
پڑھ پڑھ بید پوران صحائف پیا سکھیوں علم ادب تاں وی کیا تھی پیا
سارے جگ تے حکم چلاویں پاتشاہی دا منصب تاں وی کیا تھی پیا
دنیا دے وچہ عزت پاویں گیوں عقبے نال طرب تاں وی کیا تھی پیا
سنی پاک تے حنفی مذہب رکھیو صوفی دا مشرب تاں وی کیا تھی پیا
وچہ آثار، افعال صفاتیں جے یار گھدو ہی لبھ تاں وی کیا تھی پیا
غوثی قطبی رتبہ پایو تھیوں شیخ شیوخ لقب
تاں وی کیا تھی پیا
شعر فرید تیڈا اوچ ہلیا ہند مارڑ دکھن پورب
تاں وی کیا تھی پیا

ڈوہڑہ

عرب شریف دا ملک عجائب جتھاں عربی ڈھول پیا وسدا
دلڑی عربی یار پکارے جیوں بن آواز جرس دا
رہندا دلبر میم دے اوہلے لک چھپ بھیت نہ ڈسدا
عرض ضرور منظور کرے چا فرید عاجز بے کس دا

کافی نمبر ۵

تیڈے نیناں تیر چلایا — تیڈی رمزاں شور مچایا
المست ہزار مرایا — لکھ عاشق مار گنوایا
ابراہیم اڑاہ اڑایو — بار بر ہوں سر چایا
صابر دے تن کیڑے بچھے — موسیٰؑ طور جلایا
ذکریاؑ کلو تر چرایو — یحییٰؑ گھوٹ کوہایا
یونسؑ پیٹ مچھی دے پایو — نوحؑ طوفان لڑہایا
شاہ حسنؓ کوں شہر مدینے — زہر دا جام پلایا
کربل دے وچ تیغ چلا کر — ایڑہا کیس کرایا
شمسؒ الحق دی کھل لہوایو — سرمد سر کپوایا
شاہ منصورؒ چڑھایو سولی — مستی سانگ رسایا
مجنوں کارن لیلیٰ ہو کر — سو سو ناز ڈکھایا
خسرو تے فرہاد دی خاطر — شیریں نام دھرایا
درد دا بار اٹھایا ہر ہک — اپنا وقت نبھایا

کر قربان فرید سر اپنا
تیڈڑا وارا آیا

کافی نمبر ۶

چُوڑا اناڈے جیسلمیر دا — سوہا رنگا ڈے خاص اجمیر دا
ہووے اصلی خاص مڑویچہ — نا نقلی دل پھیر دا
جلدی آوے نہ چر لاوے — کم ہنیں اِتھے دیر دا
برہوں دا چُوڑا پیت دا سوہا — کاک ندی دے گھیر دا
پچھوا بیکا نیری گھنساں — سجڑے گھبڑے پیر دا
سجوں پپیاں پاٹھمکیساں — تھورا چیساں ڈیر دا
یار فرید مندم آکھے — کیا غم ہے دے دیر دا

کافی نمبر ۷

حسن قبیح سب مظہر ذاتی — ہر رنگ میں بیرنگ پیارا
نَحنُ اَقرَبُ راز انوکھا — وھُو مَعَکُم ملیا ہوکا
سمجھ سُو تجا تو عالم لوکا — ہے ہر روپ اِچہ عین نظارا
وَفِی اَنفُسِکُم سرّ الٰہی — لَو دُلیتم فاش گواہی
ہر صورت وچ رانجھن ماہی — کیتا ناز دا ڈھنگ نیارا
حسن ازل دی چال عجیبے — طرح لطیفے طرز غریبے
آپ ہی عاشق آپ رقیبے — تھی دلبر جگ موہیس سارا
کِتھ مُطرب کِتھ نان ترانے — کِتھ عابد کِتھ نغمہ دوگانے

کتھ صوفی کتھ مست یگانے   کتھ رنداں ہیں کرے آمارا
کیا افلاک عقول عناصر   کیا متکلم غائب حاضر
سب جا نور حقیقی ظاہر   کون فرید غریب وچارا

کافی نمبر ۸

درد اندر دی پیڑ   ڈاڈھا سخت ستایا
ہجر فراق دے تیر   دل نوں مار مونجھایا
عشق ہے ڈکھڑے دل دی شادی   عشق ہے رہبر مرشد ہادی
عشق ہے ساڈا پیر   جیں کل راز سلجھایا
اے دل مٹھڑی گندڑی مندڑی   جانوں لادی ہم ہوں دی بندڑی
ازلوں تانگھ دا تیر   جانی جوڑ چو نبھایا
ناز تبسم گجھڑے ہاسے   چالے پیچ فریب دلاسے
حسن دے چار امیر   جنھاں چو گوٹھ بنوایا
وٹھڑی ہالی سدا متوالی   مینہ وسندا ندے تے والی آلی
روہی رشک ملہیر   ویندا بخت ولایا
تھیاں سرسبز فریدیاں جھوکاں   ہبھول خشکی چائی سوکاں
نند ہما توں کھیر
مولے ماڑ وسایا

~~~~~ ★ ~~~~~
~~~~~

کافی نمبر ۹

یہ کافی حضور قبلۂ عالم حضرت خواجہ نور محمد صاحب مہاروی رحمۃ اللہ علیہ کی شان میں ہے، جو کہ آپ کے پردادا صاحب روضہ حضرت قاضی عاقل محمد صاحب رح کے پیر تھے۔

ساڈا دوست دلیں دا نور محمدؐ خواجہ — ڈھولا یار جہیندا نور محمدؐ خواجہ

ساڈی ساری شرم بھرم دا — ہے تیڈے گل وچ لاجا

عرب وی تیڈی عجم وی تیڈی — سندھ پنجاب دا راجہ

زمین زمن وچ وجد الگدا — فیض تیڈے دا واجا

قدم تیڈے وچ نون من بھاگم — انگن میرے پون پا جا

دلبر جانی یوسفؑ ثانی — موہن مکھ ڈکھلا جا

نوشہ شہر مہار دا بنڑا — سکدی کوں گل لا جا

نین فرید دے درس پیاسے — آجا ناں ترسا جا

کافی نمبر ۱۰

ساڈے نال سڑا توں وس پیا — وس ہس رس دل کھس پیا

سر وچ درد، دماغ خماری — تتلے رتڑے ہنجڑوں جاری

جبڑے چھوڑا دل آزاری — تن سولاں وے وس پیا

بے پت دی بے پتڑی یاری — ظلم اندھاری بے نرواری

پہلوں لٹ لیو دل ساری — پچھے چوری نس رہیا

ہجر سوا کوئی سود نہ پایم — چوٹیاں کھتم حال ونجایم
ہنتاں کیتم سیس نوایم — نک گھر ڈینڈیں گھس پیا
پیش کیتا جیں فہم فکر کوں — لبیت لعلؔ دی ارکھر کوں
کر کر شکر نہ ڈتڑس سر کوں — عشق دی راہ وچ بھس پیا
لٹے پھوگ فریدؔ سوہیاں — سٹ گھر بار تے ماس وسیاں
کرڑی تے ونج جھوکاں لیسیاں — اجہ کلھہ ٹو بھاوس پیا

کافی نمبر ۱۱

سانول پنل ول گھر ڈو سدھایا — تن مو نجھ ماریا سر سول تایا
ڈونگر ڈراون ڈکھڑے ستاون — ڈیہڑیں بلائیں کر ٹول آون
بن ڈھول سنگڑے سوڑے نہ بھاون — گھر بار ڈسدا سارا پرایا
مٹھڑی موئی نوں خوشیاں نہ چھلڑیاں — ڈوڑے ڈڑائے تانگھاں اولڑیاں
جانی اویڑا ہاہیتاں کلکڑیاں — ہے ہے اڑایا اکھیاں اجایا
تحفے ڈکھاندے غم دیاں سوغاتاں — کیچوں سسی ڈوں آیاں براتاں
برہوں براتاں اوکھڑیاں گھاتاں — جیڑا نہیڑے نیڑا نبھایا
گزرے وہانڑیں جوبن دے ماتڑے — سہرے گمانڑے اجڑے ٹکانڑے
جھڑ دی جھوڑانڑے سڑھولن نہ جانڑے — دلڑی موسایا بے وس رلایا
آساں امیداں ساریاں پجالیاں — اصلوں ہر وچل پیتاں نہ پالیاں
مارو مہر دیاں دیداں نہ بھالیاں — آیم فریدؔ استھی دا سایا

کافی نمبر ۱۲

ست سانول سجن سدھایا | سر مونجھڑے سول ستایا
تتڑی کلہڑی تپڑی ملڑی | سانگ ہجر دی دلڑی
جندڑی جلڑی نیڑے گھلڑی | لگڑی اگ کللڑی!
پیڑ اولڑی نیڑے کھلڑی | پلپل پور پرایا!
پربت رولے جکھڑ جھولے | غم دے سانگ سنگولے
سوز سمولے یار نہ کولے | جیڑا جل بل کولے
سختی گولے سمجھ نہ اولے | دم دم روگ سوایا
نینہ باری منتاری ہاری | کاری مونجھ مونجھاری
دردان ماری کرم نہ کاری | الٹ ترورڑم یاری!
انگ ازاری اکھیاں جاری | جو لکھیا سو پایا!
ڈونگر کالے پیریں چھالے | تتڑی واقع گھالے
اکھاں نالے سوڑ بچالے | زخم جگر دے آلے
پیت نہ پالے کردا چالے | فکر فراق مونجھایا
خوشیاں کھسدا بھیت نہ ڈسدا | دل دل ڈھولن نسدا
نیڑے وسدا سب کوئی ہسدا | جھیڑا جھگڑا اس دا
ڈوڑا ڈکھڑا جی بیوس دا | دلڑی مفت اڑایا!
روہ گھنیڑے راہ اوڑے | وسدا یار پریرے

امڑی جھیڑے ویر نہیڑے
سس نیناں نڑاں جھیڑے
آوڑ ویڑھے چھوڑ بکھیڑے
سٹ گھت شور اجایا
نکلن آہیں سنجھ صباہیں
برہوں دو کھیندا ایجاہیں
لگڑیاں چاہیں مجھن نہ واہیں
رولدی بیلے کاہیں
سنجڑیاں جھوکاں اجڑیاں جاہیں
یار فرید نہ آیا!

کافی نمبر ۱۳

عشق لگا گھر وسریا
زر وسری در وسریا
گزرے ناز حسن دے مانڑیں
زیور تریور وسریا
وسرے کجلے سرخی مینڈھیاں
بولا بینسر وسریا
درد اندر بیٹھے ولدی موڑی
بیا کل جوہر وسریا
دیر کنشت و دوارہ مندر
مسجد منبر وسریا
ہکدے سانگے ہکدی سوں ہے
خیر بھلی شر وسریا
ہر ویلے ہر یاد اسانوں
ہور اماں ہر وسریا
ویسیاں کیچ فرید نہ مڑساں
سنج بردا ڈر وسریا

کافی نمبر ۱۴

کوئی ماہنوں آمیں یار دا
ساتھی کھڑا سنیہڑا ڈیندا!
عشق نہیں ہے تیر بلادا
ظالمیں چوٹ چلیندا!

ناز ادا کجھ کرے نہ ٹالا — حکمیں ہر ہوں بچھیندا
رمز رموز تے گجھڑے ہاسے — سب کجھ درد سوجھیندا
سوز فراق تے درد اندیشے — تن من پھوک جلیندا
ہرگز سُول نہ سہندی دلڑی — یار اے یار سہیندا
ہجر فرید کیتی دِل زخمی — دوست نہ مرہم لپیندا

کافی نمبر ۱۵

کیا حال سُناواں دِل دا — کوئی محرم راز نہ مِلدا
مُنہ دھوڑ مِٹی سر پایم — سارا ننگ نموز ونجایم
کوئی پُچھن نہ ویڑھے آیم — ہتھوں اُلٹا عالم کھِلدا
آیا یار بِرہوں سر باری — لگی ہو ہو شہر خواری
روندیں عمر گذارم ساری — ناں پایم دس منزل دا
دل یار کیتے کُرلاوے — تڑپھاوے تے غم کھاوے
دُکھ پاوے سُول نبھاوے — ایہو طَور تیڈے بیدل دا
کئی سہنس طبیب کماون — سے پُڑیاں جھول پلاون
میڈے دل دا بھید نہ پاون — پووے فرق نہیں ہِک تِلدا
پنّوں ہوت نہ کھڑمو کلایا — چھڈ کلہڑی کیچ سِدھایا
سوہنے جان پچھان رولایا — کوڑا عذر نبھایا گھِلدا
سُن لیلے دہائیں پکارے — تیڈا مجنوں زار نزارے

سوہنا یار تونڑیں بکوارے کڈیں چا پردہ محمل دا
دل پریم نگر ڈوں تانگھے جتھاں پینڈے سخت اڑانگے
نا راہ فرید نہ لانگھے ہے پندھ بہوں مشکل دا

کافی نمبر ۱۶

مارو مٹھل دل مکھڑا چھپایا ڈکھڑیں ڈکھایا دردیں موںجھایا
تانگھیں تپایا موںجھیں مسایا سولیں ستایا نیڑے ہرایا!
آتڑ نہ بھانواں سنگیں رہ وایا دھوتیں دا ویڑھا ڈھولن پرایا
سُنجڑی سسی نوں جبلیں رُلایا ہے ہے پنل دل پھیرا نہ پایا!
پوریں پرانیں دلڑی نوں تایا پیڑیں پرانی سکھڑا ونجایا
خوشیاں وہانیاں سانول سدھایا گل گیا فریدا جوبن اجایا

کافی نمبر ۱۷

ماڑ مہیندا اچاک اساڈے من بھانودا
ہردم ہوویں کولے میڈے کر رکھاں دل پاک
وتاں گلکڑی پانودا!
راتیں روندیں پٹدیں کھیدیں پھٹ گئی ہم پاکھ
کیوں گل نہیں لانودا
سانول میں گھ ملہاراں آئی ملن دی مدساکھ
نیڑا جیڑا تانودا

دردوں ٹھڈڑیاں ساہیں کڈھدی   رو رو ڈیواں پاک

ڈکھڑا انگ نہ مانوندا

نال فرید دے سیج نہ کیتو   آوٹن دی گیوں آکھ

سوہنہ وَل نہیں آوندا

کافی نمبر ١٨

سُہاگ ملیندیاں گذر گیا ڈینہہ سارا   سنگار کریندی دا گذر گیا ڈینہہ سارا

کجلہ پایم سُرخی لایم   رکیتم یار وسارا

کانگ اوڈیندیں عمر وہانی   آیا نہ یار پیارا

روہ ڈونگر تے جنگل بیلا   رولیوم شوق آوارا

ہک دم عیش دی سیج نہ مانڑیم   بخت نہ ڈتڑم وارا

پڑھ بسم اللہ گھولیم سرکوں   چاتم عِشق اجارا

رانجھن میڈا میں رانجھن دی   روز ازل دا کارا

ہجر فرید اَلنبیّ لائی   جَل گیوم مفت وچارا

کافی نمبر ١٩

نام اللہ دے پاندھڑا   میڈا لے سنہڑا اجا

آکھیں بہٹھ گھت دردیرت کوں   یار نہ وٹڑا لا!

جیویں جیویں کنڈھ ڈے گیا ہیں   اونویں مُنہ ڈے آ

ہے ہے ظالم نیت مرادئی   بھولے کھوٹ کما
چالیں پیچ فریبیں والی   ڈھولن رِیت وٹا
کر کے سنگت سانگ بیگانے   بیٹھوں من پرچا
پیا ہے کون کہیندا توں ہی   ساڈے یار اکھٹا
سس نیناڑاں مارم طعنے   مہنڑیں ڈیویم کما
آ کر ماہی دیدیں دیرے   دل وچ جھوکاں لا
ناں کڈھ گالیں نال کڈھیڈے مندڑے   واتوں سمجھ الا
یاری لا یوسے لا نہ جا تو   محض نہ آیو ڈا
جھور جھورانٹے جند دا جوکھوں   ڈتڑس ماس مکا
ڈکھڑے باجھوں کیویں جیتاں   برہوں لگا ہڈ تا
سکھڑیں نال ڈٹے یاراں نبھے   کر کجھ کاٹ جیا
سوہنی نال نبھاوے ہر کوئی   کوجھی نال نبھا
جلدی آویں نال چرلاویں   ساہ تے نہم وِسا
ڈے کر ساڈی بانہہ سرانڈی   سوہے سیجھ سُہا
نیّں کن سانول دلڑی آپے   اُوی چشم سرچا
بیٹھا ہی گذران نہ بھلی   بٹھ پیا کوڑ نبھا
چاڑھیں توڑ نہ رہ وچ رولیں   رکھناں یار وفا

آ نکھ فرید دے بہو رل جانی
سہجوں آ یوں ..... پا

کافی نمبر ۲

وَلہ واہ سوہنے دا ورتارا ۔ ہر صورت وچ کرے اوتارا
ہک جا چا دے عشق اجارا ۔ ہئی جا ڈیوے حُسن اُدھارا
او مالک میں ادنیٰ سگ دا ۔ ہر صُورت وچ مِٹھڑا لگدا
میں کیا موہ لیئُس من جگ دا ۔ ماریس ہر جا ناز نقارا
میں بے آس امید دا ماٹنا ۔ ہر کس ناکس دے من بھانا
دوست اَے ڈیڑا یار ایانا ۔ ہر ہک دل کوں لگے پیارا
جو میں وانگ بُجھارت بُجھدا ۔ سو تھیا واقف ساری گُجھدا
ہر گز دخل نہیں کہیں کُجھدا ۔ چاہن نظارا یار دا سارا
چرن گورو دے سیس نوائیں ۔ جو آکھے چشم اکھیاں چائیں
جُہد جہاد دا بار اُٹھائیں ۔ قرب کمال ہئی مطلب بارا
نھی گر پیر دا چیلا سچا ۔ نہ ہو قدم ہٹا کر کچا
برہوں کڑاہ چڑھیا مچ مچیا ۔ جلبل مار انا وا نعرا
جو کوئی رکھسی ایہ گن چار ے ۔ جو راتی جگ جوگ جگا دے
دُریج خوش وسی رام دوارے ۔ رہسی جنم جگت سوں نیارا
جگرت پنس سکوپت ٹریا ۔ نیندڑی سیر دے سانگے جڑیا
جیندا اپر سُنجا نوں نھڑیا ۔ پھرسی رتھی جو گوٹھ آوارہ
نوں ایہہ سمجھ سنجاݨ نہ چھوڑیں ۔ نرگن سرگن وچ جا جوڑیں

اپنڑے آپ توں موںہہ ناں موڑیں — سب ہے روپ سروپ تمہارا
پیروں بید ویدانت پکارن — آدم برہم نارائن دہارن
آ تم او تم سروپ سدھارن — دوئیت فرید ہے جوٹھا لہرا

کافی نمبر ۲۱

ہے ہے !! یار بروچل — ہک تل ترس نہ کیتا
کر کے سخت نمانڑی — اپنے نال نہ نیتا
ہجر پیالہ ازلوں — میں مٹھڑی لو پیتا
جیں ڈینہہ سجن سدھائے — ڈکھ آیا سکھ بیتا!
سوُل کللڑا کوجھا — لوں لوں رگ رگ سیتا
اصلوں محض وساریس — لا کر پرم پلیتا!
روہ فرید لتاڑاں — شالا کھاوم چیتا

کافی نمبر ۲۲

ردیف ——— (ب)

انہاں میں مٹھڑی نت جان بلب — او تاں خوش وسدا وچ ملک عرب
ہر ویلے یار دی تانگھ لگی! — سو بنجے سینے سک دی سانگ لگی
ڈکھی دلڑی دے منہہ تانگھ لگی — تھئے رل مل سوُل ہمو لے سب
تتی تھی جوگن چودھار پھراں — ہند، سندھ پنجاب تے ماڑ پھراں
سو بنج بار تے شہر بازار پھراں — متاں یار ملم کہیں سانگ سبب

جیں ݙینہہ دا نینہہ دے شیشہ بھٹیا　　لگی نیش ݙوکھاندی عیش گھٹیا
سب جوبن جوش خروش ہٹیا　　سکھ سٹر گئے مر گئی طرح طرب
تورے ڈھکڑے دھوڑ کھاندڑی ہاں　　تیڈے نام توں مفت وکاندڑی ہاں
تیڈے باندیاں دی میں باندڑی ہاں　　ہے درد یاں کیتنا نال ادب
واہ سوہناں ڈھولن یار سجن!　　وہ سانول ہوت حجاب وطن
آ ڈیکھ فرید دا بیت حزن　　ہم روز ازل دی تانگھ طلب

کافی نمبر ٢٣

سن سمجھ اے زاہد جاہد توں　　ہن عشق دے اے کلمات عجب
ہے گالھ عجب ہے حال عجب　　ہے چال عجب ہے گھات عجب
ہے ذوق عجب ہے شوق عجب　　ہے عین عجب ہے بین عجب
ہے ذکر عجب ہے فکر عجب　　ہے نفی عجب اثبات عجب
کل تانگ طلب مفقود کرن　　سبھ صورت حق مسجود کرن
ہتی باذل ترک وجود کرن　　ہک صوم صلوٰۃ زکوٰۃ عجب
حکمت عجب شبہات عجب　　درجات عجب درکات عجب
آیات عجب طاعات عجب　　طاغوت تے لات منات عجب
ہک ذاتوں سہنس ذوات عجب　　اسما افعال صفات عجب
خوش خضر دے فلسفیات عجب　　ظلمات تے آب حیات عجب
ٹھپ فقہ اصول عقائد توں　　رکھ ملت ابن العربی دی

ہے دلڑی غیروں پاک تری　　مصباح عجب مشکواۃ عجب
حرکات عجب سکنات عجب　　اشغال عجب اوقات عجب
اوراد عجب دعوات عجب　　ساعات عجب ڈینہہ رات عجب
لا یدرکہ الابصار عجب　　لا یحجب الاشکال عجب
ہے بحر عجب ہے لہر عجب　　ہے نہر عجب قطرات عجب
آفات عجب خدشات عجب　　صدمات عجب حسرات عجب
واہ جذبتہ من جذبات عجب　　راحات عجب لذات عجب
ناسوت عجب ملکوت عجب　　جبروت عجب لاہوت عجب
تلبیس عجب تانیس عجب　　تقدیس عجب سطوات عجب
ادہام عجب ابہام عجب　　اعلام عجب الہام عجب
ہمزات عجب خطرات عجب　　لمحات عجب شطحات عجب
ہے قرب عجب ہے بعد عجب　　ہے وصل عجب ہے فصل عجب
ہے قہر حجاب عقاب عجب　　ہے لطف نجات ثبات عجب
ابدال عجب اوتاد عجب　　اقطاب عجب افراد عجب
تحقیق عجب تصدیق عجب　　تقلید عدول ثقات عجب
ہے قلب عجب ہے ستر عجب　　ہے نفس عجب ہے روح عجب
ہے حرم عجب احرام عجب　　حجاج عجب عرفات عجب
جبریل عجب تنزیل عجب　　ترتیل عجب تعمیل عجب
ہے ظہر عجب تفسیر عجب　　ہے بطن تے تاویلات عجب

ہے کبر تے فخر غرور عجب　　ہے نار عجب ہے نور عجب
ہے نخل عجب ہے طور عجب　　ہے موسیٰ تے میقات عجب
آغاز عجب انجام عجب　　ہے شام عجب پربھات عجب
ہے شمس تے مدالظل عجب　　ہے عکس عجب ذرات عجب
ہے طرح قیام قعود عجب　　ہے وضع رکوع سجود عجب
ہے شفع عجب ہے وتر عجب　　ارکان عجب رکعات عجب
ہیں دوزخ دے طبقات عجب　　ہے جنت سبع صفات عجب
عصیان عجب عصات عجب　　ابرار تے باقیات عجب
واللیل ہے رمز بطون عجب　　والقلم عجب ہے نون عجب
والتین تے والزیتون عجب　　والشمس تے والصافات عجب
من این الی این است عجب　　اسرار رموز نکات عجب
گھر بار ڈسے برمار اساں　　گئے وسر سبھو کم کار اساں
لاچار تے زار نزار اساں　　واہ ڈتڑی برہوں برات عجب
نفقات عجب صدقات عجب　　خیرات عجب حسنات عجب
ہے دنیا اصل اجاد عجب　　ہے دین الف آفات عجب
ہک پاسوں ناز نواز عجب　　ہے پاسوں عجز نیاز عجب
ہے سوز عجب ہے ساز عجب　　ہے گھنڈ عجب ہے جھات عجب
واہ عالم حسن آباد عجب!　　وچ سوہنیاں نداً بیداد عجب
لُٹی دلڑی دی فریاد عجب　　موٹھیاں اکھیاں ندی برسات عجب

علم معقول فرقان

۲ عصات جمع عاصی ۳ سورۃ واللیل

۵ پارہ ۲۹ سورۃ قلم

ہر آن احد ڈوں دھیان دھرو ہے بیشک دین ایمان ایہو

دل نال فرید دا وعظ سُنڑو!

سو بات دی ہے ہک بات عجب

کافی نمبر ۲۴

قسم خدا دی، قسم نبیؐ دی عشق ہے چیز لذیذ عجیب

نفسی خلط ہے تونڑے غالب پر مایوس نہ تھیویں طالب

پیر مغاں ہے خاص طبیب

لکھ لکھ سُول ہزاراں ڈکھڑے سو سو شکر جو آیم پو کھڑے

بیشک ضرب[1] حبیب ذبیب،

عمر نبھایم سڑدیں دو کھدیں تپدیں کھپدیں ڈکھدیں جو کھدیں

پلڑے پیم نصیب نصیب

بھی ان سوہاں مُنہ نہ لاوے جے لگ ڈیکھاں گھونگھٹ پاوے

تونڑے وسدم[2] سخت قریب

ہردم اس دی پیاس اسیسے میں لوہا او مقناطیسے

اِن القلب[3] الیہ منیب

سرّ مکتوم معمہ جیّد دنیا توں خود چُنڑیا سیّد

ذوق نماز[4] نسا دے طیب

میں مسکین فرید نماناں ڈھوتا پاڑا یار ایانڑا

سو سو ویڑھے وسن رقیب

ع ۱ ترجمہ عربی مقولہ ضرب الحبیب ذبیب

ع ۲ ترجمہ نحن اقرب الیہ من حبل الورید

ع ۳ آیتہ قرآن پاک

ع ۴ حضور کے پسندیدہ اشیاء

کافی نمبر ۲۵

ردیف ـــــــ ت

پیا عشق اساڈی آن سنگت — گئی شد مد زیر زبر دی بھت

سب سرے علم و علوم اساں — گل بھل گئے رسم رسوم اساں

ہے باقی درد دی دھوم اساں — بئی برہوں دی یاد رہے گیت

انہاں جو ٹھیاں غیراں ڈیاں تیں — انہاں کوڑیاں کھڑیاں بھیڑیاں توں

انہاں کو جھیا گیڑیاں پیڑیاں تیں — ہر ویلے یار گھنسم ڈٹ پٹ

کر صبر نے شکر شکایت تے — رکھ آس امید عنایت تے

پیئے فخر دی فقر ولایت تے — ڈینہہ راتیں دلڑی ڈیوم مت

مٹھی گلڑیں شہر ڈکھوہیں دی — تتی ملک ملامت ڈوہیں دی

سیجی روہی راوے روہیں دی — ڈتی خلعت یار بروچل جت

نت کھاواں ڈکھڑیں توں گل لت — ہاں آکھن نیڑا ایسیں وت

گڈیں ووے تو نے تے کڈیں کرت — ڈر ڈر کے خوب نپیڑن ست

ست کلھڑی یار فرید گیا — ایہو حال نمانی نال تھیا

فریاد کراں کر یاد پیا — ہتھ مل مل بیٹھی رووان رت

ڈوہڑہ

مفت خرید کرے کوئی ساؤں تے حال ڈیوے سجن دا — جیں ڈیہاڑے دے سجن سدھارے ہے ضعف اندر کھاندا

سے ملماں پٹیاں سینہ ہٹیاں تے زخم کھڑا اچھلیندا — باجھوں پیر فریدن یار دے ساڈی دید کوئی نہ لہندا

کافی نمبر ۲۶

میڈا مٹھڑا ماہنوں کاک جا — شالا رانال ایندم رات
نینڈری سک دے کان سُتی ہم — سانول کوں گھن سات
پھیر سوہائیں جیندیں ماڑیاں — توڑیں ڈینہہ چھ سات
سچ ڈس جو کجھ کیتی ایہا! — ماڑوی ہیں مرحبات
کاک کندھن تے رل مل ماڑوں — سانونڑ دی برسات
کہیں وٹڑی ڈیہہ گیوں ہل تے — ول نہ پایو جھات
غم دا حال سناواں کیویں — سو ڈکھ تے ہک دات
کانگا کھنڈدیاں چوڑیاں ڈبیاں — کر کئی ملّن دی بات
پیت پچھے نت درد کشالے — واہ ڈاتے دی ڈات
ڈینہہ گھٹے رو راتیں کیتم — راتیں کیتے پربھات
مونجھ ملال فرید ملیوسے — ازلوں برہوں برات

کافی نمبر ۲۷

ردیف چ

پُنل ہتھیوں پاندھی یارا — چھڈ کے کلہڑی بروچ
ہردم وتاں دردماندی یارا — سَو سَو روگ اندر وچ
پیت نہ پالی سر دے والی — تول نہالی رولیس خالی
دل دردوں کرلاندی یارا — مونہہ پلڑو گھر گھر وچ

رکھدی آس اُمید ہزاراں — آخر ہک ڈینہہ موڑ مہاراں
ہوت ہقیسم آ کاندھی یارا — نیسم توڑ قبر وچ!
سُول دے سہرے سوڑ دے گانے — مونجھ دے ہار ڈکھاندے گہنے
دردی بانہہ سراندی یارا — وسدی پاس نگر وچ
نینہہ اوبڑا، دشمن ویڑہا — ماپیو رکھم بکھیڑا جھیڑا
کیا بردی، کیا باندی یارا — کردیاں ٹوک ٹبر وچ
مارو بھقل دے ڈو کھڑے گھاٹے — گپ کھڈے، کھڑ بڑ، کھوب گیاٹے
رات ڈینہاں تڑ پھاندی یارا — رُلدی دی روہ ڈو نگر وچ
برہوں مُلائیں سنجھ صباحیں — دم دم آہیں نکلن دہاہیں
سیج فدیکل نہ بھاندی یارا — لگڑی چوٹ اندر وچ

کافی نمبر ۲۸

یار بروچل کاٹن — رُولدی روہ ڈونگر وچ
لائیس جھوڑ کر باٹن — دلڑی جبان جگر وچ
سینگیاں سرتیاں کتھ رکھایا — اپنے اپنے ڈھول کوں پایا
میکوں میڈڑے ماٹن — رولیا سنجڑے بر وچ
یار نہ پاواں بارا اٹھاواں — نیر وہاواں، گانوٹ گانواں
رکھ رکھ ویٹن دی داٹن — ہر کوچے گھر گھر وچ
ریتا تتی پیا ڈو کھڑے گھاٹے — کھڑ بڑ کھوب گیاٹے گھاٹے

ست گیا جاݨ پچھاݨ کانی مار اندروچ
حُسن حقیقی نور حجازی کھبڑے ناز نیازدی بازی
صدقوں سمجھ سُنجاݨ آیا کوٹ شہروچ
راہ اولڑے اوکھیاں گھاٹیاں چُبھدے ککرے کنڈڑے کاٹھیاں
مارم سول وڈان آیم ظُلم قہر وچ
پہلے ڈیہنہ دی قسمت پُھٹڑی جمدے ویلے امڑی مٹھڑی
ڈترڑا ڈُوکھ دا ڈاݨ بوڑ ہیس برہوں بحروچ
درد فرید ہمیشہ ہووے سارے پاپ پُنی دے دھووے
رہندی تانگھ تے تاݨ پھونچاں پریم نگروچ

کافی نمبر ۲۹
ردیف دال

بَنھ گھت کوڑ نکمڑے ہک حق کوں کر یاد
تھی کر گھلارت پوں تے کر ڈیں ڈھانہہ فریاد
باجھوں احد حقیقی محض خراب آباد
حُسن مجازی کوڑا ہے فانی برباد
کِتھ مجنوں کِتھ لیلے کِتھ شیریں فرہاد
کل شئی غیر خدا دی ہالک بے بنیاد
باجھ محبت ذاتی کوجھا شور فساد
مرشد فخر جہان نے کیتم اے ارشاد

کل شیٔ ہالک الا وجہہ آیت

عارف ابن العربی ساڈا ہے اُستاد
سمجھ فرید ہمیشہ رہو غیروں آزاد

کافی نمبر ۳۰

حُسن ازل دا تھیا اظہار احدوں ویس وٹا تھی احمدؐ
سلب ثبوت جتھاں مسلوبے اوتھ نہ طالب نہ مطلوبے
ہے لَا تُدْرِکُہُ الْاَبْصَارُ بیحد مُطلق، مطلق بیحد سورۃ انعام پارہ ۷
غیب الغیب دے ڈیسوں آیا شہر شہادت ڈیرا لایا
احدیت دا گھُنڈ اتار تھیا اطلاقوں محض مقیدّ
حق باطل سب حق ہے حق ہے پر ایہ راز بہوں مُغلق ہے
یار ہے یار ہے یار ہے یار سوہنا کو جھا نیک اتے بد
او دلبر بے چون وچگونہ ناہیں جیندا مثل نمونہ
تسد اہے بے شک تقرار دُنیا عقبی مجلا مشہد
گئی تقلید آئی تحقیقے تھئے واضح مکشوف دقیقے
فاش مبین کل اسرار برزخ زیر زبر تے شدمد
کیتا ازلی لطف ظہورا سوسو شکر ملیا گُر پورا
تھیا دل کوں تسکین قرار ہوئے خطرات شکوک سبھے رد
پیر مغاں مسجود جتوسے فرض فرید نماز نیتوسے
کیتا من کرمن اقرار ہے خود اصل حقیقی مقصد

کافی نمبر ۲۱

سُن وو سہیلی سُگھڑ سیانی
برہوں دے پندھڑے سخت بعید

نا کل میکوں تیغ قضا دی ۔ نا تقدیر دے نیر دغا دی
کیتم دوست دی دید شہید

جے ڈینہہ بھلڑے ہنڑوی بھلڑے ۔ قسمت جوڑے جوڑ کلکڑے
یار شدید تے بخت عنید

روونْ پٹن کوں سمجھوں شادی ۔ سُنج بر جھر جھنگ ڈسم آبادی
عشرہ محرم ساڈڑی عید

سو سو چھانگاں لکھ لکھ چھیڑو ۔ وو ٹھڑے دی وہ ڈیون پندھیڑو
روہی تھئی آباد جدید

جند اسیر ہے جور و جفا دی ۔ دلڑی قیدی کرب بلا دی
ڈسم رقیب یزید پلید

ست خرقہ بھٹ گھت سجادہ ۔ جامہ حیاں شو پاک بیادہ
کردم پیر مغاں تاکید

سانول یار دے ناز نگہ دے ۔ مار و چال تے خال سیہ دے
تھیو سے مفت فرید خرید
برہوں دے پندھڑے سخت بعید

کافی نمبر ۳۲

یار کوں کر مسجود چھوڑ دے بیو معبود
ہر صورت وچ یار کوں جانیں غیر نہیں موجود
سبھ اعداد کوں سمجھیں واحد کثرت ہے مفقود
فخر الدین مہٹھل دے شوقوں دم دم نکلم دود
وصل فرید کوں حاصل ہویا جب ہویا نابود

کافی نمبر ۳۳

ردیف ے ، ر

اساں کنوں دل چایو وے یار
جا پے رکنھاں دا رنج لایو وے یار
یار برو جل کیچ دا والی کیتو حال کنوں بے حالی
پربت روہ رلایو وے یار
ملک ملہیر نتونی جھوکاں میں کلہڑی وچ اوپریاں لوکاں
ہک تل ترس نہ آیو وے یار
میں کملی کیا جانڑاں نیہہ کوں ظلمی نہرتے قہری شبینہ کوں
آپے دید اڑایو وے یار
اپنے اپنڑا سوہاں کیتو کرہوں قطار یو نال نہ نیتو اونٹ شتر یعنی
کیں دھونی برمایو وے یار

یار ہو ملی ...

یار موٹھی کوں ڈِتڑا رولا   ساڑیو، کیتو کیری، کولا
تتڑی کوں کیوں تایو وے یار
آپے شہر بھنبھور ڈو آیوں   یاری لا کر چھوڑ سدھایوں
مُفتا کوڑ کمایو وے یار
یار فرید کڈاں سنبھلیسی   سہجوں سڈ کر کول بلہیسی
جے وت بخت بھڑایو وے یار

کافی نمبر ۳۴

پردیس ڈِھوں دیداں اڑیاں وے یار
ساڈیاں وطن کنوں دِلیں سڑیاں وے یار
خبر نہیں انہاں کملیاں لوکاں   تبغاں تیر برہوں دیاں نوکاں
دردمنداں سر کھڑیاں وے یار
جے نا بیں موت کریسم ٹالا   ڈیکھاں زال اکھیں دے شالا
شہر ارم شہ پریاں وے یار
میں جیہاں تیڈیاں سو سٹھ سہیلیاں   نازنینیاں راج گہیلیاں
تھیاں دیوانیاں چڑیاں وے یار
ڈیکھ کے چالیں یار سجن دیاں   نازخراماں من موہن دیاں
کبکاں روہیں وڑیاں وے یار
کشتی جانیم نیہڑا لایم   جندڑی مُفت فرید گوایم
رنجھ گیاں سکھ دیاں گھڑیاں وے یار

کافی نمبر ۳۵

بن دِلبر آہیں کر کر، کئی راتیں ڈِتم سحر کر
روہ روہی راوے رُلدی نِت قدم قدم تے بھلدی
کڈیں تھک بہندی کڈیں چلدی ہُن سانول یار دہر کر
ڈوکھی ڈوکھڑے سنج مُنبائیں ڈوکھے ڈونگر کوجھیاں جاہیں
جتھ ممّیاں غول بلائیں رِچھ راخس بھجدے ڈر کر
بن عاشق اہل وفادے بن شائق ذوق بقادے
بن صاحب صدق صفادے اتھ آوے کون گذر کر
لڈ نیتو جھوک پریرے دل درداں لایم دیرے
ڈِسے روتی ہاں دے بیرے پیواں پانی خون جگر کر
تھئیے کنڈڑے تُوں نہالی گھر ڈیوم ڈینڈ ڈکھالی
دل ہوت نہ لیندا والی آ سینے ساڈے گھر کر
گیوں ویری کیچ سفر کر جی جالیو ظلم قہر کر
جُگھ جُگھ دیں ویساں مر کر تھل مارو گور قبر کر
سوہناں یار فرید ڈول آوے گل لاوے سیج سہاوے
آ اُجڑی جھوک وساوے ہے ٹھڈڑی آہ اثر کر

دوہڑا

روہی ڈٹھڑی تتڑی مٹھڑی ٹُمر پیا ہیر پیادی اوچڑے ٹبڑے کوہ طور والے دل کوں فرحت بادی
ونج دلبر دے قدماں ڈٹھیاں ہُدھی پیت وفادی گھڑی عجز نیاز فریدا پر نیتم جم دیں لادی

کافی نمبر ۳۶

پنل چھوڑ کے کیچ سدھایوں   دلڑی نمانی ہے زار و نزار
پاس پیاس نصیب اساڈے   ماں کوئی ٹوبھے ناں کوئی تاڈے
ناں راہ ڈسنم کرہوں قطار

درد گھنیرے، ڈوکھ ہزاراں   سول تتی کوں تار متاراں
برہوں بچھیندا روز آزار

سٹ کرشاھی تھیاں باندی   ٹھیک سوہیساں بیت غماندی
کیجو کرسم لوک وپار

سیج نہ بھاوم پئی تڑپھاواں   تارے گن گن رات نبھاواں
نہ کوئی ساتھی نہ غم خوار!

ماہیو ویری ہول نہ بھاندے   میٹھیں ڈیوم بردے باندے
سینگیاں سرتیاں کردے عار

جیں تن لگڑی سو تن جانڑے   غیر فریدیہ نہ رمز پچھانڑے
عائم سوہنا دلبر یار

ڈوہڑہ!

وقت تہجد کئی سہاگناں متیاں بہہ گھر سکا دن
لا الہ الا اللہ دی ڈے ضرب مکھن کوں چاون
پکڑ دامن پیر مناون کیتھڑی جاگ جگا ون
غلام فرید پیر کامل باجھوں وچ غفلت کھیر پھٹاون

کافی نمبر ۳۷

بُولا بینسر کِس نوں پاواں، ڈھولن کیتم نا منظور
کِسنوں مُونہہ بھینساں مانگھ ڈاواں کجلا پاواں سُرخی لاواں
یار تتی دا وسدِم دُور ۵

ناز نیاز اساڈی مُوڑی قبلہ قد میں یار دی دھوڑی
حُسن ازل دی چال غرور

سینگیاں سرتیاں سیج وچھاون بانہہ چوڑیلی ور گل لاون
ہک بیں مُفت رہی مہجور

نعرہ ہی ایمن عقل دے جارے جیتھاں بروچل کرہول قطارے
ککڑے ٹینڈے ہن کوہ طور

مُلّاں ویری سخت ستاون جھگڑے راز دا بھیت نہ پاون
بے وَس شو دے ہن معذور

مُلوانڑے دے وعظ نہ بھانڑے بلیشک ساڈا دین ایمانے
ابن العربی[۱] دا دستور

عاشق مست مدام مدامی کہہ سُبحانی بن بسطامی
آکھ انا الحق تھی منصور[۲]

حُسن پرستی عین عبادت شاہد مستی صرف سعادت
غیبت، غفلت محض حضور

ریت فرید دی پٹھڑی ساری رہندا صوم صلوٰتوں عاری
رندی مشرب ہے مشہور

۵ پیت پریت نہ کیتا عشق اور اطوار لوک نہ پیتا
سو دو ... دکھ

۱ یعنی حضرت محی الدین ابن العربی جنکا مزار دمشق میں ہے
۲ یعنی حضرت منصور

کافی نمبر ۳۸

پئے ڈوکھ گل وچ جمدیں ویار — ناں رہ گیوسے کہیں کم دے یار
باغ بہار اُجاڑ کیتوسے — ہار سنگار وسار ڈتوسے
دولت دنیا دار تھیوسے — نوکر تیڈڑے دم دے یار
شرم شعور اساں توں رُٹھڑے — ننگ نموز دے سانگے ترٹڑے
گھولے صدقے کیتے مُٹھڑے — آسرے بھیم بھرم دے یار
ہک نویلے احرام حرم دے — ہک ویہلے زنار دھرم دے
ناں پابند ہوں دین جرم دے — بندڑے عشق دے غم دے یار
ڈیکھو چال ہے عشق دی پُٹھڑی — کئی ونج پہونتی کئی مر مُٹھڑی
ناز تیڈے دی راند نہ کھُٹڑی — گذرے وا آدم وے یار
لاٹے پھوگ اساڈے ملنے — ٹبڑے بھٹڑے ڈہر ٹکلنے
ڈسدے سکڑے کھیتر کمانے — ساگی باغ ارم دے یار
یار فرید ملم گھر اندر — پاواں بھاگ سُہاگوں زیور
کھاون سبھوں ہجرے بینسر — رلچکے کُل سرسم دے یار

ڈوہڑہ !-

ڈڈے ویلے اٹھی کھیاں ساز وضو بیٹھیاں مٹ گھماون — تے جُڑ جڑ لاون میل مکھن پنڈیاں ڈو ڈو ڈے یہہ نعا چلاون
ہن چھیاں ہس کار نکمیاں فریدا ودیا درد لوٹ بھناون — لذلوں بھاگ نہاندے متھے جیہڑیاں سیج نے یار مناون

کافی نمبر ۳۹

پیڑ پورانڑیں بیشم کیتا نال نہ نیتم ساںول یار
پنل یار کوں چا برمیونے زورا زوری پکڑ نیتونے
پووے نے شالا رب دی مار

پیر سواڑاں کھوج نہ پاواں رو رو کرڑ کنڈا گل لاواں
نین سکتے زار نزار!

تھی راہی تھل مارو جلساں لانڈی تے لس ہیلے رلساں
سونج برے بار، کیتم گھر بار

پانڑی موں نہ مٹھڑے کھارے نا کجھ پلڑے نہ کوئی چارے
نار ڈسدم کوئی شتر سوار

وسریاں رنگ رنگیلیاں ماہیں باغ بغو چڑے ٹھڈڑیاں چھائیں
سہرے گانے کھٹنے یار

نازک شوخ مزاج (نگاہ) انوہاں یاری لا کر تھیون اڈ سوہاں
کیڈے گل گئے قول و قرار

کرم تیتی دے ناڈو کھ مٹڑے کرم نہ کیتم مارو مٹھڑے
جیتی بازی ڈتڑس ہار

کیچ ڈوتن ساں جے تیں جیاں جے ول ولساں کافر تھیساں
گل وچ پایم پریت مہار

او کھیاں گھاٹیاں گاٹیاں چاٹیاں لاہیاں چاڑھیاں سبھ اٹھ کاٹھیاں
سجڑوں کھبڑوں سو سو غار

بٹھ پیا بھڑے واہن داجماں شہر بھنبھور دی کوڑ نکماں
کیچ ہے وطن حقیقی یار

یار فرید نہ کیتم گولی سرخی ڈسم بندوق دی گولی
دھار کجل دی تھئی تلوار

کافی نمبر ۴۰

بے شک جانڑاں، بے شک جاناں
سوہنڑیاں کوں ہے سخت غرور

مونہہ سر خاک سنگار اساڈے ہنجڑوں ہار ن ہار اساڈے
ہوت ہے کیچ تے۔ کیچ ہے دور

یار نویں نت یاری لاوے کیویں ساڈے سُول سُہاوے
دلڑی نازک نرم کرور،

ڈینہہ تتی ہڑ ماس کوں چڑدی رات ہجر دی آہیں کردی
سڑ سڑ مردی صبح سحور

پڑھ بسم اللہ ڈوکھڑے چپیاں خوشیاں کر کر جھولی پیساں!
جے وت تیکوں ہے منظور

دُور وَسّے منظور دلیندا آوے موت نہ میلا تھیندا
فجریں، پیشیں، قہر کلور

اُٹھدیں، بہندیں وینڑ دلاواں رو واں کھانواں گا نونڑ گاواں
ہر ہر رگ ہے تار طنبور

جَیں ڈینہہ دیاں ول لگڑیاں نگھاں اُجڑیں سُرخیاں مہندیاں مانگھاں
بولے بینے بنیسر چور

یار فرید نوں ڈترڑے رودھے سچ آکھیا ہے قسمو شودے
بیدرداں نال نیہہ لاونڑ کوڑ.

کافی نمبر ۱۴

توں باجھ تھئے سُونج ویڑھے وو یار
دل وس وو سجن آ ہنڑے وو یار

قدسی گھر وچ کولھ بلھا کے — اپنا محرم راز بنا کے
کیتو سخت پر. برے وو یار

توں بن سارا ملک اندھارا — سینے تے چڑھ لیٹ پیارا
اکھیاں تے کر و ڈیرے وو یار

یار چھیندا چاک مہیندا — باعث ساڈے درد دلیندا
نا کر کوڑے جھیڑے وو یار

زیور، نیور، باہیں تریوڑ — کرساں ٹوٹے پُرزے بیور
پٹ پٹ سٹساں سہرے وو یار

آپ سنبھالیں بیتیاں پالیں — سو سو نظر کرم دی بھالیں
کردیں آپ بکھیڑے وو یار

عشق او لڑا، درد کللڑا — بخت نہ بھلڑا اسُول سولڑا
یار فرید آ ویڑھے وو یار

ڈوہڑہ

اُڈو ے کا گا کالے توں، توں چھڈا ساڈی بیر — توں بیٹھا کردا ہیں ماہیاں مٹھڑے اگڑ زخم نہ چھیڑ
تینوں کُٹ کُٹ گھتاں چوریاں توں منگیں دعائیں ڈھیر — فرید او ڈینہہ رب کرے چلے جاون ملنے دی سیر

کافی نمبر ۴۲

جتھ تھلڑا جتھ درلوں ہے یار   اوتھ ہر ویلے لدبوں ہے یار

بُنڈڑے چیکن، گیرے گھوکن   جرکھاں ترکھاں بونبڑ گُوکن

گوہیں شوکن، سانہے بھوکن   نانگیں دی شوں شوں ہے یار

سوہنیاں ٹھیڑیاں ٹیڑے ٹھبڑے   ناز والے ککڑے دڑڑے

باہیں ٹوبھے، پاڑے گھسڑے   ڈھڑیں ڈوکھڑا اوون ہے یار

کنڈریں کاٹھیں نشتر ماری   سمجھوں یاری تے غمخواری

الڑیں پھٹڑیں توں نت جاری   خاص سہاگ دی پوَن ہے یار

ہن کھل ہاسے ساڈے پیشے   سُول سڑاپے دور اندیشے

زیرے زخم تے زخمیں ریشے   سب ڈوکھ ڈِتڑا توں ہے یار

روہی محض بشارت رسول   مرسوں بھرسوں، مُول نہ ڈرسوں

بیدرداں دی دلڑی ترسوں   ڈینہہ راتیں گھوں موں ہے یار

جیں ڈینہہ ہوت نیتے پٹ ڈیرے   شہر بھنبھور وں سخت پریرے

دل دیاں بوٹیاں ہاں دے بیرے   سستی دی موں موں ہے یار

توں بن یار فرید دا جیوݨ   جیندیں جگ وچ ڈوکھڑا تھیوݨ

زہر ڈسیلوے کھاوݨ پیوݨ   تیڈے سر دی سوں ہے یار

ڈوہڑا

ساون ماہ سوہیلا آیا تے ونجارے ڈیون سہاگ ہوکے   آئے، سہاگ خرید کرن جنہاں دے پلے رقم روکے

اوکی ملن سہاگ کرمان ڈیہاں ماریاں جھیڑیاں سیج تے سنیاں رکھے   یار فرید اچل وطن چلا ہیں کیوں لگی پردیس جھوکے

کافی نمبر ۴۳

چوریوں، جاریوں استغفار — بخشیں شالا رب غفار
گندڑی عادت گندڑے فعلوں — توبہ! توبہ!! لکھ لکھ وار
کر کر سخت گنہہ پرتا پیم — توں ہیں خاوند بخشنہار
پیر پیغمبر تیڈے باہنیں — توں مالک توں کل مختار
میں بد عملی تے کر رحمت — جیں ڈینہہ یار دی یار نہ یار
اوگن ہاری ناں کہیں کم دی — کوجھی کملی بد کردار
تیڈا شان ہے فضل کرم دا — میں وچ ڈوہ تے عیب ہزار
آون یاد گناہ پرانے — پٹ پٹ رووان زاروزار
رات قبر دی ڈینہہ حشر دا — سر تے کڑکم بارے یار
میں مسکین فرید ہاں تیڈا — توں بن کون اتارم پار

کافی نمبر ۴۴

جیوݨ ڈینہہ اڈھائی وو یار — ست گھت فخر وڈائی وو یار
کتھ او پینگھ پپل ملکانے — ناز حسن کتھ راج بابانے
کتھ ماء بہنیں بھائی وو یار
کتھ رانجھن کتھ کھیڑے بھیڑے — کتھ رہ گئے اوہ جھگڑے جھیڑے
کتھ جو چک دی جائی وو یار
کتھ او مکر فریب داچالا — کتھ وت جوگی مندراں والا
پرم جڑی جیں لائی وو یار

ماہی مچھیاں سہیر سیلھیٹی عطروں پھٹری مُشک لپیٹی
گئے سب جھوک لڑائی وو یار

جوبن ساتھی چار ڈہاں دا جھٹ پٹ ضعف بڈھیپا آندا
کوڑی آس پرائی وو یار،

ہے ہے ڈھٹری کہیں نہ ویندی کجل مُساگ تے سُرخی مہندی
سُرمہ، سیندھ سلائی وہ یار

موسم رُل پھر وَل گھر آئی ونجڑ نہ وقت نراس اجائی
آونٹر دی کرکائی وہ یار

کوڑی صحبت کوڑی سنگت کوڑا فخر تے کوڑی رنگت
لپ ڈھوڑی مُکب چھائی وو یار

مچھلیں پینگیں لاسن تاریں چنگیں گھنڈریں ہونگ تواریں
سہجوں راند رسائی وو یار

تھیاں سرسبز فرید دیاں جھوکاں مہروں سبز تھیاں ول سوکاں
بختیں واگ ولائی وو یار

ڈوہڑہ

یار ریجھاون سکھ وے مُلاں بیاں سٹ گھت سب دلیلاں
عشق مجازی تے تِلکن باز ی کم نہیں انھیں بخیلاں!
سر تے بھڑکی ڈھانڈ ہجر دی سمجھیں ٹھنڈیاں ہیلاں!
یار فرید جیتھاں الکھیاں لگیاں اُتھ حاجت نہیں وکیلاں

کافی نمبر ۴۵

دِل دردوں ہُن ہاری وو یار　　ڈل کریں ہا کاری وو یار

زلف سیاہ تھیں ناگ ورادھے　　ڈنگ مریندے کاری وو یار
دندتوں سیڑہاں جاری وو یار

سانول آویں نہ ترساویں　　موسم چیت بہاری وو یار
گھر گھر تھئی گُلزاری وو یار

یاری لا کر یاد نہ کیتو　　جندڑی مُفت ازاری وو یار
رڈھڑی تیڈری یاری وو یار

سٹ کر کلہڑی نتے بے واہی　　کیتو کیچ تیاری وو یار
ہے ہے بے زواری وو یار

شاہ برہوں دے ڈتڑم عہدے　　گالھیں دی سرداری وو یار
خلعت شہر خواری وو یار

سِک مہینوال دی لوڑھ لڑھایم　　میں مُٹھڑی مَن تاری وو یار
کوجھی رات اندھاری وو یار

ڈے کر دلبے کوڑ دلاسے　　لُٹ نیو دل ساری وو یار
ہِن واری لکھ واری وو یار

تھل بَر وہی رو رہیں راویں　　رُولدی ڈوکھڑیں ماری وو یار
بار برہوں سر باری وو یار

یار فرید نہ آیم ویڑھے　　ہر دم مونجھ مونجھاری وو یار
رو ندیں عُمر گذاری وو یار

کافی نمبر ۴۶

ڈوکھ تھئے بانہہ بیلی وو یار   ہتھیں آیم اکیلی وو یار
توں بن ڈِیویم کون دلاسے   بھی نہ سانول آسے پاسے
مانیں انگن حویلی وو یار
عالی ادنٰی جو جگ جیوے   میں وانگن بیُ کئی نہ تھیوے
ڈکھڑی! وانڈھی!! ویلھی وو یار
ماں ماہی نال منجھیاں ڈسدیاں   اکھیاں وِسدیاں دلڑیاں پھسدیاں
جندڑی تھئی بانہہ بیلی وو یار
سوں ہے ناز نگہ دی میکوں   جے تئیں ول نہ ڈیکھاں تیکوں
جھیساں ڈوکھ ڈوہیلی وو یار
بھاگ سہاگ سنجیں توں روٹھڑے   ہار، حمیلاں گانے ترٹڑے
ٹوٹے بانہہ چوڑیلی وو یار
ہِک میں درد اندوہ وچالے   بئی سب ناز نوازیں جالے
ترے سو سٹھ سہیلی وو یار
باجھوں یار فرید دا جیلہ   گجھڑا، کوجھا تے زنگ بیلا   سبھ جھی دھڑی تھی میلی وو یار

ڈوہڑہ

عشق تید دی نہر وگے کئی تریاں کرماں لڑیاں   کئی کوجھیاں لنگھ پار گیاں اتے رُوں شکلاں والیاں لڑیاں
شکلاں ویکھ نہ بھلیں ہرگز باہروں لعل تے اندروں کالیاں لڑیاں   یار فرید جا بھال بھالے عیب والیاں دے منہ لالیاں لڑیاں

کافی نمبر ۴۷

رتھ دھیمیں دھیمیں ٹور

میڈا رستہ نرم کرور دا | متاں ڈنگیں لگم نکور
ریھتے بہندی ڈرگئے سہندی | ہم طبع کمزور
روز ازل دی پاتم گل وچ | برہوں تیڈے دی ڈور
شالا مولہ سلامت نیواں | رہ وچ لڑ دِن چور
جیکر رتھ بیٹھیں تھک پوسیں | گھوڑا گھنساں الور
سوکھا، تیز لگام دا کولا | ناں اوکھا سرزور
رانجھن تے میں جوڑ کوں جوڑسوں | جوڑ جوڑ ییندے جوڑ
سِک تے طلب مِلن دی سینے | روز نواں ہم شور
پندھ اڑانگے دلڑی تانگھے | جلد پچاویں توڑ

نیں تے یار فرید ملیسوں ——— رل مل شہر بھنبھور

کافی نمبر ۴۸

یار بہانیہ — یار سپاہیڑا نہ مار نیناں دے تیر

پلپل پھلڑے چبھن کلڑے | تن من سیس سریر
گوڑھیاں اکھیاں ان دیاں نکھاں | زلف سیاہ بے پیر
کجلہ جنگلی ظالم رنگی | کوہندا بے تقصیر
فیشن ڈو کھیندے ریش ڈوکھی دے | رگ رگ لکھ لکھ پیڑ
بینگیاں سرتیاں کھڑے درتیاں | ویری ماپیو ویر

لگڑ بیاں نانگھاں اجڑیاں نانگھاں مارو وسیم ملہیر

یار کو راڑا، دھوتا پاڑا کیا کیجیے تدبیرا

جندڑی چیھدی نوک غضب دی دل غم دی عبا گیر

عمر فرید نبھایم روندیا منھڑے دی تحریر

کافی نمبر ۴۹

سداجی پکیلے دل جلّے وو یار لگھیاں دلاں کوں کون جھلیے وو یار

ڈسم نہ راول رانجھن سائیں رنگ پور سارا اُجڑیاں جائیں

کو جھے تھیر کللے وو یار

درد اندوہ تے سول ہزاراں سے سے سول کلور دیاں باراں

جند جُھکجھ جُکھ پئی گلے وو یار

راتیں ڈینہاں مُونجھ مونجھاری چھڈ گیا ڈھولا یار آزاری

رنبھ گئے سُکھ دے رلے وو یار

رل مل سینگیاں ماروں ڈھلا منگوں ڈعائیں میں رل تسالا

ہوت پُنل ول وَلے وو یار

یار نہ آوے سیج نہ بھاوے وڑھا کھاوے، گھر لگ لاوے

گذرے وقت سوَتّے وو یار

رانجھن ماہی مرلی واہی پریم جڑی جڑ لائیس جاہی

ڈوکھ ڈوکھڑے پئے پلّے وو یار

آتش عشق رنجھیٹے والی ہوش فکر دی پا ریجالی

ڈہانڈ اندر وچ بلّے وو یار

اَٹّن، آنگن، حویلیاں جاہیں خواجہ جانہ ڈیوم کتھائیں

کوئی جا میکوں نہ جھلّے وو یار

کھیڈن، کُڈن فرید گیوں سے پَنڈ ملامت مُفت چنوں سے
ڈُکھڑے عِشق دے بھلے وو یار

کافی نمبر ۵۰

سمجھ سُنجانڑی غیر نہ جانی سب صُورت ہے عَین ظہور
رکھ تصدیق نہ تھی آوارہ کعبہ، قبلہ، دَیر، دو وارہ
مسجد، مندر ہکڑ و نُور
حُسن ازل تھیا فاش مُبِین ہر ہر گھاٹی وادی ایمن
ہر ہر پتھر ہے کوہ طور
تھئے ظاہر اسرار قدیمی ہر ہر شاخ ہے نخل کلیمی
زیر، زبر، چپ، راست حضور
وِیرانہ آباد ڈِسیجے، جنگل بیلہ شاد ڈِسیجے
دوزخ نظرم حُور قصور
عاری پھر دے حج زکوٰتوں صوم صلوٰتوں، ذات صفاتوں
رِند الستوں رہن مخمور
کشف حقائق محض محالے جے تئیں مُرشد نظر نہ بھالے
بیو کل، کُوڑ، فریب تے زور
فقہ، اصول، کلام، معانی منطق، نحو تے صرف مبانی
ٹھپ رکھ ہے توحید غیور
مُلّاں پُٹھڑے معنی کردے آیت درس حدیث خبر دے
صرف صدا تے تھئے مغرور
مُلّا ویری سخت ڈسیندے بے شک رہن استاد دِلیندے
ابن العربی تے منصور

شاہد واحد اصل فرع وچ　　راز طریقت رسم شرع وچ
ہے مشہور نہیں مستور
بٹھ گھت ریت روش تقلیدی　　رہ تحقیقی، سلک فریدی
کر منظور تے تھی مسرور

کافی نمبر ۵۱

سمجھ فریدا رہوں بکھو سر زور

اکھیاں اُبلیاں دلڑیاں اُکلیاں　　سینے پئے شر شور
غمزے رہزن ملک مریلے　　ناز نگاہ ہے چور!
لوں سراں وچ ڈُور کناں وچ　　رو ندیں اکھیاں کور
لا کر یاری کرن نہ کاری　　محض نہ چاڑھن تور
ناز نہورے ولیاں لُٹ کر　　اُلٹا تھیندے تور
سُکڑے چھٹرے سانگے ترٹے　　عشق پیا گل ڈور
میں اڑ چکڑی بیچ ڈوکھاں وچ
شالا نہ بھاسن ہور

ڈوہڑہ

لگ گئی پریت تے بھل گئی ساری ذات صفات دی موہیں
عشق دے راہ نے رہن خار ہزاراں میں تسڑی اُٹھ سوہیں
دل مل ستیاں ڈیوو مبارک سرڈے تے تھیواں اگوہیں
لازم کفر فریدا تنہاں تے جیڑھیاں یار توں مڑ یاں پچھوہیں

کافی نمبر ۵۲

سوہنے یار پنل دا — ہر جا عین حضور
اوّل، آخر، ظاہر، باطن — اس دا جاݨ ظہور
آپ بݨے سلطان جہاں دا — آپ بݨے مزدور
تھی مشتاق پھرے وچ غم دے — واصل تھی مہجور
تھی معشوق دلیں لٹ نیوے — جاں کرے رنجور
گل لاوݨ دل مار ترلاوݨ — ایہو ہنیں دستور
چشماں فخرالدین مٹھل دیاں — تن من لیتا چور
گھول گھتاں میں فخر جہاں توں — جنت، حور، قصور
یار فرید کوں اینویں ساڑیو — جیویں جلیا کوہ طور

کافی نمبر ۵۳

کہاں پاؤں، کہاں پاؤں یار،

جن انسان، ملائک سارے — کیا سگلا سنسار
حیرت دے قلزم وچ کل تھئے — مستغرق سرشار
صوفی شاغل گیانی دھیانی — گئے اوڑک سب ہار
عرشی اتے بسطامی گل لگ — رووݨ زار و زار
بطلیموس تے فیثا غورس — کر کر سوچ بچار
کھوج سراغ نہ پایا پتہ — تھک بیٹھے تن مار

بدھ، مجوس، یہود، نصاریٰ — ہندو تے دیندار
آکھن پاک منزہ ہے — بے انت الکھ اپار
پیر پیغمبر غوث قطب — کیا مرسل کیا اوتار
کرن منادی رو رو کے — لا تدرکہ الابصار
عالم فاضل عارف کامل — عجز کیتا اقرار
آکھ فرید نماناں بھولا — توں وچ کون قطار

ساتواں پارہ سورۃ انعام

کافی نمبر ۵۴

متاں من ماندھ بھیوے — پنل ناکھی دھار
سانوں ڈینہہ سہاگ دے — ہر دم میں گھ ملہار
دل کر ساتھ گذاروں — جوبن دے دن چار
موت سنیدی سولی — ونجناں وارو وار
چیتر بہار سہاؤں — کر کے ہار سنگار
پلہر پانی پیوؤں — تھیا تھل باغ بہار
خوش تھی نینہہ نبھاؤں — رس نال سانول یار
متاں بن جیون اوکھا — ڈکھڑے تار و تار
یار فرید نہ وسرے — دل کیتم لاچار

ڈوہڑہ

وقت جنازے میاں رانجھا میتاں آپ ڈٹھیں نکیراں — اس ویلے من جے جیندی ہوساں کر کے کھن نوراں
ہیراں دی بہہ کفنی سیواں رلاں حال فقیراں — حساب کتاب میڈا رانجھا بیسی کجھ حاجت نہیں نکیراں

کافی نمبر ۵۵

نا کر بے پرواہی وو یار   رل سانول ماہی دو یار
ہٹھ پیار نگ پوردا پر نیونڑ   توں بن جیونڑ ڈوکھڑا تھیونڑ
سمجھا موت وساہی وو یار

باجھوں تیڈے باجھ اجائی   امڑی بابل بھینیں بھائی
پھردی دل توں لاہی دو یار

کینویں لپکیں پتیں ولدی   تور اصل دی روز ازل دی
ہیر رانجھن دی آہی وو یار

چاٹی چاٹی عشق دہنوائی   پیت سوا بئی ریت نہ کائی
بے واہی بے بھاہی وو یار

وسریا رنگ محل چچکانہ   جھنگ سیالیں تے مگھیانہ
لایو کیبر جاہی وو یار

ڈھوڑ مہیندی نور اکھیندا   پاہ ہنیاہ ہے مانڑ مہیندا
ڈیوم حال گواہی وو یار

سہجوں سرخی مہندی لیساں   کجلہ پیسیاں مانگھ بنیساں
جے بھیوں میں ڈورا ہی وو یار

آپے تخت ہزاروں آیا   ہیرے کارنڑ چاک سڈایا
سٹ کر شوکت شاہی وو یار

برہوں فرید نہیوسے ساتھی   جیں ڈینہہ راول پاکر جھاتی
جادو مرلی واہی وو یار

کافی نمبر ۵۶

نہ کر کیچ ونجن دی رہو بروچل یار عشق لیوں سے پھٹڑا بھل گیا گل کم کار

جان جگر وچ ڈکھڑے سینے سول ہزار ماجھوں مارو منٹھڑے بارڈ سے گھر بار

توں بن ہوت پیارا سبجھ تھئی گل خار رل مل یار ہمیشہ مانوں چیتر بہار

رنبینھ نبھا ونْ اوکھا اکھیاں زار و زار،

ڈھول فرید دے کولھوں

ساری عمر گذار،

کافی نمبر ۵۷

نیہہ اولڑی چوٹاب لائی! تن من کیتس چکنا چور

ماہی با جھوں کینویں گذاراں سوز گھنیرے ڈکھ ہزاراں

بودن تتی کوں پل پل پور

سیج سُتی نیناں نندر نہ آندی کیکر گذرے رین ڈکھاندی

دل دا ڈھولا چھڈ گیا دور،

پٹدیاں کھپدیاں عمر نبھاوے سوہنے باجھ آرام نہ آوے

درد سوایا قہر کلور،

گمراہی سب زہد عبادت شاہد مستی عین ہدایت

جس جا کیتا عین ظہور

نور حقیقی گھونگھٹ کھولے اوٹھ گئے اولے بھج پئے بھولے

ہر جا ایمن ہر جا طور،

فخر جہان ہک بیت سوجھائی　ارضی تھیا ہک بار سمائی
ظلمت بن گئی نور و نور

نیت فرید نماز شہودی　ہر شے ہیں ہے رمز وجودی
سٹ ملوانے جو مذکور

کافی نمبر ۵۸

دل کہیں ڈوکھڑے دے ڈیندیں　سانول دلڑی بِرما گیوں سوہنا یار
کنے کنے بُندے گل جھب مالاں　انہد بین بجا گیو سوہنا یار
راول جوگی شاہ حسن دا　پریم جڑی جُڑ لا گیوں سوہنا یار
اکھیاں سحری سحر کماوَن　جادو چوٹ کما گیوں سوہنا یار
سوز تپش موجود ہمیشہ　بھا برہوں بھڑکا گیوں سوہنا یار
لاکر یاری یار وِساریو　کھوٹ، فریب کما گیوں سوہنا یار
کلہڑی چھڈ کے کیچ سِدھایوں　پربھت روہ دو لا گیوں سوہنا یار
توں بن یار فرید ڈوکھاں وِچ
سولیں جان اڑا گیوں سوہنا یار

ڈوہڑہ

روز ازل دی درد دل بردی کیتا عِشق غلامے
تا نکھ تنگھیندی کاگ اُڈیندی رووان صبح شامے
نہ کوئی خط دلدار دا آیا نہ قاصد نہ پیغامے
آکھ فریدا دِل دردوں ماندی ہُن مُشکڑی بے آرامے

کافی نمبر ۵۹

وے توں سانولا نہ ماہنیناں دے تیر

اکھیاں شر کارن ٹکھیاں — رہن پاپی بے پیر!
زلفاں مشکیں بنھ بنھ ڈیون — دلڑی کوں تعزیر
تیڈے نال ہے سانول سوہنا — دل لا نوں تقصیر
ناز نہورے غمزے تیڈے — مصحف دی تفسیر
کاکل پیچیاں ناگ ورادھا — ڈھیر ڈیہں چڑھم سر پیر
جھوکاں آن سولڑیاں سینگا — نین لوڑ ہیندے نیر
پاہ ہنبھاہ اوگار تکیندے — میں نیکھے اکیر
دوہڑ کنوں تھی دھرتی تھلڑی — ساگی ملک ملہیر
دلڑے سجن سہاؤں تھلڑے — کارد کلی، کہیڑ
جیسلمیر نڑھائی ماتوں! — تھی ڈوہیں کھنڈ کھیر
تھل چترانگ اندر میں ستی — بیلیں پلیٹیں بیر
روز ازل دا تیڈا ساڈا — مال مویشی سیر
جانوں لا دا ملک تساڈا — تن من سیس سریر
کوجھی کملی تیڈے نال دی — نا کر یار کریر
موبجھاں دوست تے خوشیاں دشمن — سکھ ویری ڈکھ ویر
جانی جوڑ چلایو کانی! — سندھ سندھ دے وچ پیڑ
بٹھ چو چاک بٹھ کھیڑے بھیڑے — توں نہ تھی دِل گیر
ڈینہوں ڈینہہ کراڑا تھیوے — واہ سکدی تا خیر
دوروتنکیں پیاں ناسوراں — دل وچ سو سو چیر

عریانی دی خلعت ملڑی — سونجھ بر دی جاگیر
ہو ہو پھکڑی شہر خواری — ساڈی ہے توقیر
غوث قطب سب تونوں صدقے — کون فرید فقیر

کافی نمبر ٦٠

ہر صورت وچ آوے یار — کر کے ناز ادا لکھ وار
حسن ملاحت برہوں بچھائے — رمز نزاکت بھا بھڑکائے
عشوہ غمزہ تیر چلائے — بیدل پھردے زار نزار
سوہنیاں طرزاں موہنیاں گالیں — دلڑی خوب اُجاڑن چالیں
ہوش قرار بھلاون بھالیں — پلکاں کر دیاں خون ہزار
ہک جا روپ سنگار دکھاوے — ہک جا عاشق بن بن آوے
ہر مظہر وچ آپ سماوے — اپناں آپ کرے دیدار
کڈیں شاہانہ حکم چلاوے — کڈیں گدا مسکین سڈاوے
اس دا بھیت کوئی نہ پاوے — سب بدمست پھرن سرشار
فخر جہان قبول کتوسے — واقف کل اسرار تھیوسے
ہر جا نور جمال ڈٹھوسے — مخفی راز تھئے اظہار
یار فرید عیان بیانے — نحن اقرب وچ قرآنے

ایہو عقیدہ دین ایمانے
توڑے پکڑ چڑھاون دار

کافی نمبر ۶۱

وطن بیگانے ول نہیں آوناں ۔ یاد کیتم دِل دار
کوے رہساں مول نہ سہساں ۔ ہجر دا باری بار
وسریا سارا راج بباݨہ ۔ وِسر گیا گھر بار
بھاݨ منیساں بھاݨ نبھیساں ۔ گھولے عار و یار
سُرخی کجل مُساگ گیوسے ۔ ننھ پیا ہا سنگار
پاروں ڈسدی جھوک سجݨ دی ۔ کیوں رہساں اُروار
بیں منتاری تے بیہہ باری ۔ قادر نیسم پار
ہٹھ پئی سندھڑی کینم مولیٰ ۔ ملک ملہیر ملہار
ڈیس عرب دا ملک طرب دا ۔ سارا باغ بہار
روہی راوے روہیں لیس ۔ لس گیا کرہوں قطار
ڈینہہ ڈو کھاندا ڈونگر وسدا ۔ رات غما ندی غار
ساوݨ آیا روہی وٹھڑی ۔ یار تھئی گلزار
وار مدار فرید ہے دِلیوں ۔ ڈو کھڑے تار و تار

ڈوہڑا

سُرخی کجلہ ناز نہورے ساکوں ول ول خون کریندے
کیت قید محبت ساکوں چا دِلبر مُنہ گکیندے
سوزوں سوز تے درد پکارن نہ دلبر گل لیندے
آکھ فریدا ہُݨ ہِن مُٹھڑی کوں کیوں ڈیس پردیس لیندے

کافی نمبر ۶۲

ردیف س

عشق اسا ہنجی جا آہی انصاف ڈیہاڑے بیا
ظلم سنہجا ئیندس ناں بھی تہنجا تھورا گائیندس

سجدہ جانب تہنجی، تہنجے گرد طواف
قدم قدم تے سیس نوائیندس

تو ہنجی سیر، صورت سوہنی کیویں کیاں اوصاف
جندڑی توں توں گھول گھمائیندس

تن من سوہناں ملک ہے تونہجا سچ آہے نا ہے لاف
قسم او انجھے سر جی کھائیندس

ذکر اذں فکر ہے تہنجا دم دم جو ہیندس صاف صاف
عبد معبود میں تو کھے پائیندس

بانمی گولی یار دی آہیاں نا ہے غیر بہ خلاف
انہیں کھے بھائیندس خواہ نہ بھائیندس

کافی نمبر ۶۳

لج لوئی لین او ماریتدس
تہنجا بخمل بھا میں پاریندس

تہنجا نور زلل اؤں مکر و دغا
تہنجے ظلم جیہاں گار ہیوں عمرادا
ونجیں و ہڑ یجن ساں گاریندس

تھر پھوارن چا ڈیس وطن
تھر آہے سہنجا ملک وطن
خوش سینگیں سال گزاریندس

ہن قید میں کیڑھو کام کیاں
شالا مارن دارے ڈہن دیاں
جا تھی وار او گار یو مادیندس

ہوجے ہردم ڈیہہ ایلسنے ملینہ
آہے سک ساڈیہ ہجے راتیں ڈینہہ
ویہی و ما نہہ کندسہ ہنجوں ہاریندس

بنھ ماڑیوں اول محلات جا گھر
آکھے مرک فرید جیا مارو تھر
وہن سانگے اڑن سے جا ریندس

کافی نمبر ۶۴
ردیف ق

آہن قلندر روز شب ۔۔۔ پہنچی خودی ہیں خود غرق
حاجت نہ صوم صلوٰت دی ۔۔۔ خواہش نہ حج زکوٰۃ دی
چاہت نہ ذات صفات دی ۔۔۔ ہک شان وحدت جی مرک
نہ طلب ملک تے مال دی ۔۔۔ نہ غرض جاہ و جلال دی
مستی خدائی خیال دی ۔۔۔ پوہنیں نہ آدم جِنے تے تک
توڑے جو دریا نوش ہن ۔۔۔ پُر جوش بھی خاموش ہن
اسرار دے سر پوش ہن ۔۔۔ صامت رہن مارن نہ ٹک
عاشق اتے معشوق ہن ۔۔۔ سابق اتے مسبوق ہن
نہ دُر اتے صندوق ہن! ۔۔۔ ہر طور وِچ رہندے اوجھک
غمگین اتے مظلوم ہِن، ۔۔۔ محزون تے مغموم ہِن
ہر وقت کالمعدوم ہِن، ۔۔۔ رکھدے نہ دل وچ کئی اُمک
سب کجھ ہے ظاہر برملا ۔۔۔ جانڑاں میں کینویں ماسوا
مرشد محقق وچ وِچا ۔۔۔ ہمہ اوست دا ڈِتا سبق
ایہو فکر ہے ایہا گال ہے ۔۔۔ ایہو وجد ہے ایہو حال ہے
ایہو ذوق دم دم نال ہے ۔۔۔ ایہو سچ ہے سبھ ہے نحق
بھڑ وہم خطرے دی ادا! ۔۔۔ ڈوجھا نہیں ہے ہک خدا
اندر تے باہر ہے برملا ۔۔۔ موجود حق موجود حق

توبن نقطہ بیا کو نہیں — منڈھوں غیر دی انتھ بو نہیں
ہے ہک سدا اتے ڈو نہیں، — ہک نال تھی ہک سٹ فرق
اپنی حقیقت گول نوں، — بیکوں نہ اصلوں بھول توں
رکھ یاد ساڈا بول توں — آئین نہ شک ہے محض پک
پی کر فرید ی جام توں — تھی رند مست مدام توں
ڈیہہ وڈ ڈینہہ ودھا رکھ گام توں
واہ واہ کرے ساری خلق!

کافی نمبر ۶۵

ردیف — گ ن

اسانوں رہن نہ ڈیندی — لگی پنل دی تانگ
کنڑیں دلدی روز ازل دی — برہوں سنائی بانگ
گھٹڑی مٹھڑی جاوݨ لادی — ڈنگری نینہہ دے سانگ
دِلڑی دشمن سخت ستائے — سینے چو بھڑی سانگ
یار بروچل کیچ سدھایا — جالاں کیندے سانگ
ماروتھل دی پٹڑی لمڑی، — ڈسم فرید نہ تانگ،

ڈوھڑہ

ہر ویلے ہے تانگھ دلبر دی تے رو رو کانگ اڈاراں!
فالاں پاواں قاصد بھیجاں تھی گیا حال بیماراں
یار با جھوں ہن جیوݨ کوڑے اندر درد ہزاراں
غلام فرید بن رو واں اینویں جیویں وچھڑی کونج قطاراں

کافی نمبر ۶۶

ماڈی دلڑی اڑی ہوت پنل دی سانگ
سٹ کر خویش قبیلڑے سک سانول دی سانگ
رگ رگ زُلف دی پیچ رہے نانگ اجل دے سانگ
وِسرے عشق مجاز رہے حُسن ازل دی سانگ
تانگھ فرید کوں رولدی
مارو تھل دی سانگ

کافی نمبر ۶۷

ماڈی دلڑی اڑی! یار سجن دی سانگ
جیندیں میلا رب کرِم جوہ جتن دے سانگ
نازو ڈھول دے ناز وے ہر ہر دن دے سانگ
بھلڑے ٹکڑے سور ہڑے من موہن دے سانگ
لانی پھوگ پھلا ڑھی سب بن بن دے سانگ
وقت ضعیف بوڈھیڑے سن جوبھن دے سانگ
تانگھ فرید کوں آکھدی بیت حزن دے سانگ

ڈوہڑہ

اکھیں ساڈیاں قدم تساڈے بدھی بال فغادی قسم خدادی
سینہ ساڈا سیج تساڈی لیٹ سوہنا دل آبادی قسم خدادی
جندڑی جان حوالے کیتم جانی جمدیں لادی قسم خدادی
آکھ فرید ہُن سانگے تھیون حاصل فرحت یادی قسم خدادی

کافی نمبر ٦٨

مینکوں کلھڑا چھوڑ تے ویندیں کیندے سانگ
قطرہ محض ترس نہ آیو لایو ہجر دی سانگ
تھل مارو دا پینڈا سارا تھیسم ہک بلھانگ
جے تئیں ناہیں دے وچ ساہم رہسم تیڈی تانگ
جاوݨ لادی برہوں سنائیم کتنیں ڈو کھاندی بانگ
صدقے کیتے ہیں نینہہ کھلیوں کھا توم کالڑا ناگ
چھوٹے وقت کنوارے ویلے لگڑم تیڈڑا ڈانگ
میں ہاں کیڑھے باغ دی مولی کئی رُل موئیاں میں وانگ
گھمر گھیر فرید کپڑے نہ ترڈسم نہ ٹانگ

کافی نمبر ٦٩

ردیف لام

آنوݨ دی کر کئی سانول مفت نہ ونجم جوبن ڈھل
ساوݨ وقت سہاگ دے رم جھم برسن بادل
بٹھ پئے ہجر دے ڈینہہ ڈلے عمر گذاروں رل رل
ناہیں پیت لجاوݨی آویں راتاں اج کل
پرسوں ترسوں مرستی دل کتھ لبھسیا مول
یار لڈآویں آ وسیں بٹھ گھت راجر داتھل
گھولاں راج خراج کول واراں ساڈھاں سو مل
جی کوں چاہ ملاپ دی دل کوں تانگھ اوتاول

نین سیکیتے دس دے — لاون سخت او پاہل
مارو اکھیاں جباوڑو — نازو چالیں چنچل
شوخ نگاہ مریلڑی — ظلمیں زلف ولوول
کوک نہ پاپن کونجڑی — ڈال نہ ہاں کوں پل پل
کوئل ساڑ پچا لیا — کر کر کوکاں ول ول
واہ واہ یار دی یارڑی — بل بل دلڑی حرمل
نینھ نبھایا کھوٹڑا — نظو یم سوکھا اول
آخر اوڑک ہکڑی — محض معما لا حل
مارو تھل دے پینڈڑے — پیچ گھلڑے دل چھل
تھک تھک ٹٹ ہٹ ہارڑی — ہتھڑیں پیرڑیں گڑول
گھتھڑے گھتھڑے پریت دے — ساڈے ڈورے ململ
اونی لوئی لاج دی — اطلس مشروع مخمل
توں بن کون فریدوی — جانی لہسم آ کل
جیجھی تجھیں رنیڈیاں — گال نہ ماہی لا گل

کافی نمبر ۷

بندرا بن میں کھیلی ہولی — شام دوارے میرو لال
ادھر مدھر موہن بنسی باجے — چوراشی لکھ ساج آواجے
بھولی کایلا مایلا موری — سن کے گیان انوکھے خیال
ترکھٹ جمنا تربیٹ ناوں — درمت دویت پاپ مٹاؤں
پی کے پی سنگ پریم کٹوری — ناچت گاوت رنگرس نال
انہد گھور گگن موں گاجے — چنگ مرونگ لکھو لکھ باجے

لاگی جوری سبد ٹکورے — برست گر پر تیت گلال،

برج موں دھوم پری دھن لاگے — ابھمان ٹوٹے کبدھیا بھاگے

بانہہ مروڑے ہنگری توڑے — کنور کنہیا چنچل چال

داس فرید آکاس ہمارا — دیس ایھوا بناس ہمارا

آ تم سوں کی لاگے چوری — ہوں ہیں سنسار ہیت نال

کافی نمبر ۷

ڈیس سُہا سانول اَج کل — نا تاں وَیسائیں مرجل گل

وہ مٹ میں وسدا امینڈھڑا — شہر بھنبھور وسے مومل

برہوں ڈِتی ست سیجڑے، — عیش کوں سنتڑی لاگل

کنڑیں کھانوں سینگیاں — کر کر کوڑی کل کل

توں بِن نظرم اوپریاں — توڑیں سادہاں سومل

سڑ گئی سیج سُہاگ ڑی — پھاٹے ڈوڑسے مَل مَل

سُرخی کھہ گئی وَیہہ گئے — رو رو سُرمے کاجَل

ہِک سِر مادم سانگراں — تانگھاں تانوم قُلقُل

سُول اندوہ اندیشڑے — مل مل آون پل پل

بھینیں دا یاں ڈرانڑیاں — اَمڑی، ویرنڑ، بابل

کون ہے درد فرید دا — توں بن دارو درمل

ڈوہڑہ

ہِک ہِک ناز توں دلبر دے ساکوں کیتا چا خریدے

رخ دِلبر دا سا ڈے کیتے چاند مبارک عیدے

دلبر کوں آکھیں وے جوڑ رسم فرصت محض مزیدے

بخدا بردا نئیں دلبر دا ہر دم غلام فریدے

کافی نمبر ۲

ذاتاً فعلاً کل شے باطل — حق ہے فاعل ہو سبھ عاطل
ذوق درائیں طور عقل دے — بھٹ گھت کوڑی بحث دلائل
اُٹھدیں بہندیں ٹردیں پھردیں — نہ ہو زاہل نہ تھی غافل
غیر محالے دیر خیالے — ہر ہک ڈوں کھڑ آفت شامل
ساڈا ہے محبوب دلیندا — جو کوئی ہے توحید دا قائل
عِلم حقائق دا ہے لائق — نفس مزکی مادہ قابل
باجھ محبت جانڑ برابر — کیا ناطق کیا ناہق صاہل
ابن العربی دی رکھ ملت — ٹھپ رکھ فقہ اصول مسائل
بہہ کر کلہڑیں رمز سوجھائی — پیر مکمل عارف کامل
وجھہ اللہ فرید ہے باقی — باقی ہالک زاہق زائل

کافی نمبر ۳

سٹ ہک غیر خدا دی — سب شئے وہم خیال
کِتھ لیلےٰ، کِتھ مجنوں — کِتھ سوہنی مہینوال
کِتھ رانجھن کِتھ کھیڑے — کِتھ ہے ہیر سیال
کِتھ سیفل کِتھ پریاں — کِتھ او ہجر وصال
باجھوں احد حقیقی — کل شئے عین زوال
چار ڈہاڑے چیتر دے — کوڑے بکھر وال
ما خلا اللہ باطل — بے شک کوڑ پلال
یار فرید نہ ڈسدم — مشکل محض محال

کافی نمبر ۶۷

سُنڑ یار پرانی پیڑ وو — تھیاں اکھیاں چھل گئی دُلڑی جل
کانہہ کمائیں اُجڑیاں جھوکاں — سخت سیالیں کردیاں ڈوکاں
رہندی دل دلگیر وو — سر ورد اَٹل ہے روگ اوچھل
لگڑا نیہہ رنجھیٹے والا — وسرا فہم فکر دا چالا
ہیر گئی جھنگ چھیر وو — ست سیج پلنگ تے رنگ محل
بھوگے مول نہ دشمن جائی — جو جو سختی میں سر آئی
مارم ما پیو ویر وو — ول سینگیاں سرتیاں لہم نہ کل
چاک مہیندا آ ڈر ویڑھے — کھیڑے بھیڑے رکھن بکھیڑے
کپڑے لیر کتیر وو — گیا ہار سنگار رہو ساگ کجل
نازک ناز نگاہ سجن دے — عشوے غمزے من موہن دے
لگڑے کاری تیر وو — سے سینے پلپل چبھدے پھل
اوکھے لانگھے روہ جبل دے — چھل چھل چھالے پیر پچلدے
رُلدی راہ ملہیر وو — جتھ راخس ڈیڑیں پیون ڈہل
سسی شوہدی پیر پیادی — ناں ترڑ تاڈے جھوک آبادی
مُٹھڑی بے تقصیر وو — ناں خرچ پلے نہ گنڈھ سمل
ماہی باجھوں سُول قہر دے — ڈیہاں رات فرید سنجر دے
نیناں نیر وہیر وو — جھر جنگل بیلے چلو چھل

کافی نمبر ۷۵

کیچ گیوں یار بروچل ناکل لدھر وسانول وَل
مصری کھنڈ بناتر ملیں ڈسدیاں زہر ہلاہل
گھولے زیور بھالگے بٹھ پئے، ڈورے مَل مل
جوبن جوش جوانڑی ناز نہورے گئے گل
کپڑے لیر کتیرے لِسنگر ڈیں جائی ملجل
اکھیاں کجلُوں کالیاں پیچی زُلف ولووَل
او دل چوٹ چلاندیاں اسے کتی پھائی پئے گل
ڈِٹھم مُلک ملہیر ڈوں کالے کالے بادل
سندھڑے رہن نہ ڈیندیاں لگڑیاں تانگھاں پلپل
روہی مینگھ ملہاڑاں کھمبیاں کھمنڑیاں اجکل
واڑی سِکدی دیس ڈوں اکھڑیں ہنجنوں پلپل
ڈیکھاں باغ بغوچڑے جیڑا جبا نوتم جلبل

ڈوہڑہ

لانے پھوک فریدے درد دلیندے درمل

کجلے سُرخی مار مُسایا چا دِلبر دِل لڑی لُٹی
تیں اوپڑے جادو گردے نازاں دی پئی گھٹی
آرام تمام گیا، کانی بھیجی عشق دی چھٹی
یار فرید ہُن آسنبھالے کرے ہار سنگار وں چھٹی

کافی نمبر ۷۶

اس کافی میں حضرتؒ نے سالک کو اپنی حقیقی شان تبلا کر ادھر اُدھر بھٹکنے سے روکا اور بتلایا کہ تیرا مقام اور مقصدِ زندگی بہت بُلند ہے تو اس کی طرف توجہ کر

کیویں تُوں فرد تے جز سڈاویں | توں کُلی توں کُل
باغ بہشت دا توں ہیں مالک | خود بلبل خود گُل
عرش وی تیڈا فرش وی تیڈا | توں عالی انمُل
چڑھ داریں منصور دے بھائی | کرن عجب غل غُل
روح مثال شہادت توں ہیں | سمجھ سُنجاݨ نہ بھُل
دُنیا عقبیٰ برزخ اندر | ناہیں تیڈرا رُل!
یار فریدا کول ہے تیڈے | ناں بے ہودہ رُل

کافی نمبر ۷۷

رل مہینوالا رل مہینوال | ہر دم رہندی تیڈڑی بھال
روز ازل دی سختی ماری | ڈتڑی مول نہ قسمت واری
ما پیو ویر نہ لہم سنبھال
فکر فراق تے مونجھ مونجھاری | یاری لا کر مٹھڑی ہاری
ڈسدم وصل وصال محال
رو ندی رڑدی کوکاں کردی | آہیں بھردی جھک جھک مردی
عشق اولڑا اجی جنجال
زور سے نور سے حسن دے ملنے | سارے ہار سنگار و ہانے

آئی اوڑک سُولاں جالی

ناز نزاکت نوکاں نخرے   سہوں شکہ سُہاگ دے بخرے

ساڈے پوکھڑے کو جھڑا جال

خویش قبیلہ دشمن سارا ۔   ہر کوئی مارم جانڑ وچارا

برہوں اویڑا اولٹی چال

ویڑھے یار فرید نہ آیا   گل گیا جوبن مُفت اجایا

ڈکھڑے ڈندے تے چھڑے وال

کافی نمبر ۷۸

میں تاں تیکوں منتاں کردی

سانول اسانول بھال

واہ غمزے واہ ناز نہورے   واہ نخرے واہ تلک تلوے

واہ زُلفاں واہ خال

تھی کر دام دلیں نوں ونگے   تھی کر تانگ جگر نوں ڈنگن

عطروں بھنڑے وال

جیں ڈینہہ یاراساں توں کھڑے   بٹھ پیئے ڈوڑے ململ پھٹڑے

چر چر چر بو لگ تے آل

کھاون سول نہ باجھ سجن دے   کپڑے نازک ونڑ ونڑ دے

زیور آلو آل

درد فراق دی جال اساڈی   رو رو پٹ پٹ کر کر دہائیں

بے داہی دا حال

اتنا ظُلم مناسب ناہیں   رو رو پٹ پٹ کر دہائیں

گذر گئے سے سال

یار فریدؔ نہ وولاڈِلیسم   اوڈک سڑ کر کول بلھیسم
ہے سوہنا لج پال،

کافی نمبر ۷۹

یار سپاہیڑا آوس ماڈڑے کول

ہک لکھ ڈیندیں ڈوں لکھ ڈیساں   ہک واری چا بول
پہلوں ڈے کر بانہہ سرانْدی   سانول یار نہ رول
یار چھینیدا ماں مہیندا   آوس ماڈڑے کول
سانولیاں دے نین سلونے   کجلے دے ٹک ٹول
پاپن چکوی کر کر چیکاں   الڑے زخم نہ چول،
نیہہ سانوں دی میں منتاری   تتے چھولیاں لکھ جھول
مر مر جاندی رشک نہ سہندی   دلڑی سخت سڑول
بینے بوٹے بینسر وسرے   گئے نور سے رمجھول
نخرے ناز نہوڑے ہر دم   بیا بیا کرن الول
اوگن ہاری ناکس کم دی   سوہناں عیب نہ پھول

سمجھ فریدؔ نہ تھی غم واسو
اللہ رلیسم ڈھول

ڈوہڑہ

واہ قسمت نہ دلبر آیا در دوں نت کر لاواں
درِ فراق بیمار کیتا میں تاں روندیں وقت نبھاواں
موں جھ کنوں رنگ ساوا پیلا کیتا سنجڑی سیج وچھاواں
یار فریدؔ آوے ہک واری میں تاں سارے ورسناواں

کافی نمبر ۸۰

ردیف میم

دستوں پیر مغاں دے پیتم عشق دا جام
وحدت کیتا غلبہ بھل گیا کفر اسلام
گذرے فرض فریضے سنت کو بھی سلام
کشف حقیقی آئے گئے اضغاث احلام
وحدت ذاتی سبھ دا ہے آغاز انجام
نکھڑی تیغ نفی دی غیر کیتا قتلام
باجھوں شغل حقیقی! ہیو کل کوڑ قمام
کر توبہ اغیاروں پھٹڑے برہوں پیام
ترت فرید فریدوں ——— تھئی آزاد تمام

کافی نمبر ۸۱

ڈکھڑیں کارن جائی ہم سولیں سانگ سمائی ہم
درد اندیشے، سکڑے سورے پیا نہ بھین نہ بھائی ہم
گہلی کملی سونجڑی دھر دی ہک غم دی سدھرائی ہم
جاون لادی پنڈ بلادی چم سرا کھیاں چائی ہم
راحت ویندیں وداع نہ کیتم مٹی ہم ہر متر ائی ہم
پیٹر پرانی امڑی سکڑی مونجھ مونجھاری ولئی ہم
سختی تے بدبختی تنڑی حال ونڈاؤ ہمسائی مہم

بے بہا ئی دی چولی چُنڑی — پا ئی ہم پا شمکا ئی ہم
سر تے چھتڑے چوٹیاں منتھڑے — تیں سنگ ولڑی لائی ہم
ہو ہو پھکڑی شہر خواری — چاتی فخر وڈا ئی ہم
کینویں یار فرید ساراں — جیں کیتے انھ آئی ہم

کافی نمبر ۸۲

سَسے سَسے سُول سیا پے — ڈو کھڑا انیہڑا لائیم
توں بن گھر ور دے — ماں دا ساڑا وے
سینے لکھ لکھ کا پے — و بڑھا کھانوٹ آیم
پلپل دل نوں وے — پُور پیشل دے وے
وَل آوے تاں جا پے — دردیں مار منجھایم
یار دلیندے وے — پیت نہ پالی وے
کیئنوں ڈیواں ڈوڑا پے — یاری تروڑ سدھایم
کیئنویں دِلدا وے — حال سُنانواں وے
لوک سبھے ڈو چاپے — مفتی جان گنوایم
سِک سا جن دی وے — رہن نہ ڈیندی وے
جیں سنگ دلڑی وے — جیندے ناز موسایم
آنگن فرید دے وے — سانول اوسی وے

کرم کریسم آپے
تا تھیں آس ودھایم

کافی نمبر ۸۳

مینہہ اوَ لڑا اوکھا لایم — سِک پلپل دی مارمونجھایم

پچھدی مُلاّ بہمن جوسی — کیڑھا وقت مِلن داہوسی

ڈھول اساڈے ویڑھے اَوسی — رنج ہجر دے سخت ستایم

روہی ڈُکھڑی مینگھ ملہاراں — بوٹے بوٹے تھیاں گلزاراں

نتالا موڑم دوست مہاراں — بھاگ سہاگ دی موسم آیم

اکھیاں رووَن دل کرلاوے — دلڑی جھکھدی تن تڑپھاوے

رات ڈینہاں آرام نہ آوے — ڈوکھ ڈوہاگ دے بار اٹھایم

عشق اویڑا پیش پیوسے — درد کشالے سیج ڈھیوسے

مونجھ مونجھاری مارتپوسے — سہجوں ڈوکھ ڈوہاگ سُہایم

حُسن پرستی گھات اساڈی — راز حقائق بات اساڈی

رمز حقیقی جہات اساڈی — فخر جہان ایہا ریت سکھایم

طلسم یار فرید کڈاہیں ہو! — ڈھوں ڈُکھاواں کدکدھ آہیں

جان جگر تن سب کُن سانجھیں — سوز پھل دے صاف جلایم

ڈوہڑہ

روز ازل دی درد دلبر دی کیتا عِشق غلامے

تانگھ تنگھیندی کانگ اوڈیندی رووواں صُبح شامے

نہ کوئی خط دلدار دا آیا، نہ قاصِد نہ پیغامے

آکھ فرید دِل درداں ماندی ہُن مُٹھڑی بے ارامے

کافی نمبر ۸۴

ہر صورت وچ دلدار ڈٖٹھم — کل یار اغیار کوں یار ڈٖٹھم
کتھ جوہر تے کتھ عرض ڈٖٹھم — کتھ سنت نفل تے فرض ڈٖٹھم
کتھ صحت اتے کتھ مرض ڈٖٹھم — کتھ چست اتے بیمار ڈٖٹھم
کتھ بطن بطون ظہور ڈٖٹھم — کتھ زاہد تے مخمور ڈٖٹھم
کتھ ملّاں تے منصور ڈٖٹھم — کتھ چوب رسن تے دار ڈٖٹھم
اے مذہب پاک نبیّاں دا — اے مشرب صاف صفیاں دا
اے رشد ارشاد ولیاں دا — آیات ڈٖٹھم اخبار ڈٖٹھم
کتھ پھل گل باغ بہار ڈٖٹھم — کتھ بلبل زار نزار ڈٖٹھم
کتھ خس خاشاک تے خار ڈٖٹھم — ہک نور تے سب اطوار ڈٖٹھم
کتھ برم نرائن نرنجن ہے — کتھ رام کنہیّا لچھمن ہے
کتھ بید بیاس برہمن ہے — کتھ راچس تے اوتار ڈٖٹھم
ارواح نفوس عقول ڈٖٹھم — انسان ظلوم جہول ڈٖٹھم
معقول ڈٖٹھم منقول ڈٖٹھم — اقرار ڈٖٹھم انکار ڈٖٹھم
کتھ منطق نحو تے صرف ڈٖٹھم — کتھ اسم تے فعل تے حرف ڈٖٹھم
ہک معنے ہر ہر طرف ڈٖٹھم — چوگوٹھ ڈٖٹھم چودھار ڈٖٹھم
سب اعلیٰ اعلیٰ شان ڈٖٹھم — حسنینؓ تے شاہ مردان ڈٖٹھم
بوبکرؓ عمرؓ عثمانؓ ڈٖٹھم — واہ پاک نبیؐ مختار ڈٖٹھم
کتھ شاہ نظام الدّین ڈٖٹھم — کتھ فرد فرید الدین ڈٖٹھم
کتھ قطب معین الدین ڈٖٹھم — کتھ فخر جہان دلدار ڈٖٹھم

کافی نمبر ۸۵

ردیف نون

اپرم بید بتاؤں — میں اگیانی کو گیان سناؤں
سرت سرندھ ہاتھ موں لیکر — پریم کی تار بجاؤں
پانچ سکھی مل رام دوارے — ست گرو کی جس گاؤں
کونج گلی میں شام سندر سنگ — ہو ری دھوم مچاؤں
میت چیت پچکاری ماروں — پریت گلال اڈاؤں!
کہاں اجودھیا سنبل متھرا — کہاں گور دھن جاؤں
لچھمن، رام کنیا گلگی — اپنے آپ موں پاؤں
دلیسوں کہاں بدیس کو دوروں — جوگ براگ کماؤں
سورج چاند کو سنمو کھ راکھوں — سن سمادھ لگاؤں
پیپل تلسی کاہے کو پوجوں — کاہے کو تیرتھ ناؤں
اور سے کام فرید نہ میرو — آتم دیو مناؤں

ڈوہڑہ

قسم خدا دی در دلبر دا ہرگز چھوڑ نہ ولیسوں
انشاء اللہ جیندیاں تائیں پوری توڑ نبھیسوں
دلوں بجانوں جندڑی صدقے اصلوں فرق نہ پیسوں
آکھ فرید ہاں خاک قدماں دی ہستی غلام جلیسوں

کافی نمبر ۸۶

اج زیور یار پئے ٹھہندے ہن
متاں ڈینہہ سہاگ دے آندے ہن

کجلہ مارو دیداں بجلے
سرخی مسک مسک غم ٹلے

بولے بینے تے کنٹھالے
سہجوں لچکے کھاندے ہن

باد شمالی لڑکے لڑکے
بارش رم جھم پڑکے پڑکے

اکھیاں پھرکن لوں لوں مرکے
ٹھر گئے گوشے ہاں دے ہن

جلیند بیوا عرب شریف ڈٹھوسے
لہندے مکدیں ناں گیوسے

سوہنے سانول یاد کیتوسے
ہار سنگار سہاندے ہن

صدقے صدقے واری واری
اولے گھوتے لکھ لکھ واری

سر قربان تے جان نثاری
ملک مٹھے منتراں دے ہن

وادی بطحا راہ مدینے والیاں
ساگی باغ بہشتی چالیاں

ہر ہر آن سدا خوش حالیاں
سکھ سہرے ڈکھ ماندے ہن

عرب شریف دی سوہنی ریتے
لاوے دل نوں پرم پلیتے

ڈسرے چاچڑ صدقے کیتے
اصلوں محض نہ بھاندے ہن

حسن جمال دی دھرتی آئی
سب شئے چاہری طرز ڈکھائی

فرحت روز فرید سوائی
ڈکھڑے ماندے ساندے ہن

کافی نمبر ۸

کافی ہذا میں خواجہ صاحب نے حجاز مقدس کے روح پرور مناظر بیان فرمائے ہیں

اج شیریاں شغرف بھاندے ہن — متاں ڈیس ماہی دے آندے ہن
ناز جمیل ڈ طن دے — راہی راہندے راہ سجن دے
ہر دم ہوون نال امن دے — ساتھی ورد منداں دے ہن
لب مسکاون اکھیاں پھڑکن — رگ رگ ٹھلکے دلڑیاں سرکن
غم غم کھاون ڈو کھڑے کوکن — سول سیروں نس جاندے ہن
سوہنے جمل جمیل بدادی — شمس وقمر دے نال مساوی
سارے حسن وجمال ڈکھاوی — ساڈے گوشے ہاں دے ہن
بدلیں جڑ گھنگھور مچائی — پھولیں لائیں خنکی چائی
ناز کریندی لائی لائی — عارف عبرت کھاندے ہن
آئے بھاگ سبھاگ سدہائے — بھاگے بھاگ ڈوہاگ سدھائے
تن من ڈوکھڑے جھاگ سلہائے — جو چاہندے سو لہندے ہن
بینسر بولے بینے ٹھمکن — والیاں والے جھمکے جھمکن
کڑیاں نوے پیریں ٹھمکن — زیور تریور ٹھہندے ہن
زلفاں ہسجوں سوول پاون — تلک نلولے لٹکے لاون
سرخیاں کجل مساگ سہاون — ہار سنگار سہاندے ہن
طالع بھلے بخت سوتے — آئے محض فرید دے وتے
پلپل یار سنہڑے گھتے — ڈینہہ ڈوکھاں تیوں آندے ہن!

کافی نمبر ۸۸

اس کافی میں آپ رح نے مسلک ہمہ اوست کو بیان فرمایا:

اساں سو بدمست قلندر ہوں — کڈیں مسجد ہوں کڈیں مندر ہوں
کڈیں چور ہنڑوں کڈیں چاوڑ بنڑوں — کڈیں توبہ استغفار پڑھوں
کڈیں زہد عبادت کار بنڑوں — کڈیں فسق فجور دیں اندر ہوں
کتھاں درد کتھاں درمان بنڑوں — کتھاں مصر کتھاں کنعان بنڑوں
کتھاں کیچ بھنبھور داتان بنوں — کتھاں واسی شہر جلندر ہوں
کتھاں صومعہ دیر کنشت کتھاں — کتھے دوزخ باغ بہشت کتھاں
کتھے عاصی نیک سرشت کتھاں — کتھے گمراہ ہوں کتھے رہبر ہوں
ہیوں او قلاش تے رند اساں — ہئی نودی ہے ہند تے سندھ اساں
ہیوں بے شک عارف چند اساں — کل راز رموز دے دفتر ہوں
رہن ناز نواز دے ڈول کڈیں — ہے سوجھ موجھ جھاری کول کڈیں
رتے ڈھول کڈیں گیا رول کڈیں — کڈیں بے در ہوں کڈیں بن در بر ہوں
دل واتوں سمجھ فرید الا — کر محض نہ شغر جدید الا
ہے جالوں حال پدید تجلا — تو نڑے کیجو ڈالا سل دے اندر ہوں

ڈوہڑہ

دلبر آوے چا گل لاوے بیٹھی ہر دم منگدی دعائیں
قسمت بھیڑی ڈتڑے روو دھے نکلن دردوں آہیں
کہیں گھڑی آرام نہ آوے روندی شنج صباحیں
آکھ فرید نہ کہیں دے شالا نکھڑن یار کداہیں

کافی نمبر ۸۹

آ مِل اَجکل سونہڑاں سائیں
ناں تاں مفتی خون بھیائیں

توں بِن مُول نہ سُہندیاں جائیں
سُن دل نال تاں گالہہ الکھائیں

بِرہ بھبت دُھاراں روہ گھنبیڑے
جیتھ لاہنگے جیتھ خصوم وہیڑے

بے شک ورد منداں دے ڈیرے
جیتھ بھلڑا جیتھ سونجڑیاں جائیں

ہک پل عیش نہ پایم گھر وِچ
گذری ساری عمر سفر وِچ

پوندے سو سو پُور اندر وِچ
یارب یار دے ڈیس صائیں

جاں ڈیکھا جھڑ مینہ کِنّ مِن کوں
رو واں کر کر یاد سجن کوں

اکھیاں پلکن مونہہ ڈیکھن کوں
گل لاون کوں بھٹکن باہیں

وات نہاراں کانگ اُڈاراں
پنڈت جوسی دے کن کھاواں

سو پونج ہاراں فالاں پاواں
اوسی میںڈا یار کڈاہیں

میں بے ناں کہیں بھیم بھرم دا
توہیں صاحب لاج شرم دا

روز فرید کوں تیڈڑے دم دا
لگڑی سانول توڑ نبھائیں

ڈوہڑہ

تھیواں ہار تیڈے گل دا دلبر، اصلوں دور نہ تھیواں
یا تیڈے پَیراں دی تھیواں جُتّی، قدماں ہیٹھ منڈیواں
عجز نیاز ہے مَلّی ساڈی نت باندی یار سڈیواں
آکھ فرید رخ تیں دلبر دا ہر دم ڈیکھ تے جیواں

کافی نمبر ۹

آپل مارو مار ڈو ‏ ‏ ٹھل وچ کردیاں ڈھاہاں
ماراں ہکلاں کوکڑیاں ‏ ‏ کر کر لمنبڑیاں باہاں
بھل گیاں رسماں ریتڑیاں ‏ ‏ جئیں ڈیہنہ لگڑیاں پیتاں
بٹھ پئے خویش قبیلڑے ‏ ‏ ہک ہک تینوں چاہاں
کینویں جیوے جالڑے ‏ ‏ سُنجڑی ہیر سلیٹی
رانجھن تخت ہزارڑے ‏ ‏ سکیاں لایاں کاہاں
مار ہیو ویر وساریم ‏ ‏ راول ڈِتڑم رولا
پاواں ریشڑے میلڑے ‏ ‏ چولی چونڑی لاہاں
جاہی چوٹ فرید نوں ‏ ‏ لایو لا ڈکھلایو
مول نہ وسرم تیڈڑیاں ‏ ‏ سانول ناز نگاہاں

کافی نمبر ۱۰

یہ کافی حضرت نے جذبہ ہمہ اوست میں سپرد قلم فرمائی ہے مگر آخری بند میں اس سلسلہ سے یہ کہکر توبہ کی راہ اختیار فرمائی ہے۔ کہ وہ پاک ذات مافوق الادراک ہے وہ بے نشان ہے اور یہ تمام اشیاء زیر نقصان ہیں۔ انکو اس کی ذات قدیم اور غیر فانی سے کیا نسبت؟ فانی ہستیاں اس باقی ذات کی نسبت کیا لب کشائی کریں۔

اے حسن حقیقی نور ازل ‏ ‏ تینوں واجب تے امکان کہوں
تینوں خالق ذات قدیم کہوں ‏ ‏ تینوں حادث خلق جہان کہوں
تینوں مطلق محض وجود کہوں ‏ ‏ تینوں علمیہ اعیان کہوں

ارواح نفوس عقول مثال — اشباح عیاں نہاں کہوں
تینوں عین حقیقت ماہیت — تینوں عرض صفت تے شان کہوں
انواع کہوں اوضاع کہوں — اطوار کہوں اوزان کہوں
تینوں عرش کہوں افلاک کہوں — تینوں ناز نعیم جنان کہوں
تینوں تت جماد نبات کہوں — حیوان کہوں، انسان کہوں
تینوں مسجد، مندر، دیر کہوں — تینوں پوتھی تے قرآن کہوں
تسبیح کہوں زنار کہوں — تینوں کفر کہوں ایمان کہوں
تینوں بادل برکھا گاج کہوں — تینوں بجلی تے باران کہوں
تینوں آب کہوں تے خاک کہوں — تینوں باد کہوں نیران کہوں
تینوں دسرت لچھمن رام کہوں — تینوں سیتا جی جانان کہوں
بلدیو، جسود، انند کہوں — تینوں کشن کنہیا کان کہوں
تینوں برہما بشن گنیش کہوں! — مہا دیو کہوں بھگوان کہوں
تینوں گیت گرنتھ تے بید کہوں — تینوں گیان کہوں اگیان کہوں
تینوں آدم حوا شیث کہوں — تینوں نوح کہوں طوفان کہوں
تینوں ابراہیم خلیل کہوں — تینوں موسیٰ بن عمران کہوں
تینوں ہر دل دا دلدار کہوں — تینوں احمد عالیشان کہوں
تینوں شاہد ملک حجاز کہوں — تینوں باعث کون مکان کہوں
تینوں ناز کہوں انداز کہوں! — تینوں حور پری غلمان کہوں
تینوں نوک کہوں تینوں ٹوک کہوں — تینوں سرخی، بیڑا پان کہوں

تبنوں طبلہ تے تنبور کہوں — تینوں ڈھولک سُر تے تان کہوں
تینوں حُسن تے ہار سنگار کہوں — تینوں عشوہ غمزہ آن کہوں
تینوں عشق کہوں تینوں علم کہوں — تینوں وہم یقین گمان کہوں
تینوں حُسن قوی ادراک کہوں — تینوں ذوق کہوں وجدان کہوں
تینوں سکر کہوں سکران کہوں — تینوں حیرت تے حیران کہوں
تسلیم کہوں تلوین، کہوں — تمکین کہوں عرفان کہوں
تینوں سُنبل سوسن سرو کہوں — تینوں نرگس نافرمان کہوں
تینوں لالہ داغ نے باغ کہوں — گلزار کہوں بُستان کہوں
تینوں خنجر تیر تفنگ کہوں — تینوں برچھا بانک سنان کہوں
تینوں تیر تفنگ کمان کہوں — سوفار کہوں پیکان کہوں
بیرنگ کہوں بے مثل کہوں — بے صُورت ہر ہر آن کہوں
سبوح کہوں قدوس کہوں — رحمان کہوں سبحان کہوں
کر توبہ ترت فرید سدا — ہر شے نوں پُر نقصان کہوں
اُسے پاک الکھ بے عیب کہوں — اسے حق بے نام و نشان کہوں

دوہڑہ

سندھڑی دلڑی تھی اُچاکے دیکھاں رہی سیج پر کوں
دلبر نال اکھیں دے ڈیکھاں نہیں قرار صبر کوں
چاچڑ محض نہ بھاندے دل کوں رہندا سوز جگر کوں
آکھ فرید ٹُر پیر پیادی ہُن سٹ گھت عز و فخر کوں

کافی نمبر ۹۲

ایہا ریت سکھی ہے کیں کنوں
ڈھولا لک چھپ بہندیں میں کنوں

جڑ تیغ برہوں دی مار گیوں
کھس صبر آرام قرار گیوں!

کیوں جھوک لڈا لنگھ پار گیوں
کوئی پچھن والا ہم نیں کنوں

ڈیہاں ڈوڑے ڈو کھڑے پانودیاں
رت رو رو رات نبھانودیاں

کر ونڑ ڈو ہاک سُہانودیاں
ونج حال لکھنو ہمسایئں کنوں

جیندے نال محبت جکڑی ہے
لگی شہر ملامت پھکڑی ہے

دل مہنڑوں سٹھڑوں تکڑی ہے
نسے ڈر دے مہنڑیں دیں کنوں

اے روہی یار ملا وڑی وے
شالا ہووے ہردم ساوڑی دے

ونج ریبیوں لسڑی گاوڑی وے
گھن اپنے سوہنے سیں کنوں

غم درد فراق دی رولڑیاں
گیا ناز نواز دیاں ٹولڑیاں

ٹھٹی گھلی کملی بھولڑیاں
دھک مار جھلاں جیں تیں کنوں

دل جھر جنگل دی باندی ہے
جھنڈاں جھوک بہیندے منڑاں دی ہے

بوُ صدق وفا دی آندی ہے
اہیں سادیں سنہڑیں لیں کنوں

کجھ باد نہالی تول نہیں
کوئی سنگتی باجھوں سول نہیں

تڑ پار ونجن دا مول نہیں
ہیں نیہہ دی باری نین کنوں

بن یار فرید نہ جیواں میں!
کیوں اجہیں اوکھی تھیواں میں

بھر زہر پیالا پیواں میں
چھٹ پوساں سولیں سیں کنوں

کافی نمبر ۹۳

بری بیزار ہن ذاتوں صفاتوں   مست جانانا نوں
محض آزاد ہن ناموس نشانوں   دین ایمانا نوں
چھٹے اکروں لنگھے پھکروں   عباداتوں اتے فکروں
گذر کر ذاکروں ذکروں   نکل گئے کون امکانوں
تھئی دل دور اغیاروں   بھری معمور دلداروں
پیوسے خبر آثاروں   تے اخباروں تے قرآنوں
جڈاں ڈوں تریں توں غافل ہے   تڈاں ہک نال واصل ہے
لدھا قرب النوافل ہے   دل ایقانوں تے احسانوں
ڈتیاں اوستاد استادیاں   ہمیشہ رات ڈینہہ شادیاں
تھیاں سنجڑ تے آبادیاں   شہودوں ذوق وجدانوں
جتھاں خود قرب ہے دوری   اوتھاں کیا وصل مہجوری
انانیت تھئی پوری!   ہے انسانوں تے رحمانوں
عجب مشرب تے ملت ہے   سبھ وسعت نہ قلت ہے
نہ انیت دی علت ہے   نہ حسناتوں نہ عصیانوں
فرید آئی ہے ہشیاری   پختگی چت اندر ساری

پئی بدھ شدھ سبھی ساری
جگائی جوت تن جانوں

کافی نمبر ۹۴

اس کافی دے چار مصرع ہیں تمام ہندی، تیسرا مصرع فارسی اور چوتھا ہذا جنون العاشقین ہے جس کا ترجمہ عاشقوں کا جنون کیا گیا ہے

بن یار سانول ہیو کو نہیں ھٰذا جنون العاشقین
بے او نہ آلست و نہ ایں ھٰذا جنون العاشقین
ہتھل برتی رُلدی ہے کیوں سِدھ واٹ توں بھُلدی ہے کیوں
یار است ہمدم ہمنشیں ھٰذا جنون العاشقین
کیا نار کیا گلزار وے کیا یار کیا اغیار وے
اورا بداں اورا بہ ہیں ھٰذا جنون العاشقین
مذہب وجودی فرض ہے ہیو کُل اجائی غرض ہے
دیدیم با چشم یقیں ھٰذا جنون العاشقین
ڈینہہ ہجر دے مو کلا گئے ویہلے وصال دے آگئے
جانم بجاناں شُد قریں ھٰذا جنون العاشقین
نہیں قال بیشک حال ہے پل پل اساڈے نال ہے
نازک مزاج تے نازنیں ھٰذا جنون العاشقین
واہ عشق ڈتڑی ڈات ہے تھئی رات سبھ پربھات ہے
شد فرش دل عرش بریں ھٰذا جنون العاشقین
خلقت کوں جنیدی گول ہے ہر دم فرید دے کول ہے
سوگند پیر فخر دیں ھٰذا جنون العاشقین

کافی نمبر ۹۵

بیٹھی رو رو عمر نبھایاں   سبھے خوشیاں عشق ونجایاں

واہ سانول دی دھار گجل دی   بے شک تیغ اجل دی

دیداں زہر چیلاون کاری   پلکاں کرن لڑائیاں

عشوے غمزے ناز نہورے   نخرے نوکاں ٹوکاں

حسن ملاحت شکل شباہت   ساریاں طرحیں سدھایاں

ہنجڑوں جاری تُنلے رتڑے   پپلیاں اُجڑباں پُجڑیاں

لوکاں لیکھے اکھیں آیاں   ظالم برہوں چو نبھایاں

مینڈھڑیں سٹھڑیں دو اندیشے   ڈو کھڑے پوکھڑے آیم

دلڑی سختی مِلڑی سُنجڑی   اوکھیاں یاریاں لایاں

مفت ملامت سخت ندامت   شہر شکایت چایم

وڈڑے یار فرید نہ آیم   مشتاک لکھیاں پایاں

ڈوہڑہ

موسم ساون روہی وٹھڑی ٹوبہ تار متاراں
مال مویشی بکریاں گائیں چھڑدیاں تھی قطاراں
کھنڈ سہاون دل کوں بھانون نکلن سوز ہزاراں
یار فرید بِک نال ہووے کیوں دردوں درد پکاراں

کافی نمبر ٩٦

بیرنگ راول دے کیتے   روندی وناں اَڑدی وتّاں
دل سنگ سانول دے سِوا   سو سُول لکھ سٹھڑیں سہاں
سِک سُکھ سبھو ہی سیج کھسے   ڈُوکھ رنج و پیڑھے وتج وسے
دشمن سجن ہر ہک ہسے   ٹوکاں کرِم سارا جہاں
کیتو پُنل واہ ڈِیرڑے   ونج کیچ لایو ڈیرڑے
ڈُوکھڑے ڈِتونی ڈھیرڑے   سُونج برپھراں سر بھر ڈہاں
دِل لڑی غماندی بھینٹ ہے   سُولاں ڈُوکھاندا وینٹ ہے
پر بھت جبل جِیٹ ڈین ہے   چاڑھیاں چڑھاں لاہیاں لہاں
سب آس ہوگئی یاس ہے   ہردم اُداس ہراس ہے
مونس نہیں کوئی پاس ہے   ہے دِل کہاں دِلبر کہاں
آرد فرید این التجا   رحمے بحالِ بے نوا
دارد گدا اُمیدہا   صد گونہ ز الطافِ شہاں

ڈوہڑہ

بھٹھ پیا سُرمہ، سُرخی کجلہ، بھٹھ پیا ہار سنگارے
سینگیاں سیاں نت تاون ماپیو ویرن مارے
سَے سَے مِنتاں زاریاں کیتم رہندا یار بیزارے
آکھ فرید دلدار نے رولیا ہُن دردان نال وہارے

کافی نمبر ۹۷

تتی رو رو وات نہاراں — کڈیں سانول موڑ مہاراں
جَیں کارن سو سختی جھاگی! — پھراں ڈو ہاگی دیس براگی
جیندیں ڈیکھاں سانول ساگی — تھیواں باغ بہاراں
یار بر وچ وسم سولڑا — جیندے سانگے ماتیم بھلڑا
خان پُنلڑا ناں کر کلہڑا — توں سنگ چانگے چاراں
جیں ڈینہہ یار اساں توں نکھڑے — مہندی روپ ڈِکھائے پھکڑے
ڈِسدے سُرخی دے رنگ بکھرے — وِگھریاں کجل دیاں دھاراں
من من منتاں پیر مناواں — مُلاں کول تعویذ لکھاواں
سَڈ سَڈ جوسی پھالاں پاواں — کردی سوَن ہزاراں
خواجے پیر دے ڈیساں چھنڈے — ایہے ڈینہہ اٹھائیں بھنڈے
جیندیں سبھ دل کیتیاں منے — وسم سدا گھر باراں
بندڑے نال نہ کریں مندڑا — توڑیں کو جھا کملا گندڑا
لٹک سُہائیں صحن سُوہندا — پوں پوں توں جند واراں
چھوڑ فرید نہ یار دا دامن — جیں جی کیتا جُرم کر کامن

ڈو ہاں جہانیاں سادا مامن
کینویں دلوں وساراں
کڈیں سانول موڑ مہاراں

شاھد واحد اصل فرع وچ   راز طریقت رسمِ شرع وچ
ہے مشہور نہیں مستور
بٹھ گھت ریت روش تقلیدی   رہ تحقیقی، سلک فریدی
کر منظور سنتے تھی مسرور

کافی نمبر ۵۱

سمجھ فریدا برہوں ٹھگ سر زور

اکھیاں اُبلیاں دلڑیاں اُکلیاں   سینے پئے غم شور
غمزے رہزن ملک مریلے   ناز نگاہ ہے چور!
لور سراں وچ ڈور کناں وچ   روندیں اکھیاں کور
لا کر یاری کرن نہ کاری   محض نہ چاڑہن توڑ
ناز نہورے ولیاں لٹ کر   اُلٹا تھیندے تور
شکڑے چھٹرے سانگے ترٹے   عشق پیا گل ڈور
میں اڑ چکڑی پیچ ڈوکھاں وچ
شالا نہ بھاسن ہور

ڈوہڑہ

لگ گئی پریت تے کھل گئی ساری ذات صفات دی موہیں
عشق دے راہ تے رہن خار ہزاراں میں تتڑی اُتے سوہیں
رل مل سیاں ڈیوو مبارک سرڈے تے تھیواں اگوہیں
لازم کفر فریدا تنہاں تے جیڑھیاں یار توں مڑیاں پچھوہیں

کافی نمبر ۵۲

سوہتے یار پنل دا ہر جا عین حضور
اوّل، آخر، ظاہر، باطن اس دا جان ظہور
آپ بنے سلطان جہاں دا آپ بنے مزدور
تھی مشتاق پھرے وچ غم دے واصل تھی مہجور
تھی معشوق دلیں لٹ نیوے جاں کرے رنجور
گل لاون دل مار ترٹاون ایہو ہنیں دستور
چشماں فخرالدین مٹھل دیاں تن من لیتا چور
گھول گھتاں میں فخر جہاں توں جنت، حور، قصور
یار فرید کوں ایویں ساڑیو جیویں جلیا کوہ طور

کافی نمبر ۵۳

کہاں پاؤں، کہاں پاؤں یار،

جن انسان، ملائک سارے کیا سگلا سنسار
حیرت دے قلزم وچ کل تھئے مستغرق سرشار
صوفی شاغل گیانی دھیانی گئے اوڑک سب ہار
عرشی اتے بسطامی گل لگ روون زار و زار
بطلیموس تے فیثاغورس کر کر سوچ بچار
کھوج سراغ نہ پایا پتہ تھک بیٹھے تن مار

بُدھ، مجوسں، یہودؔ، نصاریٰ — ہندو تے دیندار
آکھن پاک منزہ ہے، — بے انت الکھ اپار
پیر پیغمبر غوث قطب — کیا مُرسل کیا اوتار
کرن منادی رو رو کے — لا تُدرکہ الابصار
سانواں پارہ سورۃ انعام
عالم فاضل عارف کامل — عجز کیتا اقرار
آکھ فریدؔ نماناں بھولا — توں وچ کون قطار

کافی نمبر ۵۴

متاں من ماندھ تھیوے — پنل ناتھی دھار
سانوݨ ڈیہنہ سُہاگ دے — ہردم مینگھ ملہار
رَل کرساتھ گُذاروں — جوبن دے دن چار
موت سنیدی سُولی — وَنجناں وارو وار
چیتر بہار سُہاوں — کرکے ہار سنگار
پلہر پانی پیوں — تھیا تھل باغ بہار
خوش تھی نینہہ نبھاوں — رُس ناں سانول یار

دوہڑہ

مُٹھی تُوں بن جیوݨ اوکھا — دلڑی دے تار و تار
یار فریدؔ نہ وِسرے — دل کیتم لاچار

وقت جنازے میاں اِنجھا میڈیں آپ پڑھیں تکبیراں — اس ویلے میں جیندی ہاں ساں کرکے گھن تو پیراں
بیراں وی بہہ کفنی سیواں رلاں حال فقیراں — حساب کتاب میڈا انجھا اِیسی مجھ جت ہیں نکیراں

کافی نمبر ۵۵

نا کر بے پرواہی وو یار   رل سانول ماہی وو یار
ہتھ پیار رنگ پُوروا پرنیوں   توں بن جیوݨ ڈوکھڑا تھیوں
سمجھا موت وساہی وو یار
باجھوں نیڈے باجھ اجائی   امڑی بابل بھیݨیں بھائی
پھر دی دل توں لاہی وو یار
کیتویں لیکیں پیتیں ولدی   تور اصل دی روز ازل دی
ہیر رانجھن دی آہی وو یار
چاٹی چاٹی عشق دہنوائی   پیت سوائی ریت نہ کائی
بے واہی بے بھٹائی وو یار
وسریا رنگ محل چچکانہ   جھنگ سیالیں تے مگھیانہ
لایو کیبر جاہی وو یار
ڈھوڑ مہیندی نور اکھیندا   پاہ ہنیاہ سے ماݨ مہیندا
ڈیوم حال گواہی وو یار
سہجوں سرخی مہندی لیساں   کجلہ پیسیاں مانگھ ہنیساں
جے ریجھیویں میں ڈوراہی وو یار
آپے تخت ہزاروں آیا   ہیرے کارݨ چاک سڈایا
سٹ کر شوکت شاہی وو یار
برہوں فرید ہتھیو سے ساتھی   جیں ڈینہہ راول پا کر جھاتی
جادو مُرلی واہی وو یار

کافی نمبر ۵۶

نہ کر کیچ ونجن دی   رہو بروچل یار   عشق لیوسے پھٹڑا   بھل گیا گلم کار

جان جگر وچ ڈکھڑے   سینے سول ہزار   ماجھوں مارو مٹھڑے   بارڈ سے گھر بار

توں بن ہوت پیارا   سیجھ تھئی گل خار   رل مل یار ہمیشہ   ماڑوں چینیر بہار

نینہہ نبھاون اوکھا   اکھیاں زار و زار،

ڈھول فرید دے کولھوں

ساری عمر گذار،

کافی نمبر ۵۷

نیہہ اولڑی چوٹک لائی!   تن من کیتس چکنا چور

ماہی باجھوں کینویں گذاراں   سوز گھنیرے ڈکھ ہزاراں

پوون تتی کوں پل پل پور

سیج سُتی نیناں نندر نہ آندی   کیکر گذرے رین ڈکھاندی

دل دا ڈھولا چھڈ گیا دور،

پنڈیاں کھپسدیاں عمر نبھاوے   سوہنے باجھ آرام نہ آوے

درد سوایا قہر کلور،

گمراہی سب زہد عبادت   شاہد مستی عین ہدایت

جس جا کیتا عین ظہور

نور حقیقی گھونگھٹ کھولے   اوٹھ گئے اولے بھیج پئے بھولے

ہر جا ایمن ہر جا طور،

فخر جہان ہک یت سوجھائی ارضی تھیا ہک بار سمائی
ظلمت بݨ گئی نور و نور

نیت فرید نماز شہودی ہر شے میں ہے رمز وجودی
سٹ ملوانے جو مذکور

کافی نمبر ۵۸

دل کہیں ڈو کھڑے دے ڈیندیں سانول دلڑی برماگیوں سوہنا یار
کنے کنے مندرے گل جھپ مالاں انہد بین بجا گیو سوہنا یار
راول جوگی شاہ حسن دا پرم جڑی جڑ لاگیوں سوہنا یار
اکھیاں سحری سحر کماوݨ جادو چوٹ کما گیوں سوہنا یار
سوز تپش موجود ہمیشہ بھا برہوں بھڑکا گیوں سوہنا یار
لاکر یاری یار وسارلو کھوٹ، فریب کما گیوں سوہنا یار
کلہڑی چھڈ کے کیچ سدھایوں پر بھت روہ دو لا گیوں سوہنا یار
توں بن یار فرید ڈوکھاں وچ
سولیں جان اڑا گیوں سوہنا یار

ڈوہڑہ

روز ازل دی درد دل بردی کیتا عشق غلامے
تا نگھ تنگھیندی کاگ اڈیندی رودواں صبح شامے
نہ کوئی خط دلدار دا آیا نہ قاصد نہ پیغامے
آکھ فریدا دِل دردوں ماندی ہن مُٹھڑی بے آرامے

کافی نمبر ۵۹

وے توں سانولا نہ مانیناں دے تیر

اکھیاں شَر کارن تکھیاں
رہن پاپی بے پیر!

زلفاں مشکیں بنھ بنھ ڈیون
دلڑی کوں تعزیر

تیڈے نال ہے سانول سوہنا
دل لا نوں تقصیر

ناز نہورے غمزے تیڈے
مصحف دی تفسیر

کاکل پیچیاں ناگ وراڈھا
ڈھٹریں چڑھم سر پیر

جھوکاں آن سولڑیاں سینگا
نین لوڑ ہیندے نیر

پاہ ہنبھاہ اوگار نگیندے
بس لیکھے اکسیر

دوڑھ کنوں کھتی دھرتی تھلڑی
ساگی ملک ملہیر

دلڑے سجن سہاؤں تھلڑے
کارد کلکی، کہیڑ

جیسلمیر نرھائی مانوں!
کھتی ڈو، ہیں کھنڈ کھیر

کھل چترانگ اندر ملیں ساسی
پیلیں پنیں ہیر

روز ازل دا تیڈا ساڈا
مال مویشی سیر

جانوں لا دا ملک تساڈا
تن من سیس سریر

کوجھی کملی تیڈے ناں دی
نا کر یار کریر

موبجھاں دوست تیے خوشیاں دشمن
سکھ ویری ڈوکھ ویر

جانی چوڑ چلا یلو کانی!
سندھ سندھ دے وچ پیڑ

بھٹھ چوچک بھٹھ کھیڑے بھیڑے
توں نہ تھئی دل گیر

ڈینہوں ڈینہہ گر ا اڑا بچھوتے
واہ سکدی تا خیر

دورو تنکیں پیاں ناسوراں
دل وچ سو سو چیر

عریانی دی خلعت ملڑی   سونجبر دی جاگیر
ہو ہو پھکڑی شہر خواری   ساڈی ہے توقیر
غوث قطب سب تونوں صدقے   کون فرید فقیر

کافی نمبر ۶۰

ہر صورت وچ آوے یار   کر کے ناز ادا لکھ وار
حسن ملاحت بر ہول لچھائے   رمز نزاکت نہا بھڑکائے
عشوہ غمزہ تیر چلائے   بیدل پھردے زار نزار
سوہنیاں طرزاں موہنیاں گالہیں   دلڑی خوب اجاڑن چالیں
ہوش قرار بھلاون بھالیں   پلکاں کر دیاں خون ہزار
ہک جا روپ سنگار ڈکھاوے   ہک جا عاشق بن بن آوے
ہر مظہر وچ آپ سماوے   اپناں آپ کرے دیدار
کڈیں شہانہ حکم چلاوے   کڈیں گدا مسکین سڈاوے
اس دا بھیت کوئی نہ پاوے   سب بدمست پھرن سرشار
فخر جہان قبول کتوسے   واقف کل اسرار تھیوسے
ہر جا نور جمال ڈٹھوسے   مخفی راز تھئے اظہار
یار فرید عیان بیانے   نحن اقرب وچ قرآنے

ایہو عقیدہ دین ایمانے
توڑے پکڑ چڑھاون دار

کافی نمبر ۱۰۶

ڈو کھڑے پو کھڑے آیم، خوشیاں بھاونڑ ڈیہاں
چاندڑیاں راتیں برہوں براتیں، سیّاں کھیڈن گیاں
رُت ساونڑ دی مینہ برساتیں، رل مل دہا نون پیاں
صدقے کیتا نال نہ نیتا، پکڑ نہ کھیڑا بتّیاں
روز ازدا وارث ساڈا، توں ہیں رانجھن سائیاں
وسریم سارا راج بباٹہ، وسریاں سینگیاں سیاں
سکڑے سوہرے خویش قبیلے، سٹ کر تیڈڑی تھیّاں
سینگیاں سرتاں شہر سہاون، میں وت بُوٹے لیّاں
عشق فرید کوں خلعت ڈتڑی
نو نہہ سہ بھُستر جھیتیاں

ڈوہڑہ

لکھ شکرانہ پڑھاں دوگانہ عربی میں گھر آیا بخت سوایا
ڈوہیں جہان قربان کراں جیں تاج لولاکی پایا بخت سوایا
صدقے ڈیندی قدم چُمیندی رب دیدار ڈکھایا بخت سوایا
بے شک یار فرید سوہنا ہے آیا نہیں ولایا بخت سوایا

کافی نمبر ۱۰۷

ڈوکھے ڈینہہ فرقت دے بھن — مٹھے نین رو رو رت تھیون
ساتھی پنل گیا دور ہے — سر درد قہر کلور ہے
تن چور من رنجور ہے — شالہ سجن کولے وسن
ماہی مٹھل گیوں رول وے — واہ ڈھول تیڈڑے بول وے
ڈیکھاں ہیں کیندے کول وے — دل ڈھانڈھور داں ڈیہلن
دلڑی تپے سینہ جلے! — جیڑا ڈوکھے جنڈڑی گلے
ہڈ چم سڑے لوں لوں تلے، — اکھیاں ڈوکھن ڈیداں رکن
مونس تے ناغمخوار ہے — چو گوٹھ سخت اوجاڑ ہے
پلپل غما ندی دھاڑ ہے — مشکل نبھاواں رات دن
ڈِتھڑے سوا کیکر رہوں — سوز بر بھروں ڈوکھڑے سہوں
جیتھ رِچھ گمنڑے راغبیں بہوں — باندر بلائیں بھوت جن
سید فرید سہسی سبھے — ماہی پچھے راہی تھئے
یا ونج ملے یا رل موئے — گئے ہن ڈوکھاں نال ساتھ گھن

ڈوہڑہ

۷ رات ڈیہاں فریاد ہمیشہ تے دِلڑی درد پکارے
درد فراق تے ہجر کنوں ہن ہر دم سوز دے نعرے
سیج سولاں ندی بندر نہ آندی رب ڈیوے سکھ دے دارے
یار فرید باجھوں جگ ڈِسدا دھواں دھار اندھارے

کافی نمبر ۱۰۸

ڈوکھے عشق دے ڈوکھڑے گھاٹے نیں — سر پھٹڑا ترٹڑے گاٹے نیں
میں جاتا سوہنا یار پنل — رہسی کول نہ ویسی کیچ ڈول
ہن دلوں پوری پون پلپل — اکھیں نیر ہنجوں فرڑاٹے نیں
سیج سیجھ اتے گل خار تھئے — ڈھیاں ہار حمیلاں مار تھئے
جند جو کھوں تارو تار تھئے — موٹھی دلڑی کرم گھاٹے نیں
برا برہوں برسی بیماری ہے — ڈوکھ پیر تے نالہ زاری ہے
ڈھولے باجھ نہ ہر گز کاری ہے — کوڑے شربت گھوٹے چاٹے نیں
بدوں باندر بوز ادائیں ہن — گڈ گینڈے گرگ بلائیں ہن
تھل مارو او کھیاں جائیں ہن — مرڑ لٹے سخت چکاٹے نیں
ہٹھ والی والیاں بول تتے — آئے پیش نتی دے سول تتے
پیریں چھبھن ہزار ببول تتے — ہک ریت تتی بیا بھلاٹے نیں
آئی روہاں جبلاں حال میری — میں ڈیہیں لہن سنبھال میری

رچھ راکھس رکھ دے بھال میری
ڈینہہ رات فرید کپلاٹے نیں

ڈوہڑہ

دل بیقرار ہے سوچ وچ پیا ایہا دلربی دے تیئے — توڑے دلبر بے پرواہ تھیسی مول نہ ساڈی لیسے
چیٹرے طعنے نوکاں ٹوکاں پیا لوک بیگانہ مسے — قلم فرید انگل دا ٹکڑا گھڑی اتے بنا ہنجواں دی مسے

کافی نمبر ۱۰۹

ڈھولن تیڈی سِک ڈھیر ہِم ۔ تانگھاں گھنڈیاں چاہیں بھوں
کھپ کھپ کراں آہیں بھوں ۔ تپ تپ اُو ٹھن بھاہیں بھوں
کھسی دِل مہلیندے چاک ہے ۔ جیڑا اسدا غمناک ہے
تن چُور سینہ چاک ہے ۔ سر دُھوڑ مُونہہ پاہیں بھوں
لگا سخت ڈوکھڑا روگ ہے ۔ بے پیر دل توں جوگ ہے
تتی بئی بھوگیندی بھوگ ہے ۔ رو رو کرے دھانہیں بھوں
ماہی پنل دلڑی لُٹی ۔ دل لُٹ کے نٹھیا راہی پوٹھی
رُل رُل تھکی پھر پھر ہٹی ۔ بُوٹے لیاں، کانہیں بھوں
جڈاں دل نوں تیڈی چاہ تھئی ۔ سٹ سیجھ نقل دے راہ تھئی!
سو نجبر رُلّی بے واہ تھئی ۔ چھڈ نہ آسرے واہیں بھوں
گذری فرید آخر عُمر ۔ آئی نہ دلبر دی خبر
ڈھونڈاں جنگل جھر بر بحر ۔ تک تک رہاں راہیں بھوں

ڈوھڑہ

ساون مُد سُہاگ دی گذری پئے عارف عبرت کھاندے
کِھن مِن کِھمدی بدل گجاراں کئی آندے تے کئی جاندے
یار جنہاں دے کول پئے وسدے ہار سنگار پئے ٹھاندے
یار فرید آ سینے لائے باقی ڈس کیا چاہندے

کافی نمبر ۱۱

ڈینہاں راتیں سنجھ صباحیں
کنڑیں کانڑ بجاوم بین

قدسی بنسی انہد ازلوں   رانجھن پھوک سناوم فضلوں
رکھ رکھ وحدت دی آئین

اثنینیت دی گئی علت   عوج تھئی سب حنفی ملت
سین بلال دا بیشک شین

جو ہے مرد محقق موقن   اوسدا تھیا شیطان بھی مومن
ململ نخل کل قسیم دین

دلڑی غیروں ویروں خالی   صدر صدور ولایت والی
راسخ مالک ملک یقین

میڈا توں تا روز حشر دے   جود وجود نثار فقر دے
دولت صحبت فخر الدین کوں

ظلم جہالت بھیوم پریرے   کیتے عدل عدالت دیرے
آئی تمکین تے گئی تلوین

بھٹ گھت اتے تلبیس ابلیسی   آئے دل سکھ تدریس ادریسی
تھی وارث فاران تے سین

سو سو حمد تے لکھ شکرانے   یار فرید لدھو سے خانے
گئی تشویش تے آئی تسکین

کافی نمبر ۱۱۱

ڈینہہ رات ڈوکھا نوچہ جالاں　　گسیاں خوشیاں بیٹھی غم پالاں
یار پُنل گیا شہر بھنبھور　　تھی را ہی روہی تھل برڈوں
ہیوا ہی کیوں آ کر گھر ڈوں　　جُھکھ جُھکھ عمراں گالاں
ڈیون ڈوڑے سول سہیلیاں　　بدطینت بھٹھڑیاں تے دلمیلیاں
سونج برسارے صحن حویلیاں　　سر ساڑاں جی جالاں
بیت پریندی روز سوائی　　ویرے خویش قبیلے بھائی
سٹ کر ویرن بھینٹیں مائی!　　سانول تیسوں بھالاں
یار نہ پاواں پئی کرلاواں　　سوہے سیجھ نوں بھاہ بھر کالواں
پٹ پٹ رو رو بار اٹھاواں　　وین کراں روہ ڈالاں
لگڑی جھڑ کر چوٹ اندر وچ　　آیم ڈوڑے ظلم قہر وچ
چھڈ کر کلہڑی روہ ڈونگر وچ　　ہوت نہ لہم سنبھالاں!
یار فرید نہ لہندا ساراں　　سہندی ساڑے سول ہزاراں
رت رو روکر رات گزاراں　　ڈوکھ ڈوکھڑیں ڈینہہ ڈھالاں

ڈوہڑہ

کوٹ مٹھن ہے نور خدا دا انوار عرفان سبحان اللہ!
حضرت عاقل محمد صاحب ہے ذی شان سبحان اللہ
تونسو یاں وچ حضرت صاحب خواجہ سلیمان سبحان اللہ
غلام فرید نور محمدی خواجہ فخر جہان سبحان اللہ

کافی نمبر ۱۱۲

رت روسر پاہ زنگا نودیاں ۔ بُرے برہوندے سکھ سہانودیاں
سبھ سیلنگیاں سرتیاں بھاگ لدھا ۔ سرگوڈڑے کنتھ سہاگ لدھا
میں مُٹھڑی مُفت ڈوہاگ لدھا ۔ ڈوکھے ڈوکھڑے بار اٹھانودیاں
کہیں سُرخی کجلہ دھار کھٹے ۔ کہیں چُوڑہ ہار سنگار کھٹے
کہیں نور...ہی داتھمکار کھٹے ۔ میں کجڑے سانگ رسانودیاں
ہکو جیڈ یاں بینسر لوبل چھکے ۔ سبھوں سیجھ نہالی تول چھکے
میں موئی نوں کوجھا سول چھکے ۔ مونہہ پلڑو گھر گھر پالوندیاں
سوہنا یار فرید نہ بھالودیاں ۔ سوہی سیجھ سونجی لگ لانودیاں
تڑپھاندی رات نبھانودیاں ۔ روبوچھن پاندپوسانودیاں

کافی نمبر ۱۱۳

رت روندیں عمر نبھیساں ۔ ایہو داغ قبر وچ نیساں
لگا تیر جگر وچ کاری ۔ نِھنیا خون اکھیں توں جاری
میں مُٹھڑی ڈوکھڑیں ماری ۔ سہے کیندے سانگ جَبلیساں
ایتھ رہن نہ ڈیندیاں پیراں ۔ تھئے نیر ہنجوں نک سیڑھاں
ڈینہہ رات ڈکھاندیاں بھیڑاں ۔ ہُن موت دا ملک وسیساں
سڑسوتیں دی لگی مہندی ۔ تھئی کنڈڑے سیجھ پھلیندی
تتی قسمت رودھے ڈیندی ۔ میں مُٹھڑی کیندڑے ویساں
کھل کھیڈڑے وقت وہانے ۔ ہتھ پہلوں توں وہانڑے

بھن ہار حمیلاں گانے منے — بھن چوڑا اگ وچ لیساں
ہڈ جالے تنڑیں آہیں! — ٹن گالے ٹھنڈریں ساہیں
ہیں ولیاں یار دے راہیں — ونج کیچ فرید منیساں

کافی نمبر ۱۱۴

روندی سنج صباحیں

پنل آدم آگل لاوم — پوم قبول دعائیں
یار بروچل پھیر نہ آیا — اُجڑ یاں جھوکاں جاہیں
مارو تھل دے ڈوکھڑے پیندے — سہنس ہزار بلائیں
باجھ مشل دے باجھ نہ کائی — سوجھم نہ ہرگز راہیں
روز ازل دی ایہں جگ اوں جگ — میں باندی توں سائیں
ساڑاں بیور، زیور، تر یور — نیناں بینسر باہیں!
کیچی پیچی دے ہتھ ویچی — جندڑی سنڑے پائیں
عمر وہانی کانگ وڈیندیں — تھکڑی تک تک راہیں
کر کر سجن دے رلڑے — نکلن لکھ لکھ آہیں
ڈھولن کارن جاون لادیاں — لگڑیاں دل نوں چاہیں

انگن فرید دے آالبیلا
کر کر ناز ادائیں

کافی نمبر ۱۱۵

روہی لگڑی ہے ساونی ترت ولا ہوت مہاراں
کھمنڑیاں کھمن رنگیلڑیاں رم جھم بارش باراں
سارے سگن سہاگڑے یار ملم آ یاراں!
بدلے گوڑھے ساونڑے وچ برسات دیاں دھاراں
کر دھد کارے گاجڑاں گاون برہوں دیاں واراں
ماروواڑیاں کھارڑے سونجڑے تھلڑے باراں
کارن مٹھڑی مار دی گل گلزار بہاراں
سنجنیاں سول سڑا پڑے سہندی ساریاں ماراں
شالا بھنڑیں رنجڑیں توں سنگ ڈاگاں چاراں
سجنڑ سونجی دا کوئی نہیں دشمن سہنس ہزاراں
ڈوڑے ڈوہ ڈوہاپڑے رگلڑے کرن پچاراں
اوٹھی اوٹھی نندروں رونڑی تنے ننے سفنے گارہاں
سن سن ہس ہس سینگیاں اولٹا کرن و باریاں
ٹبڑے ڈہر سلابڑے ٹوبھے تار متاراں
چھبڑن چھبڑو چھانگڑاں نازو کرن نواراں
مکلوا وہ سواد ڈوں رو رو واٹ نہاراں
ڈسدا یار پرو بھرا بیٹھی کانگ اڈاراں
لکڑے مکڑے ڈھانڈلے کن من مینھ پھنگاراں
طرفاں مرفاں پھوگڑے لانی لایاں کھاراں
پورپ ہیلاں بھانوڑیاں ٹھڈڑیاں مینگھ ملہاراں
کوئل اغن پپیہڑے دردوں کڈھن پکاراں

سوہنڑاں عربیؔ سانورا آ لہو ساڈیاں ساراںؔ
تیڈے باجھ فریدؔ نوں ڈوکھڑے تاروماراں

کافی نمبر ۱۱۶

ساری عمر گذار، ہم گڈسائیں ہن ہوت پنل گیوم لڈسائیں
ناکل، یار سجن دیؔ نارہ گئی جوہ جتن دی
نہ رنڑ تاڈے بڈسائیں
تھل ماروڈیاں پٹیاں ڈو نگراو کھپیاں گھٹیاں
اپڑم توڑ نہ سڈسائیں
سخت اویڑے پینڈے رڑدے رچھ تے گینڈے
اُٹھ گئی آس تیں تڈسائیں
باندر راخس گھاٹے کھڑ بڑ کھوب گباٹے
قدم قدم تے کھڈسائیں
دردفرید ستاوے اگ لاوے بھُن کھاوے
پٹ پٹ ماس تے ہڈسائیں

ڈوہڑہ

سُرخی کجلہ رول ڈتم تھئے کپڑے مَیل کو چیلے
کیا دہاواں کیا کپڑے، زیور کیا لانواں تیل پھلیلے
یار باجھوں ہُن جیونڑ کوڑے موت مارم چاپھیلے
آبِ حیات ہے رُخ دلبردا فریدؔ کرے رب میلے

کافی نمبر ۱۱۷

سانوݨ مینگھ ملہاراں   ترس پوندی پُنل آموڑ مہاراں

ہنجڑ دل ہاراں اٹ نہاراں   بیٹھی کانگ اوڈاراں

توں بن کیچ شہر داولی   اوکھی عمر گذاراں

سُنجڑیاں راتیں پاواں فالاں   ڈیہاں ڈہالے ماراں

روز ازل دیاں ڈھیم لاواں   ہُن کیوں کردیں عاراں

سونجڑیں، ٹبڑیں دلڑی موہی   وسرے شہر بزاراں

مالک ملہیر وسایم مولے   تھیاں پَتو گوٹھ بہاراں

تھل چتر انگ ڈیسجن ندیاں   رم جھم لاسوں تاراں

نیلیاں، پیلیاں، رتیاں پینگھاں   مچھلی سہنس ہزاراں

سُرخ کرینہہ تے چڑیاں بولیاں   سادیاں لانیاں کھاراں

جو پھڑ جو پھڑ گھوپکن ٹمیاں   شہنداں گھنڈ نواراں

گائیں، بکریاں بھیڈاں چانگے   چردے جوڑ قطاراں

یار فرید ملیم دل بھاندا   میلے ویس اوتاراں

ڈوہڑہ

عِشق لیلےٰ وِچ مجنوں کارل کھڑا لیلےٰ یاد کریندا

بارہ سال جنگل دے وِچ چَم بدن دا کھڑا سکیندا

سگ لیلےٰ داجاں باہر آیا پیا مجنوں پَیر چُمیندا

صادق عشق فرید جنہاں دا، جیندیں مُوئیں توڑ نبھیندا

کافی نمبر ۱۱۸

سجن توں رہن نہ رہیاں میں — گھڑی کیا پل نہ جلیساں ہیں
گیا سولاں اندر سڑ گل — سبھو مشکل تھیوسے حل
سسی سوہنی اتے مومل — اونہاں وچ پئی گینڑیاں ہیں
نتو نیت ٹیک ڈکھلاوے — کرے وعدے تے نہ آوے
جے آئے آئے ناں تاں کھٹ کھاوے — ناؤں سستی منیساں ہیں
نہ سڈ ویندے نہ آندا ہے — ڈینہو ڈینہہ روح ماندا ہے
تتا جیونڑ نہ بھاندا ہے — ہلا ہل جھول پیساں ہیں
کئی ڈو کھڑے توں بچ بچ گیاں — کئی درد نال رل رچ گیاں
کئی سک سانگ مچ مچ گیاں — کراں کیں نال ریساں میں
فرید آیا نہ ماہی ول — ڈتی سولاں نہ ساہی ول
پیا ڈوکھ ڈوڑا پھاہی گل — اجھو اج کل ہریاں ہیں

ڈوہڑہ

حسن پرستی رمز عجائب حاصل عشق مجازی
اصل حقیقت عشق حقیقی در پردے کثرت سازی
عاشق صادق باللہ باقی رمز رموز دی بازی
مظہر نور جمال وصال تھیا یار فرید ہووے راضی

کافی نمبر ۱۱۹

سِکھ رِیت روش منصوری نوں | ہُن ٹھپ رکھ کنز قدوری نوں
جو کوئی عشق مدرسے آیا | فِقہ اصول دا فکر اوٹھایا
بے شک عارف ہو کر پایا | رمز حقیقت پوری نوں
جو کوئی چاہے علم حقائق | راز لدنی کشف دقائق
تھیوے اپنے آپ دا شائق | سٹ نزدیکی دوری نوں
ہمہ اوست دے بھید نیارے | جانن وحدت دے ونجارے
ہر ہر شئے وچ کرن نظارے | اصل تجلی طوری نوں
بید انوکھے پنتھ اوپڑے | ویڑھے وسدے رکھن بکھیڑے
ہور نہ کوئی آپ نبیڑے | اپنی اِکی پوری نوں
لطف ازل دا ویہلا آیا | فخر جہان گُرگیان سنایا
طبع سلیم فرید دی پایا | فہم لغات طیوری نوں

کافی نمبر ۱۲۰

سُتڑیں ہوت سدھانے | ناہیں ہک تل ترس جتن میں
گئے رکھ ہوں قطاری ٹرڈو | ہتھی باندھی کیچ شہر ڈو
کر زور از ور دھنگانے | خوش وو کھٹڑے دیس وطن میں
تتی کلہڑی تے نندرائی | بیوا اہی مونجھ مونجھائی

موہنہ بُسرا نین کُملانے! ہوش بھریں ہُرت نہ تن میں
بٹھ بے درداں دی یاری ہیں مُٹھڑی لا کر ہاری
نت جُھر دی جھور جُھرانے رہندی درد اندوہ محن میں
آ آپے یاری لائیس وَل وَیندیں نہ مو کلائیس
سبھ رہ گئے حال پُوڑانے دِل دی دل میں من دی من میں
ڈے ویرن ڈُور ڈُوراپے رکھ آس مِلن دی آپے
موئیں جیندیں تھاڑے مانے نیتس پوری گور کفن میں
گئے جوبن جوش بہاری گئی ہار سنگار دی واری
تھئے کجل مُسساگ نمانے والی وڑڑی سوہم نہ کن میں
ٹھگ باز بہوں دل کالے سے پیچ کرن لکھ چالے
کر کُوڑ فریب اگھانے ڈِسدے پورب وسن دکھن میں
سبھ سینگیاں ملک امن وِچ ہیں چھوری بیت حزن وِچ
کر بیٹھم جا ٹِکانے سوز بدن میں دود دہن میں
تھیاں خوشیاں آسے پاسے گئے وِسر مزا خاں ہاسے
کیا حُسن جمال وِسانے بُڈھڑی تھیم نو برسن میں
اے غمزے ناز نہورے اے خوشیاں زور نورے
ہِن ڈاڈھے سخت سیانے ہر علم تے ہر ہر فن میں
لا نیہہ فرید نہ پھر ساں ایہو گھیر گُلڑا اگھرساں
اوہ جانے خواہ نہ جانے رہسوں ہر دم ہکڑے وَن میں

کافی نمبر ۱۲۱

سوہنیاں رمزاں تیر بھان نودیاں ‏ سانول گجڑی چوٹک لانودیاں
چشماں جادو قہر قیامت ‏ ہوش حواس بھلانودیاں
ابرو قوس تے مژگاں کیبر ‏ ظلمیں چوٹ چلانودیاں
چڑہن شکار نہ مڑدیاں ہرگز ‏ زلفاں صید پھہانودیاں
چالیں ناز دیاں دلنوں موہندیاں ‏ حکمیں برہوں بجھانودیاں
تیغاں تیز نگاہ دیاں ہردم ‏ لال لہو وچہ وہانودیاں
عشق فرید کئی گھر گالے ‏ سہنس پیاں تڑپھانودیاں

کافی نمبر ۱۲۲

سینہ محض لویراں ‏ دلڑی دھیاں دھیاں

ودھوا اجڑیاں کھیاں منجڑیاں ‏ جھولی چنڑی لیراں ‏ کھلدیاں بینگیاں سیّاں
عشق برائی جوڑ کرائی، ‏ لوں لوں لکھ لکھ پیڑاں ‏ وس سولیں دے پیّاں
درد اندر وچ سوز جگر وچ ‏ اکھیاں نیر وہیراں ‏ منہ سر بھسڑ اچھیّاں
نیڑے ویڑے سہم سخت ہنیڑم ‏ چنڑی ہجر دے تیراں ‏ او خوشیاں کن گیّاں
کھوٹ کماون کوڑ الاون ‏ گوڑیاں ڈیوم دھیراں ‏ چھڈ دے سانول بیّاں

برہوں بھنوالی ڈیکھ فریدا ‏ سے سسیاں تکھ ہیراں
رلدیاں بوٹے لیّاں!

کافی نمبر ۱۲۳

عشق اولڑی چال بھلا یار وے — یاریاں لا نوں سر منگدیاں
زلفاں دل نوں پاون جالی — اکھیاں کردیاں ہمت موالی
ناز نگاہاں دے نال بھلا یار وے — برہوں پھیندیاں نہیں سنگدیاں
چشماں قہری رمزاں ویری — اکھیاں ظالم دید لیٹری
ڈیون جندڑی گال بھلا یار وے — سر ہوں بہادر ہن جنگدیاں
نازک چالیں یار سجن دیاں — موہنیاں گالہیں من موہن دیاں
کرن دلیں پامال بھلا یار وے — ہر ہر آن کھڑیاں تنگدیاں
چاہڑی طرز ڈکھاون اکھیاں — زلفاں تیل پھلیل دیاں رکھیاں
گھتدیاں جی جنجال بھلا یار وے — زورے رگ رگ نوں ڈنگدیاں
عشق فرید کشالے گھلے — آس امید تسلے بھلے
کوڑا وہم خیال بھلا یار وے — ڈکھڑیاں پتیاں دل سنگدیاں

ڈوہڑہ

روہی ڈکھڑی نہ تتڑی ٹرپوساں پیر پیادی
اوچڑے ٹبڑے کوہ طور والے دل کوں فرحت زیادی
وچ دلبر دے قدماں ڈھساں بدھی پریت وفادی
گھٹڑی عجز نیاز فریدا پر ہیتم جمدیں لادی

کافی نمبر ۱۲۴

عشق بھلائیاں کل طاعاتاں

اے گھر میرا سکھ مندر　　معمور خفی دے اندر
جتھ بحر محیط دا بندر　　اوتھ ہر ہر جنسوں لہن سوغاتاں
آئی حال مقام دی واری　　تھئی رفع حجب یک باری
گئی زہد عبادت ساری　　حج زکوٰتاں، صوم صلواتاں
تھئی نصرت فتح فتوحی!　　سب سرّی قلبی روحی،
گئی ظلمت نور صبوحی!　　کیتیاں جسم عجب پربھاتاں
سر انہد طبل شہانہ　　خوش مطرب تان ترانہ
گیاں نفل نماز دوگانہ　　وسریاں ڈوں ترے چار رکعتاں
گر بات بتائی پوری　　طیفوری تے منصوری
تھئی فاش تجلے طوری　　ہر جا ایمن تے میقاتاں
اے وجدانی شطحاتاں　　ہن وحدت دیاں آیاتاں
کر طمس دلیں سطواتاں　　کر واظاہر اے کلماتاں
کل اٹھ گئے قنن زلازل　　بھج پئے اغلال سلاسل
دل ہک پاسے تھئی شاغل　　بٹھ درکاتاں تے درجاتاں
تھئے بھاگ فرید بھلیرے　　دل دلبر لائے دیرے
آ کان دوارے میرے　　بنسی جور سنائیاں گھاتاں

کافی نمبر ۱۲۵

گندیا وقت گوندیاوں دھڑیاں — وسریا ہار سنگار اساہاں

روگ کروپ کشالے ہر دم — درد دوں نالہ زار اساہاں

سُرمہ پاوݨ سُرخی لاوݨ — بینسر بُول تے مانگھ بناوݨ

سہجوں پھلوں سہرے پاوݨ — سب کجھ تھیا بیکار اساہاں

تن من چھبھڑی سانگ غماندی — جان جگر وچ چوک ڈکھاندی

دلڑی سُولیں کیتی ماندی — سینے سُو سُو خار اساہاں

ہسݨ کھلݨ کجھ یاد نہ آوے — روندیں کھپدیں عمر نبھاوے

جند جو کھ جو کھ لکھ رنج اٹھاوے — ڈوکھڑے تارو تار اساہاں

پیت پُنل دی رگ رگ گھیریم — یار اغیار کنوں مونہہ پھیریم

جھور جھوڑا نتے جرجر ویڑ ہیم — چھٹ گیا کل کم کار اساہاں

یار فرید نہ آیم ویڑھے — ڈُکاں کردے کھیڑے بھیڑے

سوہنے کیتے سخت نکھیڑے — تول تنی تھئی دار اساہاں

ڈوہڑہ

عشقِ مجازی راز دی بازی ایہو عشق منظور ہے اعلیٰ نور
بنھ ہئی دُنیا دولت شوکت ساکوں ہکڑ وعشق منظور
حُسن پرستی محض عبادت ہے ایہو دل بے وس مجبور
غُلام فرید اسمجھیں عارف ہے دراصل حقیقت دور

کافی نمبر ۱۲۶

کلہڑی رول ملہیر گیوں   یار وَلا ، مِٹھڑے ، ہِٹھے واگاں
روہ جبلڑے اَوکھڑے   ڈوکھڑے بھلڑے جھاگاں
قدم قدم تے ڈَھے پُوواں   دِلڑی لگڑیاں لاگاں
روہی وو ٹھڑی گھل تھئے   مٹڑیں لگڑیاں جاگاں
گائیں سہنس سوائیاں   سے سے چرن کوراگاں
سندھڑی ڈوکھڑے گھاٹڑے   روہی رلڑے بھاگاں
لانڑے پھوگ پھولاریئے   رَل مِل چپاروں ڈاگاں
ڈیہاں ڈوڑے ڈور اپڑے   راتیں روندیں جاگاں
سینگیاں سرتیاں مل ملا   سُرخیاں کجل مُساگاں
مَیلے ویس سُہانو دے   پھیر کنڈھ سُہاگاں

دردِ فرید او جاڑیا
ڈوکھڑے ڈیتم ڈوہاگاں

ڈوہڑہ

سُنجڑی روہی دل نوں موہی پھردی کلیاں وانگے
یار مُٹھی دا نظر نہ آوے ڈیکھاں مال ڈیے لانگے
تطر مہر دی دلبر بھالے روہی پندھ اڑانگے
غلام فریدا یار ملم ہُن رب جوڑے چاسانگے!

کافی نمبر ۱۲۷

گوڑھیاں اکھیاں سدا متوالیاں رت پیون کان اُوبالیاں
تن من بنھ بنھ قید کریندیاں رگ رگ وگ وگ ویچ اڑیندیاں
ایہے زُلفاں دلڑی کالیاں
جان جگر وچ پاون واماں عشوے غمزے ناز خراماں
واہ نازک رتیاں چالیاں
کرن نہ ٹالے موہن ملنے بنیسر بول اتے کٹمالے
کیا پھلوا ایہ کیا والیاں
سارم دلڑی ڈوکھڑیں کٹھڑی جندڑی ہٹڑی سکھڑیں کُسڑی
بیاں اکھیاں دردوں آلیاں
گھولے کوچے شہر بازاراں موہن فرید کوں اُجڑیاں باراں
ڈتیاں برہوں مُلک نکالیاں

کافی نمبر ۱۲۸

کون کرم نروار تیغ برہوں دی کٹھیاں کُٹھیاں

انہد بین بجا من موہیں راول جوگی لُٹیاں لٹیاں
راز حقیقی فاش ڈٹھوسے علم و عمل توں چھٹیاں چھٹیاں
عشق نہیں ہے بیماہ غضب دی دکھانہہ کریندی ہٹیاں ہٹیاں
کلہڑی چھڈ کے کیچ سدھایوں اکھیں ملیندی اُٹھیاں اٹھیاں
جام زہر دے ظلم قہر دے درد پلیندا گھٹیاں گھٹیاں
عشق فرید نہیں اَج کل دا روز ازل دی مٹھیاں مٹھیاں
کون کرم نروار

کافی نمبر ۱۲۹

گھاٹے عشق دے گھاٹے جالتے ہیں — تاں بھی چھم سر اکھیاں چاتے میں
کھوٹا نینہ انوکھا وبری ہے — موہنہ ڈھوڑ مٹی سر کیری ہے
ڈکھاں سولاں دلڑی گھیری ہے — پلو سول کپتڑے پاتے میں
سنجی رات سونجی تڑپھاندی ہے — تتی تول سونیں اگ لاندی ہے
ڈکھی ڈوسک ڈوسک کرلاندی ہے — برہے برہوں دے ساہ سونجانے میں
بیوا ہی وہ وہ واہ میری — ہے ہو ہو عزت جا میری
سونج واہ ہے تکیہ گاہ میری — پائی پیت تو اہلا براتے میں
گلی تانگ پنل دی سانگ جلاں — بھنا چوڑا اجڑی مانگ نڈاں
اللہ تقسیم وصل دا سانگ گٹاں — سہرے سارڑے گہنے لاتھے میں
ناں باجھ ہے باجھ خواری دے — ایہے حال اساڈڑی یاری دے
ڈکھے گزرن ڈینہہ آزاری دے — موٹھے نین کللڑے لاتے میں
گل زلف پنل دا پیچ پیوم — ہتھ ہوت دے دلڑی وچ ڈتم
سٹ سیجھ فرید بعید تھیوم — ویساں کیچ نہ رہساں جاتے میں

ڈوہڑہ

بھہ پئی سرخی بھہ پیا کجلہ، بھہ پیا ہار سنگار ڑے
کیا دہا واں تے کیا تھل پاواں دلڑی درد پکار ڑے
سے جیلے سے جتن وی کیتم نہ ملیم سانول یار ڑے
یار فرید گولیندی مرساں جگ ڈسدا ڈھول اندھارے

کافی نمبر ۱۳۰

ماہی باجھ کُللیاں — دلدار بغیر اولیاں
ماہی جھوک لڈائی ویندا — سانگ ہجر دے ڈُولیاں
ترس نہ آوے بکتیل تینوں — سخت غماں وچہ گلیاں
ویڑھا کھاوے انگن نہ بھاوے — اگ فراق دی جلیاں
شرم ونجایم بھرم گنوایم — رُلدی کُوچے گلیاں
عشق فرید بہوں ڈکھ ڈیسیم — اج کل ہوئی بھلیاں

کافی نمبر ۱۳۱

آہل ماہی ماندی ہاں — بے وس برہوں دی باندی ہاں
عشق اوبھڑے دشمن ویڑھے — سس نناناں کرم بکھیڑے
اَمڑی جھڑ جھڑ لاوم جھیڑے — بابل ویر نہ بھاندیاں
کھیڑے بھیڑے سخت ستاون — نیڑے وسدے مارن آون
سینگیاں سرنیاں تہمت لاون — کلہڑی بیٹھی کُرلاندی ہاں
سیجھ سڑیندی لگبے لیندی — گاہنے گہنٹے بھُل نہ بھیندی
ٹول تلیندی چوڑا جلیندی — روندی نیئے غم کھاندی ہاں
ڈوکھڑے پاواں نینہ نبھالوا — توں بن کینکوں کوک سُناواں
تپدی کھپدی وقت ونجاواں — ول ول جھوکاں جاندی ہاں
مولیٰ جھوکاں پھیر وسیسی — سارا روگ اندر دا ویسی
یار فرید انگن پوں بیسی — ڈیسم باتہہ سراندیاں

کافی نمبر ۱۳۲

حضرت خواجہ اس کافی میں "کہ پچھتاں دل میں دوست، ہر چہ بینی ہر آنکہ مظہر اوست" کی تفسیر فرماتے ہوئے ہمہ اوست کے مسلک کے معتقدات کو واضح فرماتے ہیں

میڈا عشق وی توں میڈا یار وی توں ... میڈا دین وی توں ایمان وی توں
میڈا جسم وی توں میڈا روح وی توں ... میڈا قلب وی توں جند جان وی توں
میڈا کعبہ قبلہ مسجد منبر ... مصحف تے قرآن وی توں
میڈے فرض فریضے حج زکواتاں ... صوم صلوٰۃ اذان وی توں
میڈی زہد عبادت طاعت تقویٰ ... علم وی توں عرفان وی توں
میڈا ذکر وی توں میڈا فکر وی توں ... میڈا ذوق وی توں وجدان وی توں
میڈا سانول مٹھڑا شام سلونا ... من موہن جانان وی توں
میڈا مرشد ہادی پیر طریقت ... شیخ حقائق دان وی توں
میڈی آس امید تے کھٹیا وٹیا ... میڈا تکیہ مان تے تران وی توں
میڈا دھرم وی توں میڈا بھرم وی توں ... میڈا شرم وی توں میڈا شان وی توں
میڈا ڈکھ سکھ رووݨ کھلݨ وی توں ... میڈا درد وی توں درمان وی توں
میڈا خوشیاں دا اسباب وی توں ... میڈے سولاں دا سامان وی توں
میڈا حسن تے بھاگ سہاگ وی توں ... میڈا بخت تے نام و نشان وی توں
میڈا ڈیکھݨ بھالݨ جاچݨ جوچݨ ... سمجھݨ اتے جاݨ سنجاݨ وی توں
میڈے ٹھڈڑے ساہ تے مونجھ مونجھاری ... ہنجواں دے طوفان وی توں
میڈے تلک تلولے سیندھاں مانگاں ... میڈے ناز نہورے تان وی توں

میڈی مہندی کجل مساگ وی توں   میڈی سرخی بیڑایان وی توں
میڈی وحشت جوش جنون وی توں   میڈا گریہ آہ و فغان وی توں
میڈا شعر عروض قوافی توں   میڈا بحر وی تو اوزان وی توں
میڈا اول آخر اندر باہر   میڈا ظاہر تے پنہان وی توں
میڈا فردا تے دیروز وی توں   الیوم وی توں الآن وی توں
میڈا بادل برکھا کھمبیاں گاجاں   میڈی بارش تے باران وی توں
میڈا ملک ملیہر تے مارو تھلڑا   میڈی روہی تے بستان وی توں
جے یار فرید قبول کرے   سرکار وی توں سلطان وی توں
نا تاں کہتر کمتر احقر ادنیٰ   لاشے ہا لا امکان وی توں

کافی نمبر ۱۳۳

میڈا یار گیا پردیس ڈوں وسے میاں   گانے گہنے کیویں پاواں ڈی پاواں
سارا سیندھ تے مانگھ اُوجاڑاں   بوڑی نوں اگ لاواں ڈی لاواں
بٹھ کجلا بٹھ سرخیاں مہندیاں   سولیں سانگ نبھاواں ڈی نبھاواں
سیجڑی رات کراں فریاداں   ڈیہاں ڈین ولاواں ڈی ولاواں
کلکڑے کنڈڑے فرش وچھاکر   ڈوکھ دی سیج سہاواں ڈی سہاواں
ملک ملیہر نہ ڈوکھڑم ہے ہے   رو رو سیندھ ڈواواں ڈی آواں
کھبیٹیں ویر تکھے سبھ ویری   امڑی مول نہ بھاواں ڈی بھاواں
باجھوں یار فرید ہمیشہ   رت رووا غم کھاواں ڈی کھاواں

کافی ۱۵ ختم
کافی نمبر ۱۳۴ فرد

کافی نمبر ۱۳۴

عشق اساڈا دین ایمان   ناصح ناھی ناھقی مانع
پہلوں حُبّ خود ذات کوں آہی   کُنتُ کنزاً عشق گواہی
جیں سانگے تھیا جمل جہان

شہود تنزل یا کنت کنزاً مخفیاً فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق

عشق ہے رہبر راہ فقر دا   عشق ہے ہادی پریم نگر دا
عشقوں حاصل ہے عرفان

دُنیا عُقبیٰ توں ہتی عادی   مال عیال دی بیٹھ گھت یاری
بے سامانی ہے سامان

لُب ہے سارے اوشعرب دا!   مذہب مشرب لامذہب دا
شاہد درس حدیث قرآن

ابن العربی دی رکھ مِلت   سِکھ خِلت، سَٹ غیر دی عِلت
آکھیم سوہنے فخر جہان،

صالح طالح مومن کافر   غافل، شاغل، ناسی ذاکر
سَب ہے نور قدیم دا شان

میم دے اولے دِلڑی موہے   احد اوہی ہے احمد اوہے
دھیان فرید رکھیں ہر آن

کافی نمبر ۱۳۵

نینہہ لائیم کارن سکھ وے میاں! پئے پلڑے ڈوڑے ڈکھ وے میاں
نہ خواہش دنیا دولت دی نہ شاہی شوکت صولت دی
ہے رہک دیدار دی بوکھ وے میاں
نہ قاصد نہ پیغام آیا نا خشک جواب سلام آیا
گئی گزر عمر جوکھ جوکھ وے میاں
روح دِل دی درد اندوہ بھری بئی تھوڑی وانگے چنرگ ذری
نت سڑم تتی تھی دوکھ دوکھ وے میاں
کہیں غبر ڈساں میں ڈہا دی دل سنجڑی منبڑی موںڈ لادی
تھولے گا لہوں ہنی ڈوکھ وے میاں
ہیوں عشق دے ملک دے میراساں پوشاک نہ ہے سو سٹھ پیراساں
ہے بستر گنتھڑی نوکھ وے میاں
بہو کھٹیا علم ہنر دا ہے کیوں وسرے نقش ہنچر دا ہے
سوہنڑے خان پنل دا موکھ وے میاں
ہے چھوٹی لادی دل گھٹڑی سہتھوں ناز برو چل ڈمتھڑی
اجاں ڈتے نہ ہا میں سوکھ وے میاں
تھل ماروے وچ رول گیا آیا سخت ڈکھاں دے وات جیا
تلے ریت تتی اوتوں لکھ وے میاں
جیں ڈِینھ فسر یدنوں یار بھٹن پٹ رو رو کٹ کٹ پیٹ موٹھن
ماری مک سینے گک گکھ وے میاں

کافی نمبر ۱۳۶

وچ روہی دے رہندیاں نازک نازو دیاں جٹیاں
راتیں کرن تسکار دلبندے ڈیہاں نال ولوڑن مٹیاں
گجھڑے تیر چلاون کاری سے سے دلڑیاں پھٹیاں
کر کر دردمنداں کوں زخمی ہے ہے بدھن نہ پٹیاں!
چھیڑن بھیڈاں بکریاں گائیں ریلے گابے کٹیاں!
کئی مسکین مسافر پھلسے چوڑ کیتو نے ترٹیاں!
دھوئیں وار فقیر بخیلو سے فخر وڈائیاں سٹیاں
ہیوں دلبر دے گھنڑے دردے برہوں بہیاں گل گٹیاں
مونجھ فرید مزید ہمیشہ اجکل خوشیاں گھٹیاں

کافی نمبر ۱۳۷

دلیسوں سنجھ صباحیں خالی رہن جائیں
پکھی پردیسی اُبھے سرو دے دو دن دے خلقائیں
ملک بیگانہ دیس پرایا کو جھیاں کوڑ بنائیں
نہ کوئی ساتھی نہ کوئی سنگتی کیں نوں درد سنائیں!
قسمت سانگے ڈٹھڑے دھرتی آندا کون اٹھائیں!
حسن نگر ڈوں جھوم روانہ یارب توڑ پچائیں
منگاں دعائیں اللہ سائیں روچھٹر یا ڈھول ملائیں
عشق فرید بہوں دکھ ڈتڑے بچھیاں برہوں بلائیں

کافی نمبر ۱۳۸

وینڈیں دل کیچ ڈو .... پنل کیندے کاݨ
جیندیں سانول رلمل ماݨوں شہر بھنبھور سیوہاݨ
توہیں جیوݨ جوگا ساڈی ڈوکھڑی دل دا ماݨ
ڈتڑی جڈیں اڑی کھتڑی غم گھنڑی ڈوکھڑاݨ
ایں جگ اوں جگ ہوئیں جنیں ہاں تیڈی جاݨ نہ جاݨ
توں بن گانوݨ یار مٹھی دے ویݨ تتی دے داݨ
جے ڈینہہ بھلڑے یتر و بھلڑے ہے مشہور اکھاݨ
دردموٹھا چک چونڈھیاں پاوے مارم سول وڈاݨ!
لیلیٰ مجنوں ہیر زلیخا سئے لڑھ گئے ہن گھاݨ
باجھوں یار فرید نبھایا جیوے کیندے تراݨ

کافی نمبر ۱۳۹

ہرجا ذات پنل دی ہے .... صوفی سمجھ سنجاݨ!
لیس کمثلہٖ شیٔ [1] سب شئے اس نوں جاݨ
یبقیٰ وجہ ربک [2] باقی کل شئے فان
لا محتاج الی اللہ [3] ہے فقر دا شان
لا موجود سوی اللہ [4] ساڈا دین ایمان
حق باجھوں سبھ باطل .... دھیان رکھیں ہر آن

علم فرید ہے حاجب بے شک بے عرفان

(ع ۱ پارہ ۲۵ سورت شوریٰ)
(ع ۲ پارہ ۲۷ سورۃ الرحمن)
(ع ۳ مقولہ عربی۔)
(ع ۴ دونوں مقولے ہیں)

کافی نمبر ۱۴۰

ہر جا ذات پُنل جی — عاشق جانڑ یقین
ہر صُورت وچ یار دا جلوہ — کیا اَسمان زمین
اَحد اَہا بنڑ احمد آیا — موہیس چین مچین!
حاکم ہو کر حُکم چلاوے — آپ بنڑے مسکین،
آپ کرے بہہ وعظ نصیحت — آپ بجائے بین!
جے چاہیں توں یار دا میلہ — ست کا وڑ بہہ کیس،
زاہد کوں جا خبر سُنڑاؤ — عِشق اساڈا دین!
پیر مغاں ہک رمز سُجھائی — ساجن سمجھ قرین
غافل نہ تھی یار توں ہکدم — ہر جا گہہ ہر حِین

دل فرید دی مُٹھڑ کیتے
بنیا فخر الدین!

ڈوہڑہ

۸ ہکو الف کافی وے مُلاں سانوں ہور غرض نہ کائی
اوّل آخر، ظاہر باطن، نال الف دے لائی!
نہ پڑھسے وڈ کے الف کوں بھڑکے واہ رمز الف سمجھائی
غلام فرید دِل الف گُٹی واہ میم کیتی رُوشنائی

کافی نمبر ۱۴۱

ہکو راز ڈٹھم ہر گال کنوں — رہکار مر لدھم ہر حال کنوں
ہر صورت من لوں موہندی ہے — ہر مورت دل لوں کوہندی ہے
سب نسبت یار نوں سہندی ہے — ہر حال کنوں ہر قال کنوں
کتھے دلبر تھی من موہندا ہے — کتھے عاشق ہو کر روندا ہے
کتھے ربطوں فارغ ہوندا ہے — غم ناز دی قید و بال کنوں
بدنامی میڈا نام ہویا! — غم کھاون شرب مدام ہویا
رت پیون ڈ کام دوام ہویا — چھٹ پیوسے شرم دی جال کنوں
ڈیکھو حسن حقیقی ظاہر ہے — کیا اندر ہے کیا باہر ہے
کتھے ناسی ہے کتھے ماہر ہے — سوہنا اپنے وصل وصال کنوں
جڈاں عشق فرید استاد تھیا — سب علم عمل برباد تھیا
پر حضرت دل آباد تھیا — سو وجد کنوں تکھڑ حال کنوں

کافی نمبر ۱۴۲

ہن ول بدلایم سر سائیں — گیا درد دل جیڑا جھر سائیں
درد دے کنڈڑے سینے لگڑے — لگڑے ہن دیر سینے!
پئے نکلن بھر بھر سائیں
ڈو کھڑے روز سولے — جیں ڈینہہ سجن ٹر بدلے
شہر بھنبھوروں ٹر سائیں
ڈیہاں راتیں ماتم! — ڈو کھ آیا سکھ وائم
خوشیاں دے تھئے پر سائیں
یار نہ آوے اکھیاں — رو رو ہٹیاں تھکیاں
ڈینہہ راتیں دی جھر جھر سائیں
صبر و شہر یدنہ آوے — گھر کھاوے تے جھر تاوے
دلڑی کیتم لڑ سائیں!

چھڑا ماس لویراں۔ کپڑے لیر کتیراں۔ بر ہوں ٹو تسے بر سائیں

کافی نمبر ۱۴۳

ہݨ عشق وِنجایم چَس سائیں   لکھ واری ساڈی بس سائیں

رات ڈِیہاں تڑپھاواں   اتے رو رو حال ونجاواں
رحم نہ کیتو خس سائیں

کلہڑی بئی کُرلاواں!   کھپدیں عمر نبھاواں
دھاں کراں بے وس سائیں

چاک مہیں من بھاݨے   مہݨیں ڈیوم بہوں نݨانے
طعنے مارم سس سائیں

نندر سبھو ڈوکھ لایم   سُتڑیں سانجھ لڈایم
ناں کئی خبر نا ڈس سائیں

عِشقوں سُود نہ پایم   سارا بھرم ونجایم
جو لگڑی سو کس سائیں

ڈوکھے پینڈے تَھل دے   پور پوون پل پل دے
دردیں دی ہتھ رس سائیں

درد اندوہ گھنیرے   کردے سُول دھیرے
نس ناں گیوں دل کھس سائیں

غم فرید ستایم   ڈوکھڑا نیہڑا لایم
ممنہ سر پایم بھس سائیں!

کافی نمبر ۱۴۴

ہُݨ کیتم بِرہوں تنگ سائیں   دِل نال اساڈی جنگ سائیں

غمزے سخت اویڑے   جھیڑے کرن بکھیڑے

نال کجھ ترس نال سنگ سائیں

عِشق مریلے لُٹیاں   ہٹیاں، مٹھیاں کُٹھیاں

تن من چُور چور رنگ سائیں

گُذرے ویہلے سُکھدے   جی مچکھدے پیا ڈُوکھدے

رگ رگ تے انگ انگ سائیں

درد اندوہ پُر اُٹھے   جھُر دی جھور جھُرانے

یار ظلم دل سنگ سائیں

عشق علامت ظاہر   سُول گھٹے تے لاغر

سادا پیلا رنگ سائیں

نینہہ نرالی ڈاتے   ہلی فرید براتے

گیا ناموس تے ننگ سائیں۔

دوہڑہ

عِشق مجازی راز انوکھے کیا جانڑن ملاں مُلوانے

رمز حقیقی عارف سمجھن اتے ناز دلبر دے بھانے

ہاں میں کُتڑی یار دے در دی جلنے یار نہ جانے

آکھ فرید میڈی تُوں تُوں دے وِچہ کیتے عِشق نکانے

کافی نمبر ۱۴۵

ہُنڑ وطن بیگانے دِل نہیں آنوناں — یاد کریندم دِلدار نیں!

کوے رہساں جھل نہ سہساں — ہجر دا باری بار نیں

وسریا سارا راج بباناں — وِسر گیا گھر بار نیں

بھانڑ منڑ لیاں مانڑ نبھیساں — کھولے عار و یار نیں

سُرخی کجل مساگ گیوسے — بھٹھ پیا ہار سنگار نیں

یاروں ڈِتنڈی جھکی سجن دی — کیوں رہساں آوار نیں

میں منتاری تے نیں باری — قادر نیسم پار نیں

بٹھ ہئی بندھڑی کیتم مولا — ملک ملہیر ملہار نیں

دیس عرب دا ملک طرب دا — سارا باغ بہار نیں

روہی راویں روہیں ٹولیں — نس گیا کرہوں قطار نیں

ڈینہہ ڈو کھاندا ڈونگر ڈسدا — رات عماندی غار نیں

سانول آیا روہی ڈو جھڑی — بار تھئی گلزار نیں

وار مدار فرید ہے دِلنوں — ڈو کھڑے نار و نار نیں

ڈوہڑہ

جمندیں لادی عشق دی گُھڑی شوق پیالے پیتے
جیندیں مُوئیں ہک یار دے رہسوں ایہا پیت پیتے
در دلبر دا نان چھوڑ ویسوں سانکوں عشق سکھائی ریتے
آکھ فریدا دِل عربی لگڑی وسرے چاچڑ ھند کیتے

کافی نمبر ۱۴۶

ہے صدقے گھولے یار توں — ایہو جیڑ تینہہ پنساں
شالا حسن جوانی مانڑیں — بوٹھڑی دل دا وناں
تھل تیڈے چتر انگ وی تیڈے — ملک ملہیر دا بناں
ڈوکھ دا حال نہ بھیوم پورا — چتراں سو سو پناں
جے توں آ وین من ڈیساں — پیر پرم دا چھتاں
بیعت کرکے عشق کڈھا ہم — علم و عمل توں بناں
سوہنیاں دے وچ لہہ وفادی — میں ایہہ گالھ نہ مناں
بر ہول فرید تھیوسے ساتھی — سب شئے توں جی بھناں

کافی نمبر ۱۴۷

ردیف ے وا

تم بے شک اصل جہان کے ہو

نا تم فرشی نا تم عرشی — ناں فلکی ناں ارضی ہو
ذات مقدس نور معلےٰ — آئے وچ انسان کے ہو
روتے ہو کبھی ہنستے ہو — کتھے عاشق تے معشوق بنو
اپنا بھیت بتاؤ رے — تم کون ہو بھلا کہاں کے ہو
روپ انوکھے طور اویڑے — نازک چالیں من موہنیاں
ناز نزاکت حسن ملاحت — صاحب سب سامان کے ہو

کتھے جاہل کتھ فاسق فاجر — اپنے آپ گماتے ہو
کتھ عارف کتھ اہلِ حقائق — واقف سِرِ نہاں کے ہو
قبلہ، کعبہ، مسجد، مندر — دَیر کنشت سب تجھ میں ہیں
صوم و صلوٰۃ کے خود ہو والی — کیوں پابند گمان کے ہو
غیر تمہارا محض محالے — اس جگ میں اور اُس جگ میں
دنیا تم ہو عقبےٰ تم ہو — مالک کون و مکان کے ہو
وعظ نصیحت رمز فریدی — سوچ سنجانو دم دم سے
اپنی عظمت یاد کرو — کیوں تھئے یوسف زندان کے ہو

کافی نمبر ۱۴۸

یہ کافی ستی کی زبانی ارشاد ہوئی ہے،

ڈٹھڑی یار بھلائی — ہِک تل ترس نہ آیو
پا گلواڑی سترڑوں — ویندیں نہ موکلایو
سہجوں کول بلہا کے — کیوں جانی! دل چایو
ہے ہے یار نہ بروچل — کیں ہیں توں بھرمایو
جے ہا وی اے نیت — کیوں وت یاری لایو
خان فرید نکمڑی
مفت ڈکھاں وچ پایو

کافی نمبر ۱۴۹

کر یاد اساں دل آون ڈی   اَج سیہج کنوں اکھ پھڑکے دو
گندلی ڈو کھ ڈو ہا گ ڈی وی آری   روہی گل پھل نال سِنگاری
مدمستانی ڈیتہہ ملہاری   باد شمالی لُرب کے دو
کیتی بھاگ سُہاگ اُناول   رُت آئی کر تُرت اوباہل
رکن مِن کنیاں رِم جھم بادل   بارش بُوکے بُرسکے دو
سِدھڑی تھئی مل قسمت پھٹڑی   آپے منڑی راحت دوٹھڑی
سوہنی موسم روہی دوٹھڑی   وحشت ڈوں دِل سُرکے دو
ٹھنڈیاں ہیلاں پورب الیاں   کجلے بادل لسڑیاں کالیاں
سینگیاں سرتیاں نوں خوشحالیاں   رہک ویرن پئی گُرکے دو
آپے یار فرید سنبھالیم   سوہنے سانول پیتاں پالیم
بختیں سُنجڑی سنجتی ٹالیم   جی مسکے ڈل مُرکے دو

ڈوہڑہ!

مرویساں کرلاندی متھڑی اکھیں ساون برساتے
سیخ سولاندی لگن کنڈڑے سوز ہجر ڈیتہہ رلتے
جھیڑے طعنے شہر خواری ڈتڑی عشق براتے
فریدا جمدی مر ونجاہا ایہا جندڑی سولاں واتے

کافی نمبر ۱۵

کیں پایا .... باجھ فقیراں
جذبۂ عشق کی لذت کو

کل شئے وچ کل شی ڈیٹھوسے
ہمہ اوست دا درس کیتوسے

کت صحبت ... پیراں
پی کر بادۂ وحدت کو

جب مدہوشی ناز ڈکھایا
عریانی نے رنگ جمایا

خرقہ پاڑ لویراں
پہنیم رندی خلعت کو

درد منداں کوں ڈر سلامت
بار محبت پنڈ ملامت

ڈوکھ ڈوکھ اٹھدیاں پیڑاں
گھول گھتاں سب راحت کو

حسن فرید کئی گھر ڈوٹے
رولدیاں پھرماں جنگل بوٹے

سے سنیاں لکھ ہیراں
ڈیکھو عشق دی شدت کو

دوہڑہ

ل لکھ واری ہین دلبر توں کراں جندڑی صدقے گھولے
ہن درد زیادے نام خدا دے ہن ڈھیر ڈکھوے رولے
چھنے ڈیساں پیراں دے در ہن یار وسم آ کیلے
آکھ فرید جند نذر کریساں جے ہکواری یار چا بولے

کافی نمبر ۱۵۱

نینہہ نبھایا سخت برا ہے   بار اجبل سر بازی بھلو
مارو محب ملہیر سدھایا   ولدا کوئی پیغام نہ آیا
پھر دی شہر آواری بھلو
کیچ گیاں دی خبر نہ آئی   رو ندیں گل گئی عمر اجائی
یار نہ کیتم کاری بھلو
ڈوکھڑے ڈوڑے ایم پوکھڑے   تاڈے ڈھڑے ٹوبے سکڑے
دلڑی دردیں ماری بھلو
لکھے کنڈڑے راہ جبل دے   اوکھے پینڈے مارتھل دے
سولیں ساری ماری بھلو
ریت تھلاندی پیر پچالے   جھلکن جھلکن لکھ لکھ چھالے
پلڑے تیوم خواری بھلو
نہ ڈونگردیاں اوکھیاں گھٹیاں   مارو تھل دیاں ڈوکھڑیاں پٹیاں
واہ وا یار دی یاری بھلو
عشق فرید نہ کیتم بھلا   ہے ہے بخت نہ تھیوم سولا
ویندم ہوت وساری بھلو

کافی نمبر ۱۵۲

ہر دل جو دلدار! یار مہنجو — سوہنڑیاں جو سردار! یار مہنجو

کِتھ مُلا کِتھ آمرِ ناہی — کِتھ منصور تے دار! یار مہنجو

آپ چھپائے راز حقیقی — آپ کرے اظہار! یار مہنجو

کِتھ بلبل کِتھ گل جی صورت — برگ کِتھاں کِتھ خار! یار مہنجو

کِتھ سُرخی کِتھ ناز نزاکت — کِتھ کجلا کِتھ دھاں! یار مہنجو

کِتھ ڈھولک کِتھ تان ترانہ — کِتھ صُوفی سرشار! یار مہنجو

کِتھ عابد کِتھ نفل دوگانہ — کِتھ کیفی میخوار! یار مہنجو

کِتھ عاشق کِتھ درد کشا ہے — کِتھ دلبر غم خوار! یار مہنجو

یار فرید نہیں وچ پردے — خود پردہ ہے یار! یار مہنجو

کافی نمبر ۱۵۳

ردیف ھ

پریں اج نہ گیو سے کل ہی ہی — ایہو وطن بیگانہ کوڑا کوڑ ٹکانہ

رنگ گل پھل دیکھ کے بھُل نہ ہیں — بدھے راہوں سالک رُل نہ ہیں

ایہیں جگ دی جگمگ سمجھ بہانہ

اے نگری مُلک پرایا ہے — اِتھ آسرا رکھن اجایا ہے

منڈھوں رہن نہ ڈیندے کرن روانہ

تھی غافل اصلوں ہک نہ گھڑی — ہن ہتھ ململ پر تاب ذری

اجھو موت نہ بھیجیا لکھ پروانہ

بُڈھ دُنیا فانی ڈیس ایہو — سب مکر و فریب دا ڈیس ایہو

کیا ناز نہوڑے تان ترانہ

کر توبہ استغفار سدا　　رکھ بدعت شرک کوں جا ڈسدا
تھی محض موحد صاف یگانہ

رب باجھ فرید کوں آس نہیں　　ایہو عمر سبھو ہک پاس نہیں
کہیں نال نہ چاڑھے توڑ زمانہ

کافی نمبر ۱۵۴

یہ کافی حضرت خواجہ علیہ الرحمۃ نے مناسک ادا کرنے کے سلسلہ میں اس وقت لکھی جب کاروانِ حجاج مدینہ طیبہ نے منازلِ سفر طے کر کے منزل مقصود کے قریب پہنچا ہے

تھیوں صدقے صدقے　　آیا شہر مدینہ
سکھ دی سیج سہایم　　گیا ڈکھڑا دیرینہ
ماڑو دلڑی لٹڑی　　نا ڈکھ سنجڑا سینہ
سیج سونے دا اُبھریا　　ڈٹھڑا نیک مہینہ
حرم معلّٰے روشن　　ہے نوری آئینہ
عرب دی ساری دھرتی　　سوہنی صاف نگینہ
ملسی جیہڑا رکھسی　　صدق ثبوت یقینہ
تھیا شیطان پسیلہ　　مر گیا نفس کمینہ

خبر فرید سنیوسے
ملسوں شب آدینہ

★

کافی نمبر ۱۵۵

یہ کافی مسلک وحدت وجود میں تحریر کی گئی

ہے عشق دا جلوہ ہر ہر جا
سُبحان اللہ سُبحان اللہ

خود عاشق خود معشوق بنیا
سُبحان اللہ سُبحان اللہ

خود بلبل تے پروانہ ہے
گل شمع اُوتے دیوانہ ہے

تھی چاند چکور نوں موہ لیا
سُبحان اللہ، سُبحان اللہ

کڈیں موسیٰ تھی میقات چڑھے
دل وعظ کرے توریت پڑھے

کڈیں عیسیٰ، یحییٰ، ذکریا
سُبحان اللہ، سُبحان اللہ

کتھے شاد کتھے دل تنگ ڈسے
کتھے صُلح ڈسے کتھے جنگ ڈسے

تیڈا شان جلال جمال دا
سُبحان اللہ، سُبحان اللہ

کتھے راز انا الحق فاش تھیا
کتھے سُبحانی دا ورد پڑھیا

کتھے اِنّی عبد رسول کہیا
سُبحان اللہ سُبحان اللہ

ہن ہستی دے نیرنگ عجب
ہن حُسن ازل دے ڈھنگ عجب

بیرنگ بہر ہر رنگ عجب
سُبحان اللہ سُبحان اللہ

ہے محض مقام تحیر دا
بٹھ حیلہ درک و تفکر دا

ہیں ڈو نگھے ٹوبھے ڈوں متھو نہ پا
سُبحان اللہ، سُبحان اللہ

تقدیس کتھاں تنزیہہ کتھاں
تقلید اتے تشبیہہ کتھاں

ہے حیرت سکھ تسلیم و رضا
سُبحان اللہ، سُبحان اللہ

تھئی عمر تلف برباد سبھو ہیہات سبھو فریاد سبھو
مر مرد ے تئیں نہ پیوم سما سُبحان اللہ سُبحان اللہ
ہے پیت فرید دی ریت عجب ہے درتے سوز دی گیت عجب
سُن سمجھو سارے اہلِ صفا سُبحان اللہ سُبحان اللہ

کافی نمبر ۱۵۶

ردیف یا

خواجہ صاحب نے اس کافی میں مکّہ مکرّمہ کی پاک نگری کی تعریف فرمائی ہے

آپہونتم جیندیں مکّے ایہیں شہر مُبارک بکّے
واہ دیس عرب دیاں چالیں خوش طرحیں خوب خصالیں
گیاں وِسر وطن دیاں گالہیں کیا خویش قبیلے سکّے
ہے لذّت وادھو وادھی ہے ہردم ڈوری شادی
ہر ویلے تانگھ زیادی کئی ہارے تے کئی تھکّے
ہن پتھر سیجھ پھلاندی ہے دھوڑی تول گلاندی
تب بادِ صبا من بھاندی تا صبح جھلیندی پکھے
انگور ہزار متیرن خربوزے پنڈ کشیرن
مُہاں صغیر کبیرن چُن ڈانے ماروں پھکّے
ہے ملک مقدّس نوری ہے جنّت حور قصوری
بن عاشق پاک حضوری بیا کون قدم اِتھ رکھّے
ونج ڈٹھیم مدینہ عالی جتھ کون ومکان دا والی
ہے دھرتی عیبوں خالی پیا نورِ رسالت چھکّے

کیوں وسرن یار دے دیرے   نِھیاں اکھیاں رو رو بیرے
م جلیندیں کرسوں پھیرے   یا اللہ آ بھسوں پکے
توڑے لگدے دِھکے دَھکے   اَکھ وَل وَل یار ڈوں تکے
تن آگ محبت بکھے   دل دردوں لذت چکھے
ہے سخت شدید آزاری   کرے کون فرید دی کاری
تھئے تنلے نالے جاری   دل سوزوں بھُج بھُج پکے

کافی نمبر ۱۵۷

آپے یار محبت جیا ایم ڈی   ونج آپ کوں آپ ازایم ڈی
سب ڈکھاں سولاں دی تات ملیم   غم درد اندوہ برات ملیم
بھیڑے ڈکھڑیں یار موبنجھا یم ڈی
سوہنا ہوت پنل چھڈ کیچ گیا   گل سوز فراق دا پیچ پیا
جو لکھیا پلڑے پا یم ڈی!
ڈکھا ہتھل مار و آپیش گیا   دل جان جگر تن ریش تھیا
تتی عشق اولڑا لا یم ڈی
مہنجا یار پنل گیا کیچ روٹھا   سر ظلمی نینہہ جو مینہہ وٹھا
رب ایڈھے بار سہا یم ڈی
ہک وار فرید نوں یار ملے   پروں پنڈ ہجر دا بار ٹلے
جیندے کارن عمر گنوا یم ڈی

کافی نمبر ۱۵۸

آپے کیتوئی یار وے — کیوں رہتی کھڑ روں آ وازار وے
اینویں نہ ہا لائق پُنل — کلہڑی دی دل لدھڑو نہ گل
ونج کیچ لا یو عیش گل — میں گل موئی وچ بار وے
دلڑوں نہ سُنجڑی نوں چہیں — شر مول کُشر موں آ بہیں
شالا سدا توں خوش رہیں — اصلوں نہیں ہا سے کار وے
جُھڑ جُھڑ گئی آسا نونی! — بدمست مینہہ وساونی
موسم سُہاگ سہاونی — میں سر ڈوہاگ دا بار وے
گئی مست چیتر بہار دی — سُرخی ستے کجلا دھار دی
مہیندی ستے ہار سنگار دی — کر یاد قول قرار وے
ماپیو تتی توں دُور ہے — ڈوکھ درد قہر کلور ہے
سانول سبھو منظور ہے — ہک توُں نہ تھی بیزار وے
آیاں رُتاں من بھانونیاں — لالیاں لیون نے کاونیاں
وت تانگھ چادے چاونیاں — گل رس وسول ہکشار وے
گیوں ہول مٹھڑا ڈھول وے — سارے بھُلے ٹک ٹول وے
وسرے الول مخول وے — ڈوکھ سول ناسیس تار وے
دل شینہہ مینہہ دے وات ہے — بیہات ڈینہاں رات ہے
لے موہنہ نہ ماندی بات ہے، — دِل ہکستے مکھ آزار وے

قسمت پُٹھی دیاں گالیاں — مارو نہ پیتاں پالیاں
ڈے گیوم مُلک نکالیاں — گھر بار تے گھر بار وے
ڈوکھ پیا پیٹ دے پیش ہے — غم صبح وشام ہمیش ہے
دل زخم زخمی ریش ہے — توں بن تخیوم لاچار وے
بابل دی شفقت کھُٹ گئی — ما مار مار تے ہُٹ گئی
بھینیں دی سنگت ترٹ گئی — ویرنڑ دا نت تکرار وے
جے تئیں نہ ڈیکھاں وُل تیکوں — اصلوں نہ ٹِک رہساں منڈھوں
رکھیں جے اتنی تانگھ توں — ہن یار نیلا پار وے
ہن ہٹ دی کوڑی پچ گئی — نیڑے کنوں دِل رج گئی
ڈوکھڑیں توں دلڑی بھج گئی — بس یار گیو سے ہار وے
آ آپ کیتو پیار وے — جا ہر تے ڈوہ ہزار وے
گلڑے، پچارو یار وے — ٹھہندی نہیں ہن جار وے
سُتڑی کوں کلہڑا چھوڑ گیوں — واگاں وطن تے موڑ گیوں
سُبج بر دی سنگت توڑ گیوں — لٹ دھار ظلم اندھار وے
ہیں ظلم توں کم بس کڈیں — دلڑے فریدؔ دے وس کڈیں
رس رس اتے کھل ہس کڈیں
جیون دے ڈینہہ ہن چار وے

کافی نمبر ۱۵۹

یہ کافی حضرت خواجہ صاحبؒ نے برج بھاشا میں لکھ کر کمال کیا ہے

اَج بن موں برج راج بنسری بجائی — بنسری بجائی اگم گیت گائی
رُت سُہاگ بھاگ بھاگ رنگ رنگ پیا سنگ — بھیو آنند انگ انگ ہر موں ہرمائی
کورنج موں بھلی کرشن سے کھیلوں ہوری — پریم نیم کی گلال کو اڑائی!
عبن بین چین میں بین تھیو نہیں بین — انہد گھن گھور شور جور سے مچائی
سن مینہ سمادھ سدھ دا لاگ رہو — مہاں گھٹ ڈ ہٹ ہٹ جوت ہیں جگائی
کہاں گنگ گومتی جمنا اور رام گنگ — دل جل موں ڈوب ڈوب تیرتھ برسائی
کاشی، متھرا، پراگ، برما، بشن مہیش — سب ہی اپنے بھیس کیوں پردیس جائی

برم کی فرید کھیل بسری جگت موں بیل
درمٹ کے پھول کو پھلا کے پھل کھائی

ڈوہڑہ

واسطہ رب دا ونج وے قاصد ڈسے حقیقت دل دی
سوز ہجر تے درد فراق وچہ پئی کُٹھلے گلدی
ہر ہر ساعت رو، رو پٹڑی مونجھ نہ اصلوں ٹلدی
یار فرید وداع ہن کرگھن نبض محض نہ چلدی

کافی نمبر ۱۶۰

اج پہلوں سیج سڑیندی ہے — تتی تول سڑی چک پلیندی ہے
ڈیہنہ فراق اساں سر کرڑکے — دلڑی پھڑکے چھاتی تھڑکے
سول نویں نت ڈیون دڑکے — سختی سخت ستیندی ہے

اجڑی رنگت پھٹڑے پھیڑے — ہار حمیلاں سہرے ترٹڑے
ہاے ڈوکھ کٹھڑے سکھ ہن کھڑے — پل پل پیڑ موں نجھیدی ہے

وطن بپایساں جایاں خنکیاں — خوشیاں ڈسکیاں موں نجھاں مکیاں
سانوں ڈوڑیاں ڈوڑیاں خشکیاں — قسمت رخ بدلیندی ہے

پاس نہ کیتی آس دلیں دے — یار ترو ڑی یار چھہیندے
ماں ونجایم ماں مہیں دے — جندڑی کھتر کریندی ہے

متک لکھڑی پیش پیوسے — یار فرید نہ کھڑ موکیوسے
بیدرداں دے ساتھ ڈیوسے — سب کئی جھنتیں ڈیندی ہے

ڈوہڑہ

قطبی غوثیہ خاص مدارج معرفت دا سامان آیا
چشت بہشت ہے نور محمدی عجب مظہر ذی شان آیا!
کوٹ مٹھن ہے قبلہ کعبہ ظاہر نور عرفان آیا
غلام فرید دی دل لٹن کیتے بن کر فخر جہان آیا

کافی نمبر ۱۶۱

سفرِ حجاز کے دوران میں حضرت نے یہ کافی تحریر فرمائی ہے

★

اَج ڈوڑی سِک دلبر دی ہے　　متاں آئی نگری دلدار دی ہے
ارضِ مقدس ملک عرب دی　　ہر ہر وادی فرحِ طرب دی
منزل منزل طرح عجب دی　　ساری وضع سنگار دی ہے
ہر ہر قطرہ آب ہے کوثر　　گرد و غبار ہے مُشک تے عنبر
کرڑ کنڈا شمشاد صنوبر　　خار دی شکل بہار دی ہے
عرب شریف ہے سوہنی ساری　　نازک نازو تے متواری
تھیواں واری لکھ لکھ واری　　دار نبی مختار دی ہے
آئے حج عمرے دے وارے　　سبھ رَل مِل لبیک پُکارے
جیندے ڈیکھاں رب مارے　　وسری حُب گھر بار دی ہے
آنگن نہ بھاوے تے گھر کھاوے　　ساڑے تول نہائی تاوے!
کئی شئے اصلوں محض نہ بھاوے　　سِک ہِک سانول یار دی ہے
عشق فریدؔ خرید کیتو سے　　کل کاروں آزاد تھیو سے
سُرخی سیندھ سہاگ گیو سے
تا کل کجلے دھار دی ہے

★

کافی نمبر ۱۶۲

اَج رنگ رُخ تے ولیا ہے
متاں ماہی ماہنوں گھلیا ہے

جنگل بیلے سبزی چھائی
رونق روز بروز سوائی

رَل مِل سیاں ڈیون وِدھائی
رانجھن لُوں لُوں رلیا ہے

کانہہ کہیلے خنکی چائی
چھائی لیا ندے پُورلالائی

گل پھل کر دے حُسن نمائی
سُکھ ملیا ڈُوکھ ٹلیا ہے

رانجھن جوگی میڈا ماہی
ہیں بے واہی دا بے واہی

روزِ ازل توں اس دی آہی
جئیں دلڑی نوں ملیا ہے

ڈھولن ڈِتی بانہہ سرہاندی
سس نناں تھئی درماندی

کھیڑیں بھیڑیں حسرت آندی
کوئی گلیا تے کوئی جلیا ہے

ماہی کیتے جھوکیں ڈیرے
نصیبے ہن میڈے بھاگ بھلیرے

ہتھ گانے سر سوہنڑیں سہرے
باغ خوشی دا پھلیا ہے

ہتھیوے سُول کنوں جی واندا
گذریا ویلا وقت ڈُکھاندا

یار فرید ملیوم دل بھاندا
بخت اساں ول ڈھلیا ہے

کافی نمبر ۱۶۳

اَج فال فراق ڈیندی ہے — متاں یار کنوں نکھڑیندی ہے
سختیاں وِدھیاں سُکھ تھئے تھولے — رنج و الم غم سوز سمولے
چرکھا ڈوکھڑی رُوں رُوں بولے — تند ڈُنگی دل پیندی ہے
سیندھاں کجریاں بیندیاں پھکڑیاں — لُوں لُوں ویڑھ ولیندی ہے
تول نہالیاں دار ڈسیجن! — ہار ہُلاندے خار ڈسیجن
صحن حویلیاں بار ڈسیجن — سب شے مونجھ ودھیندی ہے
بھاگ گیا بدبختی جاگی — بانہہ چوڑیلی سخیوم ڈوہاگی
جیندیں ڈیکھاں ساوَل ساگی — جندڑی مر مر ویندی ہے
ڈوڑنے، کنگن۔ کڑیاں، تیور — ٹکڑے بینے۔ بولے بینسر
کٹھا لے تھئے ناگ برابر — چوہب کلی چک بنیندی ہے
نظر نہ آوے رانجھن ماہی — کیتس بے وس تے بےواہی
مونجھ مونجھاری گل دی پھاہی — صبر آرام وچیندی ہے
درد کنوں منہ ساوا پیلا — چولا کالا بوچھن نیلا
قوں رہن اساڈا کوجھا جیلہ — ہر کوئی سخت الیندی ہے۔
سوہن شگون سبھے تھئے پٹھڑے — وصل وصال دے سانگے ترٹڑے
نین نہ بھلئے رو رو مُٹھڑے — دلڑی کیس کریندی ہے
چیتر بہار خزاں ڈسیجے! — جھوک سبھی ویران ڈسیجے!
ناں کوئی علم نہ جان ڈسیجے — روہی ڈینٹ ڈریندی ہے۔
یار فرید نہ گھر موکلایا — یاری بار ہجر سر آیا
سک ساڑیا تے تانگھاں تایا — قسمت روڑھ ڈیندی ہے

کافی نمبر ۱۶۴

میڈی اَج کل اکھ پھڑکاندی ہے
کئی خبر وصال دی آندی ہے

وقت ملن دی موسم آئی
لذت روز بروز سوائی
خوشیاں کردی ماپیو جائی
کیا بردی کیا باندی ہے

درد و الم برباد تھیوسے
جنگل بیلا شاد تھیوسے
ویرانہ آباد تھیوسے
فرحت مول نہ جاندی ہے

ہر ویلے ہر آن ہے شادی
ڈیون لوگ مبارکبادی
ہر آزاروں تھئی آزادی
سول کنوں دل واندی ہے

رانجھن جوگی آیم ویڑے
مٹ دے مردے کھیڑے بھیڑے
ہن وت ساکوں کون نکھیڑے
بلبل باغ سراندی ہے

تھیا فرید سہاگ سوایا
مولا جھوک نوں آن وسایا
رانجھن میڈا ایں گھر آیا!
جیں کارن دل ماندی ہے
میڈی اَجکل اکھ پھڑکاندی ہے

کافی نمبر ۱۶۵

اَج مانگھ مہینے دی ناویں وے — دل آنویں آ گل لانویں وے
رُت رنگیلی تے ساعت سوہنی — موسم گل پھل دی من موہنی
مستانی ڈو کھریں کوہنی — سانول صحن سہانویں وے
سیّاں ناز نواز کریندیاں — کجلہ سُرخی مانگ بنیندیاں
چیتر سہیندیاں ور گل لیندیاں — میں گھروی پوں پاویں وے
متھڑی رُوپ انوپ وسارے — ڈو کھڑی روندیں عمر گذارے
سوہنا ڈے کر کوڑے لارے — آندیں نہ مڑ جاویں وے
کھیڑے بھیڑے رکھن بکھیڑے — سس ننانڑاں لانوم جھیڑے
چاک مہیندا آوڑ ویڑھے — تتڑی نوں نا تانویں وے
سیّاں جگتاں نوکاں کردیاں — مہنڑے ہاپ کریندیاں بردیاں
رل ماہی ہن بھٹ گھت سردیاں — نا دھونیس لاج لجاویں وے
توں بن میرا ہور نہ کوئی — طعنے مارم خلق سبھوئی
روز ازل دی تیڈی ہوئی — لگڑی توڑ نبھاویں وے
سالہوں بھنڑا اکھیاں نیرے — چولی چُنری لیر کتیرے!
لُوں لُوں سیڑھ حال لکھ چیرے — الڑے زخم متاویں وے
نینہہ فرید فقر دی موڑی — باجھ برہوں دے کُل گل کوڑی
مردیں جیندیں نیویں پوری — دل نوں داغ نہ لاویں وے

کافی نمبر ۱۶۶

اَج مانگھ مہینے دی یار ہی وے — کیویں بیٹھیں یار وساری وے
آئی موسم چیتر بہاراں — سینگیاں سرتیاں ملیاں یاراں
ٹوبھے لہریں تار متاراں — ہک میں مُفت اناری وے
سیاں دَھانون گانوݨ گانونَ — سہجوں ہار سنگار سہاون
مانگ بناون دھڑیاں گُندھاون — مَیں سر ڈو کھڑے باری وے
سُرخی کجلہ مہیندی سُہندی — ہر ہک اپنے ڈھول نوں مُہندی
مَیں مُٹھڑی غم لُٹڑی لُہندی — کردی لکھ لکھ زاری وے
زیور پانوݨ بیڑے لانون — کنتھ ر جھاوݨ سیجھ سُہاون
بانہہ سرِاندی ود گل لانونَ — میں ہک سولاں ماری وے
رُت سوہنی تے وقت سُکھیلے — انگݨ سہیلے گھر ابیلے
مَیکوں وی رب رانجھن میلے — قسمت ڈیوم واری وے
گُل پھُل دھجراں جوبن ڈِکھادم — بلبل بھونرے خوشیاں بانوم
دل ول حسرت ساڑے آنوم — پلپل چُبھم کٹاری وے
اُجڑے سہرے ہار کمانے! — ناز نواز دے توں وِلمنے
گذرے سارے مانݨ نرانے! — لگڑی شہر خواری وے
راتیں نیندر نہ ڈینہہ قرارے — ہر ہر ویلے دار مدارے
توں نہالی ڈِشدی دارے — تنتڑی اوڑک ہاری وے

باہنہ چوڑیلی سِک سِک ہٹڑی — گل نہ لاوے ڈیندا اپھٹڑی
پیت کُلگڑی کا رِیت اُپھٹڑی — ڈِھٹڑی یار دی یاری وے
ماہی مِٹھڑا گل نہ لانوم — گل تے گھنٹے کھادِن آدم
باس گلاندی ساہ مونجھاوم — ساڑے بادِ بہاری وے
درد اندوہ تے روگ کشالے — سوز پچھالے اکھیاں نالے
شالا یار فریدؔ سنبھالے — ماٹم مونجھ مونجھاری وے

کافی نمبر ۱۶۷

آ چنتوں رَل یار! — پیلوں پکیاں نی وے
کئی بگڑیاں کئی ساویاں پیلیاں — کئی بھوریاں کئی پھکڑیاں نیلیاں
کئی اودیاں، گلنار — کٹیاں رتیاں نی وے
بار تھئی ہے رشکِ ارم دی — سک سڑ گئی جڑھ ڈکھ تے غم دی
ہر جا باغ بہار — ساکھاں چکھیاں نی وے
پیلوں ڈیلھیاں دیاں گلزاراں — کہیں گل توریاں کہیں سر کھاریاں
کئی لا بیٹھیاں بار — بھر بھر پچھیاں نی وے
جال جلوٹیں تھئی آبادی — پل پل خوشیاں دم دم شادی
لوکی سہنس ہزار — گل نے ہکیاں نی وے
حوراں، پریاں ٹولے ٹولے — حُسن دیاں ہیلاں بُوہاں دے جھولے

رانیں ٹھنڈیاں ٹھار — گوٹلیں تنتیاں نی وے
رکھ دے ناز حسن پرور دے — ابرو تیغ تے تیر نظر دے
تیز تکھے ہتھیار — دلیاں پھٹیاں نی وے
کئی ڈیون ان نال برابر — کئی گھن آون ڈیڈھے کرکر
کئی ویچن بازار — تلیاں تکیاں نی وے
کئی دھپ چھوی چینڈیاں ہنڈیاں — کئی گھن چہاں چھنویرے ہنڈیاں
کئی چھٹ چھٹ پیاں ہار — ہٹیاں تھکیاں نی وے
اڈوں عشوے غمزے نخرے — اوڈوں یار خرا تیی بکرے
گھسنڑ کان تیار — راندان رسیاں نی وے
پیلوں چنڈریں بوچھن برا — چلاوی تھیا لیر کتیران
گلڑے کرن پچار — سینگیاں سکیاں نی وے
آیاں پیلوں چنن ڈےسانگے — اوڑوک تھیا فرید ڈانگے

چھوڑ آرام قرار
ہکیاں ٹکیاں نی وے،

ڈوہڑہ

کوٹ شریف ہے نور خدا دی فخر روشن ضمیرے کامل پیرے
قسم خدادی مرشد ہادی نظر جکیندی اکسیرے کامل پیرے
واقف راز رموزے ربانی صاحب فیض منیرے کامل پیرے
یاد فرید نہ ہم سنبھال تھیا صدقوں دلگیرے کامل پیرے

کافی نمبر ۱۶۸

اج ویڑھا پیا بھاندا ہے — کوئی وصل سینہڑا آندا ہے
رل مل آئے بادل کارے — بجلی چمکے مینہ پھنکارے
گج گج گاج کرے دُھدکارے — جھوک سُہاگ سُہاندا ہے
ٹوبھے اُچھلن مال نہ ماوے — راتیں یار اساں گل لاوے
ہر کوئی فرحت نال نبھاوے — ہک ہک ڈکھ پیا کھاندا ہے
کوئل کوکے مور جھنگارے — اغن پپیہے کرن بلارے
ہر ہر وحشی کر للکارے — گیت خوشی دے گاندا ہے
دشت بیاباں ڈسن بہاراں — بوٹے بوٹے سہنس تواراں
راحت ہوئی ہے نار مناراں — چولے انگ نہ ماندا ہے
چٹکے کردے چنک سہیلی — ویہلے آن سنبھالیم بیلی
سینڑہ فرید کھاں کھیں میلی — ناز نواز سبھاندا ہے۔

کافی نمبر ۱۶۹

اَجھو ماردو ملیو، — دل نہ ماندی رہتی
سوہے سیج کول ساڑتے — ونج متراں دی رہتی
باندی بردی یار دی — بردی باندی رہتی
غیروں اُلفت یار دے — دلڑی واندی رہتی
نینھ نبھیندیں گیوم — پیٹل کاندھی رہتی
تانگھ فریدوں آکھدی — بر ڈوں پاندھی رہتی

کافی نمبر ۱۷

الف ہکو ہم بس وے میاں جی

ہور کہانی مول نہ بھانی — الف گیوم دل کھس وے میاں جی

بے تے تے دی گل نہ کائی — الف کیتم بے وس وے میاں جی

ٹھپ رکھ فقہ اصول دے مسئلے — باب برہوں دا ڈس وے میاں جی

جے کر لگڑو چاٹ برہوں دی — جایاں کوں ڈیسیں ڈس وے میاں جی

برہوں سکھیں تے برہوں سکھائیں — ہئی شاباش شاباس وے میاں جی

جے نہ سبق برہوں دا ڈتڑو — اج کل ویساں نس وے میاں جی

جیندیں موئیں ہک یار دے رہسوں — وسری ہور ہوس وے میاں جی

منتر پربت دا بھوک شکاریں — لنگریں ہم آئس وے میاں جی

الفت زردی گھر دی وردی — نا رہ گئی ہک خس وے میاں جی

رانجھن میڈا میں رانجھن دی — کھیڑیاں دے موہنہ بھس وے میاں جی

سٹ گھر بار تے بار وسیساں — بدلیں کیتی لس وے میاں جی

علم عمل بھل ویسی جے کر — عشق پیو کن رس وے میاں جی

اوڑک عشق اندر جند ڈیسوں — نا سمجھیں کھل ہس وے میاں جی

نینہہ کڈو کڑاں پیو جھگڑے — ناں ہئی قلم تے مس وے میاں جی

نا اجکل دی یار دے دل دی — روز ازل دی ہس وے میاں جی

عشقوں مول فرید نہ پھرسوں — روز نویں ہم جس وے میاں جی

کافی نمبر ۱۷۱

اللہ میلے دل سنگ یارا
بردی توں دلبر دی

ناز نزاکت، حُسن ملاحت   کیا چالیں کیا ڈھنگ یارا
سوہنی طرح نظر دی

عشوے غمزے کرن لڑائی   چشماں کردیاں جنگ یارا
ڈاڈھے ظلم قہر دی،

ہر ہر کاکل ناگ وراڈھا   زلف مرینڈی ڈنگ یارا
لڑدی مول نہ لڑدی

قامت یار قیامت ساری   سہنس فریب فرنگ یارا
کردی جو جو سردی

تیر نگہ دا رگ رگ رچیا   سارا بدن چور نگ یارا
لگڑی نوک ہنر دی

عشق فرید لایم بروچ   ہڈ ہڈ تے انگ انگ یارا
نکھڑیم کونج ولہردی

★

کافی نمبر ۱۷۲

سورۃ حاقہ پارہ ۲۹

اَلیَومُ بَصرُ حَل بِل وے — ہر وقت یار تے دید وے
کھولی عشق قلب کلید وے — تھئے گجھڑے راز پدید وے
ڈینہہ رات ساڈڑی عید وے — تھیا بُعد سخت بعید وے
غیروں ہے قطع برید وے — ہُٹ کھُٹ گئی تقلید وے
دل مل گھدڑی توحید وے — ہے حال روز مزید وے
ہر لحظہ شوق شدید وے — ہر آن ذوق جدید وے
امّارہ نفس عنید وے — کر صلح ہتھوں مرید وے

سرکش نفس گنہگار [illegible]

وہ جذب دی تائید وے — وہ فقر دی تمہید وے
تھی محو گفت و شنید وے — گئے وسر وند وعید وے
ٹھہندی نہیں تشدید وے — کاوڑ اتے تہدید وے
ایہو ادنیٰ عبد فرید وے — ازلوں ہے دید خرید وے

کافی نمبر ۱۷۳

اوتھ درد منداں دے برے — جتھ کرڑ کنڈا بوئی ڈھیرے
اے اُچے ٹبڑے عالی — اے سوہنی ککڑی والی
ہن مشتاقاں دے والی — بیا کون قدم الف پھیرے
کھپ کھاراں تے لئی لانڑیں — سٹھ پھوگ بہوں من بھانڑے
تھل ٹبے ڈہر ٹکانڑے ہن! — ہر ٹبٹ بھٹ نال بسیرے

بڈ جھوکاں تے ترڑ تاڈے — رس چھنڑے کھیلاں کھاڈے
واہ تکیہ گاہ اساڈے — ہُن ہووے کون نکھیڑے
ٹب ٹوبھے باہیں سوہندے — وچ پِچکے دل نوں موہندے
جی ہر ویلے پیا لوہندے — ہے ہر دم ہووݨ نیڑے
جھڑ گاجاں، بجلیاں بادل — کیا چیڑے گورے سانول
سِک سانول کرے اباہل — لڈ ہوت وسم آویڑھے
ولھ ککڑیاں ریبھڑ کچریاں — کئی سبز متیرے کھکڑیاں
کئی گُدڑیاں پیلیاں ککڑیاں — سر روہی سوہندے سہرے
خوش قطرݨ عطروں بِھنڑی — گز لائی ساڈی سنڑی
کھا ساگ پوسی دی پھنڑی — بٹھ ویندے وقت سنگھیرے
دل ہر ویلے پئی تلنگھے! — ونج ڈیکھاں مال دے لانگھے
گئیں، بکریاں، بھیڈاں چانگھے — لنگھ پوندم قدم اگیرے
سُنج واہ اساڈیاں جھوکاں — سَݨ کملے کردے ٹوکاں
کجھ خبر نہیں اُونہاں لوکاں — دل پتھر ڑے سخت اویڑے
بٹھ شہر، بازار عمارت — بے واہی بر ہوں لبشارت
پر بے شک عشق اشارت — چھڈ جھگڑے کوڑے جھیڑے
نتیاں روہی مینگھ ملہاراں — کل گل گلزار بہاراں
وچ سوہندیاں گھنڈ لواراں — ہر ٹوبھے چھانگاں چھیڑے!
سو ککڑے کنڈڑے کاٹھیاں — لکھ ڈو نگر او کھیاں گھاٹیاں
سب ڈِنگرے وڑے چاٹیاں — جنھ قیوم فرید وہیرے

کافی نمبر ۱۷۴

اے عشق نہیں سر روہ ہے — ڈوکھیں سولیں دا انبوہ ہے
ناٹولہہ ٹانگ سنداری — میں من تاری تے نیں باری

مینہ بوری رات اندھاری — بیا خاص مہینہ پوہ ہے
تھی یار رکھے ہم رازی — ہے کوڑی حیلہ سازی
ہے پیچ اتنے ٹھگ بازی — اے لطف نہیں کوئی دروہ ہے
پیاں کھوج پنل دیاں خبراں — گیاں روگ اندرویاں ڈمراں
جڈاں عاشقاں بدھیاں کمراں — تھئی دلی ڈھائی کوہ ہے
رو رنگ رنگ کہم کریہل — ہٹھ ڈوکھ سکھ رج تکھڑی گل
دم جیندیں توڑی گیہل — رجھ جوہ جتن دی تہوہ ہے
ماں یار فرید ملیوسے — ناں ورد ویں واند ڈیتوسے
پندھ کر کر ہٹ پیوسے — سندھ سندھ دی نکھتی موہ ہے

ڈوہڑہ

کل بلائیں جنگل دیاں یارو بھج لاش سسی تے پیاں!
تڑپھدا ڈیکھ کے لاش سسی دی تے حیران کھلو تیاں ہیاں
سسی آکھیا کھاؤ تے ناں شرماؤ میں تاں دعوت ڈیندی پیاں
اتے اکھیں میڈیاں محفوظ رکھا ہے راہ کیچ دا ڈیہدی پیاں

کافی نمبر ۱۷۵

آئے مست ڈہاڑے ساونڑ دے
واہ ساونڑ دے من بھاونڑ دے

بدلے پورب، مارڑ ڈکھنڑ دے
کجلے بھورے سوسوونڑ دے

چارے طرفوں زور پونڑ دے
سارے جوڑو سانونڑ دے،

چکوریاں، چکورے، اغن پپیہے
کوئل مور چچوٹنے پپیہے!

ہنس چکور چینڈور پپیہے،
شاغل گیت سناونڑ دے

ڈیہاں پینگھاں سا ویاں پیلیاں
راتیں کھمنیاں کھمنڑ رنگیلیاں

گجھ گجھ گا جاں گجوں ریلیاں
وقت سنگار سہانونڑ دے

روہی راوے تنبیاں گلزاراں
تھل چتر انگ دی باغ بہاراں

گھنڈ نواراں بارش باراں
چڑچے دہانونڑ گانونڑ دے

چاندنی رات ملہاری ڈینہہ ہے
ٹھنڈڑیاں ہیلاں رم جھم مینہ ہے

سوہنٹی موسم لگڑا نینہہ ہے
گئے ویہلے غم کھاونڑ دے،

مد مستانی تے خوش ڈیڑے
سالہوں سوہے کیسر بھنڑے،

سبھجوں مینہ برساتوں سنڑے
جھڑ گئے لانگھے لانونڑ دے

ڈینہہ فرید آباد تھیوسے
مال مویشی شاد تھیوسے

دل دردوں آزاد تھیوسے
چولے انگ نہ مانونڑ دے

کافی نمبر ۱۷۶

ایہے ناز ادا سانولڑے دے　　ہن باعث عشق اولڑیدے
گئے ویہلے بھاگ سولڑیدے　　آئے دور دے درد کلڑیدے
ڈتے پیش فراق نپلڑے دے　　ڈکھے پینڈے مارو تھلڑیدے
گئے گذر ڈہاڑے رلڑیدے　　ترسلڑے عیش سو کھلڑیدے
ہن پریت روہ جبلڑے دے　　سکھپال تھئے دل جلڑیدے
جُڑ کیتے برہوں چبول موہٹی　　گیا ہار سنگار دا ٹول اُوہٹی
لگی پھکڑی ہوہو دول لپیٹی　　واہ بھلڑے بھاگاں بھلڑیدے
سب مصری کھنڈ نبات بھلیم　　اعجاز مسیح دی بات بھلیم
مے کوثر آب وحیات بھلیم　　سُن شوخ سخن برا ولڑیدے
بگا نینہہ نیارڑی پڑاساں　　دل چھبڑے برچھے تیراساں
سو نشتر لکھ لکھ سیڑھلساں　　نہہ وتن چُکے درملڑیدے
لگی نوک نظر گیا ہوش ہنر　　رہے درد اندر سدا سول جگر
ڈوڑے ظلم قہر ڈھاں مونہہ دے بھر　　ڈو کھڑے وہ ڈونگر راہ ولڑیدے
سٹ بخمل، مخمل رنگ محل　　گئے سانگ بدل کوئی لہم نہ کل
رچھ راخس گھل میں ڈینہ وَل　　آئے پیش سنجل سر کلھڑیدے
دل ول پیا زلف پیچن وا اگل　　پئے سوز و چھل پئے روگ اٹل
گئے سنکھڑے ڈھل گیا ہن خون تیا جل　　ول چلڑے بلشن اجلڑیدے
کُل کاروں عشق فرید کیتا　　گھر باروں برہوں بعید کیتا
ہر پل پل شوق جدید کیتا!　　مونہہ نور بھرے نرملڑیدے۔

کافی نمبر ۱۷۱

بٹھ بگھیا نہ راج ببا نہ
واہ بھانڑے من بھانڑے اساڈے

ستر دھوئیں کانہہ کہیلے	بیشک ماڑے تراڑے اساڈے
سنڑو سہیلیاں سینگیاں سیاں	برہوں ڈتیاں ڈکھیں ہتھ پیاں
چولہ بوچھنڑ دھیاں دھیاں	خون جگر تھئے کھانڑے اساڈے
ہار سنجوں دا گل وچ پاواں	سولا ندی نت سیج سوڑاں
ماپیو بھایاں مول نہ بھاواں	ویری دوست پرانڑے اساڈے
ضعف بدن وچ سرت نہ تن وچ	بھاہ جگر وچ دود دہن وچ
دلڑی غرق اندوہ محن وچ	رو رو نین کمانڑے اساڈے
چھڈ گیا کیچ شہر دا والی	تھل مارو دی ککرڑی والی
ککرڑے کنڈڑے تول نہالی	ڈلہہ سلہہ پتھر وہانڑے اساڈے
پینگھ پپل ملکانڑے بھل گئے	گانڑے گہنڑے سہرے بھل گئے
گھر در جاہ ٹکانڑے بھل گئے	پڑ پیئے یار ایانڑے اساڈے
مفت فرید ندامت چائم	سمجھ سنبھل کر نینہہ نہ لائم

ساری پت پرتیت ونجام
تھڑ گئے عقل سیانڑے اساڈے

کافی نمبر ۱۷۸

برہوں پیوسے پکھڑے   بے کل دھندڑے چکڑے
پیت پرم دی چاشنی چکھڑیم   ڈِسرے ڈوکھڑے پکھڑے
عشق دی بات نہ سمجھن اصلوں   اے مُلّو انے رُکھڑے
اَدَّ بنّحد دَبّی جب ہویا   شرع مسائل مکڑے
ہمہ اوست دا سبق گھِدوسے   فاش تھئے گجھ گکڑے
ہیں راہوں پھِرساں تُوڑیں   سَر ہِتیسم سَو ٹکڑے
محض فرید نہیں کئی حاجت   ہِیوں ہک نینہہ دے نکھڑے

کافی نمبر ۱۷۹

بِن یار مِٹھل میں ویسان مَر   جیں باجھوں ہک پل کہ نہ سرے
چھڈ ہوت اکلھڑی کیچ گیا   سو پِیڑا اُٹھی لکھ پور پیا
پئی پٹ پٹ ہنجڑی شام سحر   پٹی پیت دے ڈِسدے پند پرے
مٹھا مارو محب ملہیر وسے   رت رو واں سارا لوگ ہسے
تھیاں برڈو راہی ست گھر در   تو ڈٹے یار قبول کرے نہ کرے
کٹھی ناز نگاہ اویڑے دی   مٹھی لذت عشق بکھیڑے دی
موئیں جلیندیں تادم روز حشر   اللہ دل توں مُول نہیں وِسرے
واہ دلبر تیڈڑی یاری ہے   لگی پھکڑی شہر خواری ہے

دِل سڑدی جلدے جان جگر — سر ٹوٹے پُرزے سہنس ذرے
شالا تھیوم وصل دا سانگ کڈیں — مٹے لُنڑڈی دل دی تانگ لڈیں
ٹلے سخت بہر کرے بخت دہر — سوہنا صحن سوہنچیندے پیر دہرے
آ انگن فرید دے یار مٹھل — ساری عمر گئی جوکھ جوکھ ڈینہ ڈھل
کر لُطف مِہر بَٹھ ظلم قہر — دل ڈو کھڑی ٹھڈڑے ساہ بھرے

کافی نمبر ۱۸۰

بھانڑ وسایا یار جہیندے — بیٹ سہایا مانڑ مہیندے
اصلوں مول نہ ویساں روہی — کانہہ کھیلے دِلڑی موہی
رانجھن دی سر چیساں ڈوہی — تن من مِلک تہیندے
گائیں وِیچ تے منجھیاں لیساں — نیں چندن تے جھوک ہٹیساں
بیلا بیلی نال سوہیساں — جیڑھا چاک سڈیندے
ماراں ڈھلے پاواں فالاں — ساری عمر تیڈے تنگ جالاں
رنگ پور ساڑاں سانڑ پچالاں — بَٹھ کھیڑے موئے جیندے
جاں جاں کنڑیں نمک سُنیندی — جندڑی صدقے گھولے تھیندی
بانہہ ہنبا ہہ تے دھوڑ مہیندی — ڈِسدا نور اکھیں دے
ہر دم یار دے نام سڈیواں — شالا نہ بے واہی تھیواں
باجھ تیڈڑی دے باجھ نہ جیواں — ربیا کوئی کون کہیندے
ہیر سلیٹی چوچک بیٹی — ناز نینی مُشک لپیٹی

آنقدیروں چاک چکیتی! ہُن ڈیکھو کیا تھیندے
چاکی الڑے چاک چُکائے وسریا ماپیو ماپیو جائے
مامے چاچے تے ہمسائے اَن سُو ہیں نظر پیندے
پار چناہوں رانجھن آیا! جھنگ سیالیں پھیرا پایا
ہیرے نوں جڑ جادو لایا کینویں چھپ چھپیندے
گھنڈڑے وکڑے ڈُبھے ناڑے سب مرلئے نیڑے تاڑے
آویں سانول کول اساڈے بُٹھ گھت دروہ دلیندے
موسم مست ڈہاڑے بجلڑے ڈاگاں ملڑے ساوے تلڑے
بھاگ سُہاگ فرید سولڑے اکھیں نال ڈسیندے

کافی نمبر ۱۸۱

بے صورت، صورت اولے کر ناز ادا گھنڈ کھولے
ہر ہر جا وچ رانجھن ماہی آیا نال صفات کماہی
سب سر انہد مُرلی واہی رمز حق الحق چولے
وفی انفسکم[۱] بھید بتاوے نحن اقرب[۲] بین بجاوے
لو دلیتم[۳] گیت سُناوے لفظ انا الحق[۴] بولے
جو کوئی دل ڈوں ہیاں تھیسی سارے گجھڑے رازنوں پیسی
اثنینیت کل اُٹھ ویسی بھج پوسن سبھ بھولے
ہک جا ہن احکامِ شریعت ہک جا ہن اسرارِ طریقت

۱ پارہ ۲۶ سورۃ الذاریات
۲ سورۃ ق پارہ ۲۶
۳ حدیث شریف
۴ حضرت منصور کیا کرتے تھے

نفسوں کیا دریافت حقیقت   کون اسے پھولے پھولے
نال ڈو کھڑی روہ جبل وچ   ناتھی اوکھی مارو تھل وچ
پہلوئے دوش کنار بغل وچ   یار پنل ہے کولے
مجنوں جہان ہک ریت سکھائی   اصلوں حاجت رہی نہ کائی
ول جڑ جڑ دھم دھام مچائی   تھئے گن گیان سمولے
رنگ پورے ہن پنتھ نیارے   ہک نوں بوڑے ہک نوں تارے
ہک پیا جیتے ہک پیا ہارے   تلدے ماسے تولے
فاش فرید اے وعظ سناتوں   عالم جاہل شاہ گدا کوں
جے کوئی چاہے فقر فنا کوں   اپنے آپ کوں گولے

کافی نمبر ۱۸۲

ڈٹھی پیت دی پندھ پریرے
بُرے برہوں دے بار بریرے

جانڑے مول نہ جانڑے   بھانڑے یار دے من نوں بھانڑے
گانے گہنے میوے کھانڑے   وسرے تول رو ہانڑے
راج بنانڑے حسن دے مانڑے
گذرے بھاگ بھلیرے

ڈول خوشی دے رول ڈتے   داہ سولاں لائی کانی
ڈھول نہ نیتم کول مٹھی   گیا جوبن جوش جوانی

ہار سنگار نہ کھٹڑ مو کلایا

ترُٹ ٹُٹڑے پھلوں سہرے

بادل کالے پُورب والے   نالے بادِ شمالے

بارش نالے وقت سکھالے   موسم روپ ڈِکھالے

سوز اگالے پوُن اُبالے

یار نہیں ہے ویڑھے

چیتر بہاراں کھیتر ہزاراں   ٹُوبھے تار متاراں

گل گلزاراں لکھ للھکاراں   کنڑ بن پون تواراں

جونہپڑ ساڑاں جھوک اُجاڑاں

دوست نہ وسدا نیڑے

تانگاں یار دیاں سانگاں   کنڑ بن برسوں سٹاّیاں بانگاں

کجڑے وال تے اُجڑیاں مانگاں   لکھ لکھ ہجر دیاں کانگاں

کردی چانگھاں سوجھین تانگاں

سُکھدے ڈُبڈ گئے بیڑے

راہ جبل دے مارو تھل دے   سانگ کسانگ اجل دے

آون یاد پھنل دے رلڑے   پور پون پل پل دے

ڈُکھڑے دلوں پو کھڑے ڈھلدے

درد اندوہ گھنیرے

ولیس وٹیساں دیس چھوڑیساں   جوگن تھی گذریساں

خاک اُوڈیسا دھوڑی لیہاں نازک نینہہ نبھیساں
شرم لوڑھیساں بھرم بوڑیساں
کیچو کِھلسن کھیڑے

نوک غماندی چوک ڈُوکھاندی دم دم دل در ماندی
رات ڈیہاں ترڑپھاندی کٹھڑی مہنڑیں سٹھڑیں کھاندی
سیج نہ بھاندی پئی کُرلاندی
موٹھڑی عِشق اویڑے!

دِلڑی خرمل اکھیاں پل پل پیریں چھل چھل چھالے
نرمل درد اندر دے درمل ڈِتڑے روگ کشالے
جَل بَل تے سَھ مَل ہَل کو کاں
زخم پئے ونج زیرے

لالی لوے تے کانگا بولے تھیواں اوے گھولے
مُرغ ممولے کرن چبولے ناڈے راول ٹروٹے
سارے سونڑ شگون سمولے
ور دیڑھے بھٹھ چھیڑے

کیا دردی مہجوری اوڑک ونجناں جھوک ضروری
پوری نیساں سِک سانول دی ہم ایمان دی موڑی
پورے جھورے خاک ٹبی دی
کرسم کیچ وہیڑے،

اگ لائی بھڑکائی زنگت چشماں چوٹ چلائی
ڈِیداں کرن لڑائی رمزاں جُڑ کر چاٹ چکھائی
بے واہی دے نال اجائی
غمزے رکھن بکھیڑے

اللہ راسی مانا ماسی! شہر بھنبھور دی اسی
طرح اوداسی سخت پیاسی بدن بھنبھوت سناسی
کھوساں پھاسی ٹھگی بے آسی
کُلپ کُل موت کہیڑے،

جنگل بیلے شینہ مریلے ڈوڑے ڈوکھ ڈوہیلے
کپڑے میل کچیلے نبھ گئے ہسن کھلن دے ویلے
ویلے میلے کر البیلے،
آوس ہوت اور یڑے

پندھ اڑانگے دلڑی تانگھے اوکھے وصل دے سانگے
ملن مہانگے کوجھے لانگھے، چولا بوچھن گھانگھے
جوہ جنن دے ڈِسم نہ چانگے
ما کھارے نہ چھیڑے

تیر جگر وچ پیڑ اندر وچ نیراں نیر وہیراں
پیر مناواں ڈھیر نپاواں، دل دلگیر لو یراں
یار وچھوڑ ٹھیسر سِدھایا

پئے تقدیر نکھیڑے
سٹیاں مٹیاں جٹیاں کٹیاں ... وٹیاں پٹیاں پٹیاں
گھٹیاں خوشیاں پاڑوں پٹیاں ... ہٹیاں سکھ دیاں رتیاں
موٹھیاں تیغ برہوں دیاں کٹھیاں
لوٹیاں ناز نویرے
درد جدید مزید ہمیشہ ... ریت پریت سوائی
پیت پرم دے گیت سکھایم ... نیت اساں سرجائی
عبد فرید بعید سُنیو سے
غم کیتے دل ڈیرے

کافی نمبر ۱۸۳

پردیسی یارا وا پورب دی گھُلتے،
سانون مینہ برسات دی واری ... پھوگ پھُلی کھپ پھُلے
گاجاں گجکن بجلیاں لسکن ... ڈوتوں دلڑی چھُلے
دھامن کترن سنڈھ تے سہوں ... چھتر سہاگ دا جھُلے
جے نئیں پانی پلہر نہ کھنسی ... کون بھلا سندھ چھُلے
روز بروز فرید ہے لذّت
طبع ڈیہنوں ڈیہنہ کھُلے

کافی نمبر ۱۸۴

پُر وحشت سنجڑی روہی ۔ اے دِل دیوانی موہی
واہ پار پُنل من بھاندا ۔ واہ داروُں درد دلاں دا
ہاں بردا تیڈڑے نا ندا ۔ چُم چاتم نیڈڑی ڈوہی
ونج آکھیں قاصد بھلڑا ۔ ہے سانوں سخت سولڑا
مِل یار بھلاں وچ کلھڑا ۔ ہئی قسم خدا دی دروہی
کئی راہی برڈوں جُلساں ۔ ول راہوں مول نہ ولساں
ونج ساتھ پرینڈے رلساں ۔ وچ روہی کرسوں بوہی
بٹھ توں بن چیتر بہاراں ۔ سرسول آون کرواراں
دل ڈو کھڑے درد ہزاراں ۔ اندوہ کرن انبوہی
کیا زیور ہار چنبیلی ۔ کیا پھلوں سیجھ سہیلی
تھیا عشق فرید آ بیلی
سبھ بھُل گئے ایہی اوہی

ڈوہڑہ

جمدیں دَرداں ماری کوں آ دَرداں مُنہ ڈکھلایا
درداں پال جوان کیتم انتے ماں درداں وچ پرتایا
دردوں درد دا ڈاج ڈِھیم ول درداں ڈولی پایا
آدر دوں عقل ڈھیم فریدا ول درداں عقل بھلایا

کافی نمبر ۱۸۵

پل پل سول سوایا ہے — جی مفت ڈکھاں وِچ آیا ہے

ڈور گیا منظور دلیں دا — تن من دھن ہے مال جھیندا

شالا ڈھولن ملم جھیندا — درداں سخت ستایا ہے

دشت بیاباں جال اساڈی — سوز اندوہ دی چال اساڈی

ماتم حال ستے تاں اساڈی — عشق بہوں ڈکھ لایا ہے

چاک کیتے دل چاک ہیندے — کون کلکڑے زخم کوں سیندے

مرہم وصل وصال تھیندے — کھیڑا کوڑا جایا ہے،

رانجھن جوگی میں جگیانی — بے زر اوس دے راہ وکانی

مٹھڑی ماری پھراں نمانی — نام نشان گنوایا ہے۔

برہوں البنی چڑھ کرلائی — سڑدیں بلدیں پھراں لوکائی

لوک کیا جانے پیڑ پرائی! — جو لکھیا سو پایا ہے

چھڈ گیا رانجھن سرڑا والی — کیتس حال کنوں بے حالی!

ساڈاں سیجھ تے تول نہالی — سب کجھ ہجر بھلایا ہے

دل نوں کٹیا عشق مریلے — پھر دی شہر تے جنگل بیلے

متاں فرید کرے رب میلے

تا نگھ آرام ونجایا ہے

کافی نمبر ۱۸۶

پورانی پیٹر پئی گل دی — نہ گل دی وال وِل دی
سدا جلدی تے ہت ملدی — اجل دی تانگ پل پل دی
وتاں رولدی پئی کھلدی — نہ ٹل دی سِک برو چل دی
سُنڑیندی سیجھ مخمل دی — تپیندی تول نرمل دی
سُنجی نوں سانگ سانول دی — ازل دی ہے نہ اجکل دی
ڈوکھاں ڈوکھڑے ڈِتے ڈاڈھے — ہڈاں دا ماس غم کھادے
ہمیشہ درد ہِن وادے — پنل ولدیں کریں جلدی
اویڑا عشق پیا جھولی — لویراں سے ہے چُنی چولی
نہ جمدیں وقت ما گھولی — ڈِتی گولی ہلاہل دی
سجن روٹھڑا تے موکھ موٹھڑا — خوشی دا سانگ سبھ ترٹڑا
نہ ڈوکھ کھٹڑا نہ جی چھٹڑا — اپٹھڑی ہونجھ وَل وَل دی
سڑیندا سوز چھاتی ہے — مریندا روگ کاتی ہے
نہ پیندا یار جھاتی ہے — کراں کیا کجھ نہیں چلدی
ڈوکھی دا درد وَیری ہے — مُٹھی دی ما اویڑی ہے
تتی دا وِیر وَیری کہے — ہِروں سختی نہیں ڈھلدی
فرید آیا نہ ماہی ہے — ڈِتی سُولاں نہ ساہی ہے
جگر وچ جرح جاری ہے — لگی جُڑ نوک راول دی،

کافی نمبر ۱۸۷

پورب للہاوے پتنا نوں پانی آوے

پینگھا ونڑ ونڑ دیاں مچھلے پیلے گوڑھے ساوے

بدلے در دوں روون بجلی اکھ مارے مسکاوے

ہی رنگ رنگیلی چک کھپ یار رحمیلاں ماوے

بوٹے بوٹے گھنڈ سہاون گیت پرم دے گاوے

کیسر بھنڑی چولی چنڑی ول ول مینہ پوساوے

پورب مارڈ کھن دے بادل کوئی آوے کوئی جاوے

ساون مینگھ ملہاراں سبھوں تھلڑیں مال نہاوے

پیسوں پانی دھارو دھاری ڈیسوں جھوک ترا وے

وو ٹھڑے پالی تھئے خوشحالی مال مویشی گاوے

سبھ کئی پا کر چوڑے بیڑے بہہ مٹیاں گھبکاوے

سوہنی کو جھی گہنے گھٹڑے پا وے پا ٹھمکا وے

سیندھاں مانگھاں تلک تلولے کجل مو ساگ سہاوے

رشک خوئید ڈے سنھ دھامن تھئے چو گو کھ پلاوے

نند نہ ماون کھیر گیندے پر تھئے جھاب ڈو ہاوے

کوجاں کوکن مور چنگھارے کوئل کوک سناوے

آون رلڑے یاد سجن دے ظلمیں برہوں ستاوے

سوہنی موسم سوہنیاں مدتاں سوہنا آن ملہاوے

باقی عمر فرید دی شالا سانول سانگ وہاوے

کافی نمبر ۱۸۸

تانگھ پنل و[illegible]ہندی ہے
سانوں ہک پل رہن نہ ڈیندی ہے

عشق اجاڑی جھوک امن دی
پاڑوں بیخ پٹیس ہڈ تن دی

ہک ہک رہ گئی یار سجن دی
جو سب یار سہیندی ہے

مونجھ مونجھاری درد وچھوڑا
لکھیا باب تتی دے ڈوڑا

لے غم مول نہ تقسیم نکھوڑا
جند جوکھ جوکھ مو کلیندی ہے

تیغ طمانچہ بانک کٹاری
خنجر پلکاں تیر شکاری

چھٹ کیتے تن من وچہ کاری
پیڑ قرار ونجیندی ہے

درد اندوہ ہزاراں دل نوں
ڈوکھ ڈیون لکھ ماراں دل نوں

سولاں دیاں تلواراں دل نوں
حسرت برچھی لیندی ہے

مونہہ نہ لیندے سکّے بھائی
میہنڑیں ڈیوے ماپیو جائی

خویش قبیلے کرن لڑائی
سس ننانڑ مرنیدی ہے

شوق فرید شعور لوڑھایم
حال ونجایم قال گنوایم

ڈھوڑی پایم خاک رمایم
دل بسّ کیس کریندی ہے

ڈوہڑہ

قسم خدا دی پیار لگدائیں تے سٹ گوت جھگڑے جھیڑے
ہک تاں ملامت لوکاں دی ڈوجھے نت دے ڈسیمے تیرے
قدم قدم توں صدقے جاواں کدی آوڑ ویہڑے میرے
غلام فریدا باجھوں سجناں دے ساڈے کون بھنیسی جھیڑے

کافی نمبر ۱۸۹

نت عشق بہوں گذریوسے ایہو قہر نہ پیش ایوسے
بھاہ برہوں دی ساڑ بچالیا ہڈ تن کیتس کیری
یار لدھوسے جانی وبری لکھیا واہ ملیوسے
جان جگر تن پارے پارے سینہ محض لویراں
لوں لوں رگ رگ چہ سو پیڑاں ہجر برات ڈھیوسے
ہنجڑوں ہاراں وات نہاراں بیٹھی کانگ اوڈاراں
جان جگر ہے جیندا ویرا تنہا چھوڑ گیوسے
پیت پُرانڑی من نوں بھانی لذت بہت ڈکھالی
مثل سمندر آتش اندر سو سو عیش لدھیوسے
سر گیم جل گیم گل گیم یار فرید نہ آیا

سکدیں تپدیں مردیں کھپدیں
نازک نیہہ نبھیوسے

ڈوہڑہ

کی کرے زبان بیان مری جو کجھ رتبہ شان محمدی ہے
بوبکرؓ کوں پچھ ویکھ بھائی جیندی جان وچ جان محمدی ہے
عمرؓ سخت ویری اوندو ویریاں دا عثمانؓ دل جان محمدی ہے
میں چوہاں توں قربان جاواں علیؓ شیر یزدان محمدی ہے

کافی نمبر ۱۹۰

تتے رنینھہ تنڑی دے او تے — حیران سارا لوک ہے
اے دل نہیں کچڑی گھدی — ماہی وچ جاتی ٹھوک ہے
چٹ تھئی جوبن دی تاروے — گئے کم ، بھلے کل کاروے
توں بن تتی دا یار وے — جیوڑ نہ جیوڑ بھوگ ہے
او اپنی جا تے خوش وسن — اتھ نینڑ رتھی بے وس وسن
کیوں لوک ناں میں تے ہسن — مٹھڑی کوں چاتا بوک ہے
رو پٹ اساڈی کار ہے — ڈوکھ سول گاہنا ہار ہے
بر باد چٹ گھر بار ہے — مارو تھلاں وچ جھوک ہے
تھیا بخت میں نت تنگ ہے — شاکھ دی ہمیشہ جنگ ہے
بکھڑا سہاگ دا رنگ ہے — اجڑی سہاگ دی نوک ہے

بسرا فرید دا حال ہے
سانول نہ نیتم نال ہے
نظرم وصال محال ہے
ڈوکھ دی نویں نت چوک ہے
حیران سارا لوک ہے

کافی نمبر ۱۹۱

توں بن حضرت یار

ہر دم پھراں حیرانی

ماہی باجھوں سُول گھنیرے جیوݨ ہے بے کار

حبّا تم دل دا جانی

دلبر جیہاں ہور نہ کوئی خوبی دا سردار

صُورت وِچہ لاثانی

پنل چھڈ کے کیچ سدھایا کیتس زار تزار

رو رو تھیوم دیوانی

عِشق اویڑا پیش پیوسے دل نوں وار مدار

تن من سوسو کانی!

درد فرید ہے چیز مہانگی تھیندے ونج وپار

جندڑی کر قربانی!

دوہڑہ

اچیاں لمیاں لعل کھجوراں اتے پتر جنہاں دے ساوے

جس دے نال پریت اساڈی او یار نظر نہ آوے،

گلیاں ساکوں سُنج وی ڈسیون اتے وہڑا کھاون آوے

غلام فرید اُتھ کی وسناں جتھے یار نظر نہ آوے،

کافی نمبر ۱۹۱

توں بن حضرت یار

ہر دم پھراں حیرانی

ماہی باجھوں سُول گھنیڑے جیونڑ ہے بے کار

جاتم دل دا جانی

دلبر جیہاں ہور نہ کوئی خوبی دا سردار

صُورت وِچ لاثانی

پنل چھڈ کے کیچ سدھایا کیتس زار تزار

رو رو تھیوم دیوانی

عشق اویڑا پیش پیوسے دل نوں دار مدار

تن من سوسو کانی!

دَرد فرید ہے چیز مہانگی تھیندے ونج وپار

جندڑی کر قربانی!

دوہڑہ

اچیاں لمیاں لعل کھجوراں اتے پتر جنہاں دے ساوے

جس دے نال پریت اساڈی او یار نظر نہ آوے،

گلیاں ساکوں سنج وی ڈسیون اتے وہڑا کھانون آوے

غلام فرید اتھاں کی وسناں جتھے یار نظر نہ آوے،

کافی نمبر ۱۹۲

توں بن موت بھلی ویندم شالا مری

ٹکساں ہک نہ ذری جیساں پل نہ گھڑی

پورب طرف ڈِہوں منگیھ ملہار ڈٹھم بجلی لسک ڈِتی گج گج گاج سُنیم

رہساں اِتھ نہ اڑی ویساں ٹُھل وری

کنڑیں ڈور پیوم روہی وٹھری دی ڈھولا کل کدھو ڈکھڑیں کٹھڑی دی

پھاڑیم چولی چُنی رو روتھیوم چری

اپنے دیس ونجاں دل نوں تانگھ تھئی ڈیکھاں تاڈے ٹوبھے لانڑے کھار لوٹی

بِرہوں ڈاہی بھیوں سُولاں کرماں سڑی

اونگاں بونگ اُٹھن بلبلیں کیتی ہے لس گِھن گِھن نام تیڈا رو روتھیاں بیوس

سانول تینوں مِلاں یا مَر پووم مری

سُرخی مہندی مِٹی کجلہ دھار گیوم ناز نواز بھلیا ہار سنگار گیوم!

بینسر لول بھناں اُجڑی مانگھ وٹھری

کھیڈن کوڈن گیا سکھ دا ٹول گیوم ڈکھڑے پو کھڑے پئے خوشیاں رول گیوم

جُرڑ کر راول جوگی لائی پرم جڑی

لِکھسی کھمن فرید جھوکاں یاد پون اکھیاں نیر ہنجوں کر برسات وسن

لکھ لکھ دَما نہ اوٹھم جان جان ڈسم جھڑی

کافی نمبر ۱۹۳

توں بن مہیں اچاک وے — دلڑی غماں دی جھوک ہے
جو جو خوشی اسر سبز تھئی — صر صر ڈوکھاں توں سوک ہے
گئی ریت بہت ڈتے گھٹ منڈھوں — اصلوں نہ ٹکساں اتھ منڈھوں
ساڑے نہ سہنساں نت منڈھوں — اے گال روک دی روک ہے
رل مل تتی لوں تیندیاں — رکھ ویر ویݨ الیندیاں
ہکڑیاں او لانبھے ڈیندیاں — ہکڑیاں دی نوک تے ٹوک ہے
ڈوکھ سول ہار رہنڑ بیڑے — آئے سرتے سخت تنڈ بیڑے
بدبخت ضعف بڈھیپڑے — کیا ملیا تھوک کوں تھوک ہے
قسمت فرید دی تھئی پُٹھی — گیا رول سانول ڈے پُٹھی

چنڑے پدھر تے میں لُٹی،
خوش وسدا سارا لوک ہے

کافی نمبر ۱۹۴

تیرا نینہہ نبھیساں نویڑے — سانوں ہٹکے کوں تے ہوڑے
جان جلیساں سیس سٹریساں — سہجوں سوز سہیساں
سارا اشٹم لوڑھیساں — ساری عار و یار اٹھیساں
تن من دھن سبھ یکد سجن دے — توڑنے کیجو کرم وچھوڑے

عشق او جاڑیم سولاں ساڑیم　　درداں لائے ڈیرے
روگ کروپ کشالے ہر دم　　گانے گھنڑے سیہرے
راج بباݨے تول و ہاݨے　　وسرے زورے تورے
پیکے نوکاں کرم سوریجے　　مادم جھگتاں نوکاں
مٹھڑی دلڑی کٹڑی دا　　ہے قبلہ یار دیاں جھوکاں
ماپیو خویش قبیلہ رل مل　　ڈیندے دھکڑے دھوڑے
چشماں جادو جوڑ جگائے　　ہوش قرار بھلایا
ڈو کھڑے پو کھڑے آئے ہم　　دم دم نال سوایا
غمزے خوب دھموڑے ڈیون　　رمزاں گھندیاں گھوڑے
بے ہوش دے وچ بھول وے　　زیرے اندر سو لپول وے
تھیا جسم جیچی ٹھول وے　　دل ڈترڑے کئی گھر رول وے
جے اے فرید دا ڈول ہے　　ایہا تورڑ تے ایہا جول ہے

کئی ڈینہہ نہ پھولا پھول وے
اجھو شہر بن وحسن ول وے

کافی نمبر ۱۹۵

تیرے بناں سانول بھول　　دلڑی الگ بے آس ہے
جندڑی جلے سینہ سڑے　　سر جھورے تن ناس ہے
جیڑا غماں دے وات ہے　　ھیہات ہیہات ہے

ہک ڈوکھ تتی دے ساتھ ہے
سکھ دی نہ بو نہ باس ہے

جئیں ڈینہہ پنل گیا کیچ ول
سٹ سیجھ کھٹ رنگیں محل

جھاگاں جبل گھاٹیاں تے تھل
ہک مونجھ ہے بئی پیاس ہے

وسرے نہالی تول سب
پو پاتے بینسرے لول سب

ہُن سوز ہے یا سول سب
یا درد ہے یا یاس ہے۔

کیڈے فرید لج بھج نسوں
جتھ رچھ نے باندر دی وسوں

ڈیندیں ممیں راکھس بہوں
سو غول لکھ نسناس ہے

کافی نمبر ۱۹۶

ڈوبھہ ہٹواڈے پکی جا تڑتاڑتے
سندھڑوں ڈور اُتاڑتے

صبح سویرین گھو بکن مٹیاں
جو ہیڑدے اگواڑتے

روہی راوسے روہیں دُھماں
ہوک پووے ونج مارڑتے

اُچڑے ٹبڑے سکھ سا گھرڑے
چڑھنا پووم پہاڑتے

چو طرفوں ویہہ پانی آمے
سوہنے صاف جھکاڑتے

پاک ڈہر وچ ڈوبھا ماروں
ناں جھت جھاڑ کچاڑتے

روہی واس سبھے لڈاورسن
اپنیاں جھوکاں ساڑتے

پھلو ڈھے تے منت لیسوں
تھفوڑا چڑھیسو لادینے لاڑتے

آن فرید سوہیساں جھوڑے
شہر بازار اُجاڑتے

کافی نمبر ۱۹۷

ڈوبھا کھٹا ڈے سوہنی جا تاڑ تے
او جھا نہ ہووے ساری ماڑ تے

ڈوبھے باجھوں مول نہ ٹھہساں　　نا گنٹھ تے نا پاڑ تے
ڈیہاں پھیسوں لیساں گاویاں　　راتیں کھیر کوں کاڑھ تے
توں بن سانول اگ اڈیاں　　چولہ بوچھی پاڑ تے
جے نہ اوسیں توں ول جھوکاں　　لڈسوں جھونپڑ ساڑ تے
جو ہیٹر جور بنیسوں کھپ ڈے　　تھص ڈے صاف لساڑ تے
گائیں ہینس سوائیاں سوہنیاں　　ڈو تھن آن او گاڑ تے
ڈوبھ بنولیسوں ولدے سانگے　　منت چڑھیسوں لعلو لاڑ تے
آوم راحت ڈوڈی چوڈی　　لاٹے پھوگ ڈے وار تے
فرح فرید نوں روز سوائی　　شونج برسخت اجاڑ تے،

ڈوہڑہ

سسی دے دل وچ آہی میں تاں کیچ دی ملکہ تھیساں جد پنل پیساں
خان پنل میڈا خاوند ہوسی میں تاں بھلاں نال تلیساں جد پنل پیساں!
اتے کیچی میڈا سنگار کریسن میں تاں گہنیاں نال لڈیساں جد پنل پیساں
سسی کوں خبر نہ ہائی وو فرید آ میں تاں تھل ماروں وچ فنیساں نہ پنل پیساں

کافی نمبر ۱۹۸

ٹوبھا کھٹا ڈے ملک ملہیر تے — پتھر پہاڑ کوں چیر تے
ملک ملہیر دی نازو چالی — بوٹی لاٹی دا رتبہ عالی
ٹوکاں کردی دھوڑی والی — کیسر مشک عنبیر تے
منجھیاں رنگن گائیں ڈھکن — بھیڈاں بکریاں چانگے ٹکسن
اکھیاں اڈرسن ڈلڑیاں ہکسن — دھرتی دی تاثیر تے
برہوں دے کھوہ تے جوہ بلیسوں — جھوکاں جوڑ سنجوک جھکیسوں
سی تے سے تے تھور رلیسوں — منت چڑھیسوں مائی ہیر تے
بیعت کریسوں کل نقل ہر کوں — ساگھر پریم تے شکھیسا گر کوں
گجھڑی رچنی جو دھا سر کوں — رکھ تکیہ گر پیر تے
جاں جاں ووٹھ دی ہوا سنیوے — ندھڑوں لوح اوچاک ڈسیلوے
ڈیہاں لسٹری تے دل تھیوے — راتیں گاوے کھیر تے
ٹوبھے باجھوں مول نہ تھیساں — ناوکرڑے نا بنھ تے بہساں
نا گھٹ تے نا پاڑتے رہساں — ناوٹ کھوہ وہیر تے
آپے آکر دلڑی لاتو — حال میڈا سب سمجھیو سہاتو
حسن کیوں مٹھڑی توں دل چاتو — دھوتیں دی تقریب تے
عشق فرید رکھیا پروانہ — گھر باروں تھی بار روانہ
کر سر صدقے پڑھ شکرانہ — رہیں متھڑے دی تحریر تے

کافی نمبر ۱۹۹

جڈاں جا ایم پا کر جھولی　　کر ڈیونڑ ڈتی مالولی

پہلوں پیت نہ پئی پیو مادی　　پچھے ہوت بلوچ نہ رادھی
میں مٹھڑی جانونڑ لادی!　　ہم بخت نڑی ڈوکھ رولی
گھر فخر پیا پوں پاوے　　آ اجڑی جھوک وساوے
رل چیتر بہار سہاوے　　وس ہس رس کھیڈوں ہولی
توڑے درشن مول نہ پیسیاں　　تاں وی نازک نینہہ نبھیساں
وچ کوٹ شہر مرویساں　　تھی قد دلبر دی گولی
سارا چولا بوچھنڑ گھانگے　　گئے زیور تریور لانگھے
سر مانگ مریندی سانگے　　تھئی سرخی زہر دی گولی
بن یار نہ سیج سہیساں　　پھل سہرے ترور سٹیساں
بھن بینسر بول سٹ ریساں　　ہتھ چندن ہار بنولی
سیاں رل مل مہنے ڈیندیاں　　کھل ہاسے کیس کریندیاں
ما بھینڑیں وینڑ الیندیاں　　سس ماریم سوسو بولی
جند جلڑی جندڑی دلی　　جیٹھ کرڑ کنڈا اسب سولی
ڈسے لکڑے رتیر ڑ کولی!　　دل درد چلائی گولی
ہر پل پل پیت پنل دی　　سک سانول بارو چلدی
ہے نینڈی روز ازل دی　　ایہا کو جھی کملی بھولی!

ول یار فرید نہ آیا — سر سولیں سانگ رسایا — سب ہار سنگار وہایا — گئی ناز نواز دی ٹولی

کافی نمبر ۲۰۰

جگ وہم خیال تے خوابے — سب صورت نقش برآبے

جے پچھدیں حال حقیقت — سُن سمجھ اتے رکھ عبرت

جیویں بحر محیط ہے وحدت — کُل کثرت شکل حبابے

نہیں اصلوں اصل دُوئیدا — خود جانڑ ہے نسل دُوئیدا

گیا پھوکا نکل وویدا — دل اُوہو آب دا آبے

نہ کافی جانڑ کھنایہ — نہ ہادی سمجھ ہدایہ

کر پُرزے جلد وقایہ — ایہا دل قرآن کتابے

ہے پرم گیان دی دلڑی — ہے بید پران دی دلڑی

ہے جان جہان دی دلڑی — دل بطن بطون دا بابے

دل لُب ہے کون و مکان دا — دل غایت اصل جہان دا

دل مرکز زمین زمان دا — بیا کوڑا بلال حبابے

وچ صُورت دے ناسوتے — وچہ معنے دے ملکوتے

جبروت اتے لاہوتے — دل اندر سب اسبابے

رکھ انتر دھیان فریدی — سٹ سکھڑیں پیری مُریدی

ہے دُوری سخت بعیدی

جی سکھڑیں کانڑ عذابے

کافی نمبر ۲۰

جندری اُچا کے جیڑا اُداسے — جاپے تتی کوں کیندی پیاسے
پکیں سو ہجیں گلڑے ویکھو ہے — ڈیندی مُٹھی کوں لمبیں ڈو ہے
قسمت دیاں گالہیں دلبر دی روٹھ ہے — ایڈوں گیو سے، اوڈوں گیا سے
نھٹی آس پاسے آئی یاس پاسے — زر لبفت ڈورئیے ململ تے خاصے
کھنڈڑیاں بنا تاں مِصر ماں تپاسے — پکھرڑے اوڈلے ہے کوڑنے لاسے
رکھڑی منتھے دی پلڑے پیاسے — واہ وَہ خدا دے کم بے قیاسے
جڑھیں کوں مُنہ دی لیندے نہ ہاسے — رل مل کریندیاں کھل ٹوک ہاسے
مُنہ ویڑھ ٹھڈڑے پئی ساہ بھردی — وبندی نبھائی ڈینہہ ڈینہہ بجردی
چس رس نہ مانڑیم گھر دی نروردی — ہک پل نہ ڈتڑم سکھ سیج پاسے
برہوں بچھیندا لکھ لکھ بلائیں — نتی رتی ڈکھاری منگدی دعائیں
شالا کہیندیاں یارب کڈاہیں — دیداں نہ اَٹکن دلڑی نہ پھاسے

سانول سلونڑہ مارو مسر بیلہ
نکھڑیا نہ ڈھڑس کوئی وقت ویلہ
سُرخی ڈوہا گن کجلہ ڈوہیلہ
گل گیا فرید دا جوبن نراسے
جاپے تتی کوں کیندی پیاسے

کافی نمبر ۲۰۲

جھوپڑ جوڑوں چک کھپ تھڈتے — ایجھاں نہ ہووے سارے مڑتے
نہ وکرڑے نہ بندتے بہساں — نہ گنڈھ یاڑ دی کھڈتے
سانوݨ آن سو ہیبتاں ڈہی — سندھڑوں سگھری لڈتے
جے پانی گھٹ ویسی بہسوں — ڈھلئے تے کل اڈتے
شہر بھنبور دی کھاوݨ واسم — ہوت نہ جاویں چھڈتے
تبغ فریب بہوں دی وبہ گئی — چسم چم تے ھڈ ھڈتے

کافی نمبر ۲۰۳

جو سی توں پوتھی پھول وے — وسی کڈاں سوہنا کول وے
رو رو تھکی پٹ پٹ ہٹی — کیڈے ویساں ڈکھڑیں کٹھی
سو لاں لُٹی درداں مُٹھی — ماہی پنل گیوم رول وے
باندھی پچھاں واٹیں تکاں — سونج بررولایم ڈھول وے
جیڑا غماں وچ وڑ گیا — ڈوکھ اڈ گیا سکھ لڑ گیا
دریا غضب دا چڑھ گیا — سو چھول نکھ لکھ جھول ہے
سِک ساتھ سانول دی سدا — درووں نہ تھیوم دل جُدا
ستا لا پنل مِیلم خُدا — جندڑی گھناں میں گھول وے
زاہد وٹاہن جول وے — برہوں چبولا بول وے
پتری پریم دی کھول وے — دلڑی اساڈی چول وے
ڈکھا نینہہ انوکھا راز وے! — تنا سوز وے ستھ ساز وے
نوٹھی دما نہنہ فرید آواز وے — ہہ ہو ملامت دول وے

کافی نمبر ۲۰

چوڑے بیڑے کینوں پانوں ڈی پاواں ۔ میڈا یار گیا ملہیر تے

ڈے کر کوڑیاں آس امیداں ۔ ٹھوڑے چار ڈھکانواں ڈی ڈھکانواں
ہیں ڈکھڑے دل دلگیر تے

گئے برباد لکھو لکھ وعدے ۔ ہن کیوں پھٹکی کھانواں ڈی کھانواں
کھوٹے توں ویری بے پیر تے

رات ہجر دی رتڑوں رواں ۔ رتڑیاں مرچاں لانواں ڈی لانواں
تتی سومن رہک رہک چیر تے

صدقے صدقے اولے گھولے ۔ واری واری جاواں ڈی جانواں
مٹھی قاصد دی تقریر تے

یار نہ آوے کجھ نہ بھاوے ۔ بھیٹنیں نت تانواں ڈی تانواں
تھیواں کاوڑ ماپیو ویر تے

کیڑیں بھیڑیں دے ستھ آئی ۔ جیں ڈینہہ لدھیالے نواں ڈی لانواں
ڈوڑی ترپوڑی سنجی بیر تے

او کھیں سو کھیں مول نہ پھرساں ۔ کیوں نینہہ فرید لجانواں ڈی لجانواں
موٹھی گل کم رکھ تقدیر تے

★

کافی نمبر ۲۰۵

درد پئے دل پیٹے ڈُتڑے یار رنجیٹے

میں بیٹھس عمر نہ آوے لانویں لہن دے نیٹے

ہتھڑیں پیریں غمدے گانے سر سُولاں دے ریٹے

سینگیں سُوتیں لگڑے جھیڑے سکڑیں سور ہیں پھیٹے

سانول آوے آ گل لاوے سہجوں سیجیں لیٹے

دلڑے سوسو زخم کللڑے سینے سخت چپیٹے

بابہ فرید سنبھالم جنیں رب ڈکھ، ڈوکھڑے بیلے

کافی نمبر ۲۰۶

دلڑی دردوں ٹوٹے ٹوٹے پُرزے پرزے ذرے وو ذرے

عشوے غمزے ناز نہورے نخرے، نخرے سنورے تورے

خون کریندے ذرے وو ذرے

آپے اپناں سوہاں رکیتو آپے اپنی جاتے ڈینتو،

ہُن کیوں تھبندیں پردے وو پردے

گوڑھے نین تے زُلفاں کالیاں سوہنیاں رمزاں موہنیاں چالیاں

جیں بن مول نہ مرے وو مرے،

پپل تیر نگہ دے پھلڑے ولول پیچ زلف دے دلڑے

بیوس کینویں کرے وو کرے

مونجھ مونجھاری ددد اندیشے ڈیہاں رات فرید دے پیشے

ہجروں جندڑی ڈرے وو ڈرے

کافی نمبر ۲۰۷

دلڑی نمانی کوں روز موںجھاری	چھوڑ گیا ڈھولا یار آزاری
عشق نہیں کئی بھاہ غضب دی	سڑدی جلدی جان وچاری
عاشق پھردے مست موالی	سر قربان کرن لکھ واری
درد اندوہ تے سول ہزاراں	لا کر یاری یار وساری
صید کریندے مُرغ دلیندے	ناز و ادا ہن بازشکاری
چشماں شوخ بہادر جنگی	پلکاں دھردیاں دشت کٹاری

جند فرید بچے ہُن کینویں
نیناں خدنگ چلائی کاری

کافی نمبر ۲۰۸

دلیاں تے دیدار سوہنیاں تیڈے ڈیرے	ہر دم وسیں پیا توں ساڈڑے نیڑے
سینگیاں سرتیاں حق ہمسائے	گلڑے کرن دیکھوئے
ماپیو ویرن بھین بھتیجیاں	جُڑ جُڑ لانون جھیڑے
جگتاں مارن پیکے پیتنے	ہاسے کرن سوریجے
اُٹھدیں بہندیں ٹردیں پھردیں	سس نناں کھیڑے
چوچک چاک تیڈا توں مالک	سر سر واہ دا وارث
منجھیاں تیڈیاں جھوکاں نیڈیاں	کوڑے چھوڑ بکھیڑے

کون ہے قاضی رشوت راضی — کون سیال تے کھیڑے
باجھ خدا دے جھگڑے جھیڑے — ساڈے کون نبیڑے
ڈوں ڈینہہ ہیندے ناحق دعوے — اوڑک ناحق تھیندے
رانجھن تے میں مس رس شوں — سڑ سڑ مرسن کھیڑے
جو جو لیکھ متھے دے آہے — آخر وہ ملیوے
خبر ڈسی حسین فرید ہے مشکل — ویڑھا عشق اوبڑ سے

کافی نمبر ۱۰۹

دے دارم بسے آوارہ طبع وحشت آرائے ★ سیھاں بارے وچ جل بیابان وحشت لوائے

کہیاں غمدیاں کہیاں باتیں ڈوکھی ہم دل ڈیہاں راتیں
خدا را حالِ زارم بیں کہ بے دستم و بے پائے
بما طالع شد پرکیں نزارم بے دل وغمگیں — نہ پیندا یار ہے جہاں اجڑ ڈکھڑے نیں دائے
سجن وس رس ڈکھایم چس سور یجھیں پیسکڑیں لس لس
دلِ دیوانہ با ہر کس ندارد ہیچ پروائے!
ہمیشہ ہو نجھ وادھی ہے سو نجی سختی زیادی ہے — سدا سولاں دی شادی ہے میں اپنے بخت آزمائے
دیہاں ڈوڑی خرابی ہے قلق ہے اضطرابی ہے
تماشاں جی عذابی ہے نہ آپ آئے نہ بلوائے
عشق عارض رنگیں چولالہ داغ ہا دیریں — کیتیاں ہن دل اندر جا ہیں کڈیں رب یار ملوائے
بغیر از من کرا شاید عنبر بدایں مرمرا باید
ڈکھے پلینڈڑے تے ڈکھ بیحد لمیں راخس تے رچ سائے

کافی نمبر ۲۱۰

دل دم دم درد وں ماندی ہے | بک ڈھڑیں باجھ نہ لہندی ہے

ہجر دیاں گندیاں ڈوکھیاں راتیں | ماپیو خویش نہ پچھدے باتیں

سینگیاں سرنیاں لہن نہ تانیں | مٹھڑی پئی نرڑ بھاندی ہے

چاک مہیندا من نوں بھانڑاں | بھل گیا سارا راج ببانڑاں

گھولاں سیج تے تول وہانڑاں | بیٹ دی ربت سوہاندی ہے

رانجھن جوگی میرا میتا! | دل نوں جس نے جادو کیتا

عشق تہیندا لوں لوں سیتا | رگ رگ مول نہ واندی ہے

بھانڑہ یار دا من نوں بھانڑاں | ساڑاں جھنگ تے شہر مگھیانہ۔

پا مسکینی سٹساں مانڑاں! | جندڑی جھوک غماندی ہے

گندیا وے ہلہ حسن کھلنڑ دا | آیا وقت فرید چلنڑ دا

روکھا پینڈا دوست ملنڑ دا | جان لباں تے آندی ہے

کافی نمبر ۲۱۱

دم مست قلندر مست قلندر | مست و مست الستی

نفس مقدس اہل سعادت | علم عمل وچ رکھن سیادت | چھڈ کر دردتے زہد عبادت

نت کردے ورد پرستی | صاف مبرا غیر خیالوں | پاک عیالوں آلوں مالوں

واسخ وجدوں ذوقوں حالوں | واہ وہ مستیں دی مستی! | ازل ابد یک جانڑن واقف

لعنت رحمت سمجھیں عارف | بوجھن مکاشف محض مرادف | کیا بالائی کیا پستی

جے چاہیں توں قرب حقیقی — ورنہ علوی تے صدیقی
ریت مجلیدی رسم شقیقی — بھٹ ہستی وٹ ہستی
سٹ صحت رکھ خلوت عزلت — موت ارادی توں پا نرسٹ
سوز پرنتیاں حال فریدی — مذہب ملت ہس توحیدی

میل مجیلا شکل حبیبی
خوش وسدا پرم دی وستی

کافی نمبر ۲۱۲

دن رین دل حیران ہے — آسائش نہ پایم ہک گھڑی
سر ٹکڑے ٹکڑے ہو گیا — تن من جلیا لوں لوں سڑی
دریا برہوں دا تار ہے — اوکھی اڑاہیں آ اڑی
ایہا حقیقت حال دی — ساری عمر رہی بھالدی
کئی کل نہ پئی مہینوال دی — بے وس تتی لہریں گڑھی
ساتھی پنل چھڈ گیوں پرے — جئیں باجھ ہک پل نا سرے
پھر پھر ڈونگر گھاٹیاں درے — سک ساتھ ونج بھوئیں چیودی
ہن عشق آ دل موہ پیا — ہوش و ہنر ضائع تھیا
سب محو نفسی ہو گیا — جو کجھ سکھی جو کجھ پڑھی
تھئی دل فرید آگاہ ہے — ہر جا جلوس شاہ ہے
با دل موں ظاہر ماہ ہے
جب جھڑ گئی من کی جھڑی!

کافی نمبر ۲۱۳

دل نوں مار مونجھا یم نت دے درد اندیشے

وس نیڑے چاک مہیندا توں باجھ اے حال سونجیدا
زخمی سینے چک ڈے ریشے

ڈوکھ ڈہیلیاں ڈور ڈوراپے سے ساڈے لکھ سُول سڑاپے
وَین سیاپے ساڈے پیشے

اے غمزے ناز نہورے اے عشوے زورے توڑے
سر سانگاں تن من تیشے

ہتھ برہوں برابر ویری جا کینٹس کو سے کیری
ظلمیں مذہب کافر کیشے

کیا دہا نہہ فرید سُنا نولاں کیا دو روجگت نواواں
مستک لکھڑی آئی پیشے

کافی نمبر ۲۱۴

ڈِٹھا عِشق عیاں تا بازار گلی، سبھو رمز خفی ہن تھیوم جلی
سبھ جلوہ نور ظہور ڈسے، یا ایمن تے یا طہور ڈسے
گئی غیبت عین ظہوڑ سے دل وچ دلبر دے ساتھ رلی
ہے کشف کمال دی بات عجب، ہے وجد تے حال دی گھات عجب
ہے وصل وصال دی رات عجب، مو تھی غیر دی ذات صفات جلی،

کڈیں طیر عروج دا حال بݨے　　کڈیں سیر نزول دی چال بݨے
جو ہجر ہے عین وصال بݨے　　سارے سول سڑے ساڈی سعی نجھ ٹلی
جل خاک تے کھوٹ کھپوٹ گماں　　گم ہو گیا غیر دا نام نشاں
تھیا نور وجود شہود عیاں　　گھر بار گلی بازار ملی
جھتھاں بھال ڈٹھیاں تھیندے راز ڈسے　　سبھ حسن تے ناز نواز ڈسے
سبھ سوز فرید نوں ساز ڈسے
ہمہ اوست سو جائی ریت بھلی

کافی نمبر ۲۱۵

ڈوکھ سینے تے مونگ ڈالے　　سک تتڑی تیل ڈکھالے
غم درد الم بد نیتے　　پئے ساڑن سوز پلیتے
تھئے میں مٹھڑی دے کیتے　　سب ڈانی خاں دے سالے
کئی ڈینہہ نہ رل گذر یونے　　ساری آس امید وںجیونے
ہے خبر نہیں کیا تھیونے　　تھئے پیچی پیچ اُبالے
ہم سنگتی سارے کھوٹے　　رچ باز اپٹھڑے ڈوٹے
رل مل بے درد کلہوٹے　　پئے کرن کھلاں ہاں کالے
تتی سوز اندوہ وچالے　　سے واقعے فاقے گھالے
نت روہ پتھر پر تالے　　ہتھیں لبھاں پیریں چھالے
کر صبر فرید نبھیساں　　پئی سولیں سانگ جلیساں، دم جیندیں پکڑ لیساں
متاں قادر سختی ٹالے　　ڈوکھ سینے تے مونگ ڈالے

کافی نمبر ۲۱۶

ڈوکھی دلڑی درد دیں ماری — ہے ہر ویہلے آزاری کوں
سوز اندر وچ سُول جگر وچ — آیم برہوں روہ ڈونگر وچ
سخت سفر وچ ظُلم قہر وچ — ہوت نہ کیتم کاری!
دار مداراں سونجڑیاں باراں — پر بھت دھاراں غمدیاں ماراں
پرم پوکاراں جندڑی واراں — یار وساری یاری
شان شرم گیا بھیم بھرم گیا! — دین دھرم گیا دیر دھرم گیا
لُطف کرم گیا نیک رحم گیا — بگڑی شہر خواری ہے
اوکھیاں گھاٹیاں لکھ لکھ گھاٹے — گھر بَر بھلے سہنس گپاٹے
تتڑی والی ڈوکھڑے گھاٹے — کر کر پیت پیاری
نینہہ نبھایا روز سوایا — پور پرایا مُفت اجایا
دید مُسایا زلف اڑایا — گھت گھت پیچ دی گاری
ساڈن چھاتی مارن کاتی — سوز ہے ساتھی روگ ہے بھاتی
ہجر دی چھاتی کھسم حیاتی — پل پل موت نیاری
درد فرید جد بد جدیدے — عید لعیدے بخت عنیدے
شوق شدیدے مونجھ مزیدے
بار برہوں سر باری

کافی نمبر ۲۱۷

ڈینہہ راتیں عشق ستاوے　　زر گھر ور روگ ودھاوے

تھل ریخاں جھر بہ ویڑے　　ہر بھٹ بھٹ نال بسیڑے

سر سُولاں چھکدے سہرے　　گل ہجر دا ہار سہارے

دل لُٹ گیا جوگی راول　　سے پُور ڈکھاندے پلپل

ہر وقت کہاں منجھ ململ　　مُٹھا نیڑا کوئی نہ لاوے

روہ کو جھے کالیاں دھاراں　　پَونْ چو بھن ببول ہزاراں

سر قہر کلور دیاں ماراں　　ڈوکھ ہر ویہلے تن تاوے

دل دو ذغماں دے دُکھدے　　جی ہر ویہلے پیا جکھدے

گئے گندر ڈہاڑے سوکھدے　　موئی جندڑی سوز نبھاوے

ہے درد اولڑا پُٹھڑا　　کیوں پیش پیوم اے کُٹھڑا

کجھ گھٹے ناں گاٹے ترٹڑا　　ہتھوں مرہم زخم پٹاوے

جن راخس سُونجڑیاں جاہیں　　رجھ باندر بُوز بلائیں

تھئے سارِتی سبج صباحیں　　موہٹی او کھی عمر وہاوے

لئے پیش فرید گیاٹے　　انگ ترٹن تے سر پھاٹے

لکھ روڑاں سہنس چکاٹے

تتی بے وس تھی کرلاوے

★

کافی نمبر ۲۱۸

رانجھن انگ لگایا ہے — سب غیر دا وہم بھلایا ہے

رانجھن میرا نور الٰہی — مظہر ذات صفات کماہی

سر لولاک کلنگی پائی — طٰہٰ چتر جھلایا ہے

رانجھن میڈڑے ویڑھے آیا — کھیڑیں بھیڑیں شور مچایا

آیا ولدا نہیں ولایا — بیشک بخت بھڑایا ہے

ماہی میں ول پائی جھاتی — پا کر جھاتی لائیں چھاتی

ہر ویہلے ہر جا ہے ساتھی — لوں لوں وچ سمایا ہے

حسن رانجھن دیاں دھماں پیاں — ڈیکھن آیاں سینگیاں سیاں

ہیر دا پوچھن دھیاں دھیاں — ڈیکھو کیا رنگ لایا ہے

فخر پیا نوں بل بل جاواں — جیندے نال میں لڈھیاں لاواں

اس دی ہو کر کیوں غم کھاواں — سب کجھ یار سمجھایا ہے

یار فرید نہیں مستور ے
ہر جا اس دا عین ظہور ے
ظلمت بھی سب نور حضور ے
اسم فقط پیا آیا ہے

پ ۱۶ سورۃ طٰہٰ

کافی نمبر ۲۱۹

رانجھن ماہی تخت ہزاروں میں کارن اِتھ آئے ۔

سوہنی سیجھ تے سانول سُہجوں — رُسکدی کوں گل لائے

ڈوکھڑے کھا کھا یار لدھو سے — ڈوکھڑے قیوم سجائے

اِیں جہیں ہک ہک ڈکھ توں سے سے — سُکھڑے گھول گھمائے

بختیں بھاگ سہاگیں سکھڑیں! — میں ول مونہہ ولائے

رانوں رات تُسو کر ڈوکھڑے — کالے روہ سدھائے

سیندھاں مانگھاں سر ترچھ بولن — والیں سو ول پائے

گانے ناز نواز دے گاہنے — پائے پا ٹھمکائے

ہجر فراق نسا ماتھی ہک — چائے سہنس لوڑھائے

پا کجلا سرخی دلڑی — دیکھے تے موسکائے

مدّاں پچھے شام سلونے — جھوک نوں آن وسائے

سو سو حمد سنے لکھ شکرانے — مولا ماڑ وسائے

سانول سوہنا سانوں بدرہ — ساڈے آن ملائے

ڈیون ودھایاں سینگیاں سیّاں — رل وسدے ہمسائے!

گجھڑے راز فقر دے سارے — فخر الدّین سوجھائے

حال مقام دی رتق فتق! — سب شرح جین کر فرئے

یاریاں باشیاں دلڑے واریاں — وس وسیب وہائے

پیوم فرید برہوں ڈے پندھڑ مے — پئے ڈھنڈڑے مو کلائے

کافی نمبر ۲۲۰

روندیں عمر گذار ڈتو سے ر — یار پنل دی کل نہ پیوسے
لائی دلڑی چوٹ اندر دی — وسری سیجھ رنگیلی گھڑی
رُلدی ریت تنی تھل بھدی — اوڑک موت نصیب تھیوسے
پیچ پیا اول بیچ شہر دا — مشکل پینڈا روہ ڈونگر دا
آیا پہرہ سخت پہر دا — رُولدے پھر دے مر کھپ گیوسے
رل مل ڈکھڑے آئے نکھڑے — اُجڑیاں خوشیاں نھ گئے سُکھڑے
گانے گہنے سہرے سُکرڑے — سُونجڑے غم دے سانگ ولیوسے
اوکھیاں گھاٹیاں ڈونگر کالے — تترڑے بٹڑیں پیر پچھالے
ڈکھ کھا کھا سونجواہ وچالے — تھی بے واہ ڈوہاگ چھکیوسے
رکھساں دم دم نال سنبھالے — سہساں روگ کروپ کشالے
سجالے یار فرید نہ بھالے — جیں ذورے جند جان کیتوسے

کافی نمبر ۲۲۱

روندیں عمر نبھائی — یار دی خبر نہ کائی
سہاگ سہاگ سنگار ونجایم دِلوں وساریا ماہی — دُور گیا ول آیا ناہیں
مرساں کھا کر پھائی — یار دی خبر نہ کائی
عشق نہیں ہے نار غضب دی — چِننگ چوا نتی لائی
جوبن سارا روپ گنوایم — دردیں مار موسائی
فخر الدین مستغل دے عشقوں — دم دم پیڑ سوائی!
یار فرید نہ پایم پھیرا — گل گیوم مفت اجائی

کافی نمبر ۲۲۲

روہی وٹھڑی ٹوبھا تاروے — آ رل توں سینگا یاروے کو

تھئے تھلڑے باغ بہار وے — چودھار گل گلزار وے

کتھے چنڑ کیں دے چھنکار وے — کتھے مٹیاندے گھو بکار وے

ڈینہ رات مینگھ ملہار وے — وچ پکھیاندے چوہنکار وے

کتھے کاج دے دھدکار وے — کتھے گھیمنڈے لسکار وے

پئے ٹھنڈے ہار سنگار وے — سُرخی تے کجلہ دھار وے

آئے سکھ سہاگ دے وار وے — گئے ڈکھ وی آر دے پار وے

سینگیاں وسن گھر بار وے — لاگ سوہن دلدار وے!

ہک رلی اڈا سار وے — ڈو سول نال و پار وے

توں بن فرید خوار وے — رت ہنجڑوں روون کار وے

دل جلد سوز مہار وے — نال نال مر ویساں وارو وار وے

کافی نمبر ۲۲۳

ساڈی دل پھیر ڈے کو — جیو بن کھس نیتی کیوں جا تا بو کیتی

ڈوہ وراہیں وین الیندیں — ڈیکھن میتی تر بیڑھی پیلیندیں

ڈے ڈر کے رت پیتی

ڈینہ لہٹاں ہاوی ہاہی — کھس کر زور دے دل بیواہی

سانگ ڈوکھاندے سیتی

تونڑے لگڑی ہو ہو پھکڑی — دلڑی تکڑی دردیں پکڑیں

تور پچپا جو نیستی ،

ناہیں مُڑن مناسب تھک تھک ، — جے سر ڈیسیں ہے پک بلیشک

برہوں دی بازی جیتی ،

آیا وقت فرید ملنڑ دا — بھورل جانی یار سجن دا

رین غماں دی بیتی ،

کافی نمبر ۲۲۴

ساونڑ بوندڑیاں جھڑ لاوے

کُوکے کوکے پاپی ڈرے پپیہا — پھوک پھوک من آگ جگاوے

کوئل کو نج مہر دا بولے — دل دو کھیاری نوں ڈوکھاوے

نین چلن سے جھگرٹ جھگرٹ — تڑپھٹ تڑپھٹ رین بہاوے

چھتیاں دھڑکت جیاڑا الرجت! — تُج بن کاری گھٹاں ڈراوے

روم جھم رت برکھا سوہے — انگ دھنگ رس راندر چاوے

بیت گئے دن رین ڈوکھاندے — کہوری پیا کو سیج سُہاوے

پیتم پیت فرید نہ پالی

انگ انگ برہن مرجھاوے

کافی نمبر ۲۲۵

سب سرا سر قدم دا ہے — اِتھ حدث نہ محض عدم دا ہے

دلڑی سُگھڑ سُنجان سیانی — آکھے ہردم سمجھ ملیانی

مظہر ذات صمد دا جانی — تونڑے رُوپ صنم دا ہے

جو ہے نفس مقدس طاہر — علوی سفلی دا ہے ماہر

کُل دا مظہر کُل دا ظاہر — والی عرب عجم دا ہے

جس نوں ذوق خیال مہیا — اس نوں قال تے حال مہیا

گلشن حسن جمال مہیا! — وارث باغ ارم دا ہے

بیولا یعنی تے نادانی — دل دلدار تے دل دلجانی

دِل اخلاص تے سبع مثانی — مبدا دم قدم دا ہے

ڈیکھو شوکت شان پسارہ — محور گردش سبع سیارہ!

مرکز دور محیط دا سارہ — نقطہ دل آدم دا ہے،

سینہ صاف صفا بے کینہ — نُور حقیقی دا آئینہ

دِلڑی خالص پاک نگینہ! — نقشہ بیت حرم دا ہے

خاص فرید غلام فخر دا — باندا بردا اُس دے دردا،

بھٹھ پیا آسرا علم وہنر دا

تکیہ دوست دے دم دا ہے

(★)

کافی نمبر ۲۲۶

سب صورت وچ ذات سُنجاتی — حق باجھوں بیو غیر نہ جانی

نہ کوئی آدم نہ کوئی شیطان — بن گئی اے کل کوڑ کہانی

باجھ جُدا دے محض خیالے — دل نا کر غیریت بھانی

مطلب وحدت ہے ہر حالوں — سک نہ رکھ بئے پاسے تانی

جانوں لادی دل دا نانوں — اثنینیت مول نہ بھانی

سوہنا کوجھا صرف بہانہ — ھکڑو ہئی دل سمجھ سُنجانی

روز ازل دی یار پنل دی — ہئی گل ساڈے پیت پرانی

یار فرید ہمیوں سے جینیں سوہنی ساری عمر وہانی

کافی نمبر ۲۲۷

سب صورت وچ وسدا ڈھولا ماہی — دل اساڈی کھسدا ڈھولا ماہی

رنگ برنگی اس دے دیرے — آپے رانجھا ہیر تے کھیڑے

لک چھپ بھید نہ ڈسدا ڈھولا ماہی

آپے ہے ہجر تے آپ ہے میلا — آپے قیس تے آپ ہے لیلیٰ

آپ آواز جرس دا ڈھولا ماہی!

آپ ہے مطرب مجلس کافی — آپ مواحد صوفی صافی،

مُنکر ہو کر ہسدا ڈھولا ماہی،

راول یار پرو چل سانول — آکر ہر ہر آن اساں ول،

دل کھس کھس دل نسدا ڈھولہ ماہی

بطن بطون توں ظاہر ہویا عربی تھی کر ملک نوں موہیا

رسم رسالت رسدا ڈھولہ ماہی

دل نوں تانگھاں لکھ لکھ چاہیں نکلن آہیں سو جھن نہ واہیں

ہنجڑوں مینہ برسدا ڈھولہ ماہی!

یار فرید نہ وسرم شالا اوڑک لہسی آپ سنبھالا

میں بے وس بے کس ڈھولہ ماہی

کافی نمبر ۲۲۸

سجن سدھائے وے میاں ساتھ وسن شالہ جیون محب منٹھل متوارے

سونج برڑلدی ڈلول ٹھلدی ڈسم نہ جانگے چارے

جلدی گلدی ہنجڑے ملدی چھڈ گئے ہوت پیارے

ڈو کھدی جو کھدی ماری ٹکھدی مخفی لگڑا اندا انگارے

منگاں دعائیں سنج صباحیں آتوم وصل دے وارے

سٹ بیوا ہی نھتی گیا راہی دلڑی پارے پارے

چھنڈی جھوکاں سہندی نعت کاں کنڑیں پووم توارے

یار پنل دی سک پلپل دی روز ازل دی کارے

برہوں بھنوالی اولی چالی ڈکھ پوڑے دوکھ تارے

سوز فرید نوں روز سوایا لوں لوں لکھ چنگارے

کافی نمبر ۲۲۹

سسی کر ہوں قطار کیچ ڈہوں ہن ہٹن ٹے!

جھاگ جبل تھل بار   نال پنل بن تن وے،

پلڑے ڈوہ گناہ نہ میڈے وے   ہے وے برو چل یار مفت کیتواں بن وے

ہک کاہڑی پئی پینٹ کللڑی وے   رووان زار و زار لاگلڑے ون ون ڈے وے

نیں باری تے ٹانگ ابھاری وے   رات اندھار غبار جھڑ مینہ دی کن من وے

کیڈے کجل مساگ گیوے وے   کیڈے ہار سنگار گہنیں دی گھن گھن وے

دلڑی جیت نہ تھیوے پھلڑی وے   مطلب ہے سئی دیدار ہوئیں جنیدیں تن تن وے

رہبر شوق شفیق سونجیدا وے   جلدی موڑ مہار پریں دوں گھن گھن وے

بہ ہوں فریب ہے کوجھا موجھا وے   بیشک باری بار رتی رتی من من وے

کافی نمبر ۲۳

سِک ساڑے دل تانگ پچالے   وطن نہ وسرم رانجھن والے

ہجر فراق دا کوجھا قصّہ   ساہ موجھائے نے ہاں ڈالے

راہ اولڑے لکھ لکھ ولڑے   ڈو نگر کالے پیریں چھالے

دِلڑی جڈڑی ڈوکھڑیں لڈڑی   کیہنوں ہوش حواس سنبھالے

جیندیں ڈیکھاں جھوک سجن دی   قادر باغ غماں دے ٹالے

عشق سوغاتاں میں ول بھیجیاں   درد اندیشے روگ کشالے

ہے سوہنیاں دی عادت اصلوں   کوڑے پیچ فریبی چالے

یار فرید نہ اُترم دل توں   لطفوں بھالے خواہ نہ بھالے

کافی نمبر ۲۳۱

سِک سُولیں ساری ساڑی — واہ وا عشق دی اوّاواڑی

دل جل بَل کیری کوّلے — ڈوکھ رَگ رَگ سوز سمولے

ہِک سینہ سوسو شعلے — ہن برہوں تے دوزخ ہاڑی

جیَں ڈینہہ اکھیں مَیں لاتیاں — گل آس اُمیداں لاتھیاں

کیا پھتکن جِیڑھیاں ہچاتیاں — پیا ہر کوئی مارے ناڑی

میں کراں تتی کیا کاری — ہن زخم ہیٹھے پھٹ کاری

گل کاتی پیٹ کٹاری — سَر برچھی تیز کٹاری

ہِتھیاوس ہسن کوّلے اولے — ہُن بھول نہ ول دسے پھولے

راٹھ پئے جو لہندے بھولے — گِٹھ سیواں ڈوں ہٹ پاڑی

مل مونجھیں ڈولیاں وٹیاں — گئی فرحت شادیاں ہٹیاں

غم خوشیاں پاڑوں پٹیاں — ڈوکھ شکھ دی بیخ اکھاڑی

آئے لوکاں ہتھ بہانے — کئی ڈیوم ہیٹیں طعنے

کئی مارن کاٹھیاں کانے — ہے ربیا ربیا ظلم ڈھاڑی

سُن یار فرید دیاں دھائیں — کر ناز و شوخ رنگا ہیں

دل آکھے سانول سائیں

ہے راڑا کون کپھاڑی

کافی نمبر ۲۳۲

سکھی کر لیو ہار سنگار سبھی — سیاں رل مل دھوم مچائی
گرجت بدرہ لسکت بجلی — رت ساونڑ ٹھیک سہائی
اغن پپیہے کرن بلارے — دس کوئل کوک سنائی
ملک ملہیر وسایم مولے — سب گل پھل خنکی چھائی
رل مل سیاں ڈیون مبارک — مدھ بھاگ سہاگ دی آئی
مدتاں پچھے رانجھن ملیا — رب اجڑی جھوک وسائی
آ کر کان دوارے دلدے — سدھ بنسی پرم بجائی
سمجھ فرید نہ کر دل موجھی — کل لاج پرے ہے جمل پائی

کافی نمبر ۲۳۳

سکھ سمہن ڈے سدا ہم — یار نہ نیتم سنگ وے
سیجھ رنگیلی سٹیم پسیلی — دہاں نہہ کرم انگ انگ وے
نکلن آہیں سنج صباحیں — ڈو کھڑیں گیتم تنگ وے
سجن سدھانے ول نہ آئے — واہ قادر دا رنگ وے
کول نہ نیتم ڈھول دلیندے — روہی رلیوم کرنگ وے
علیم نہ سنجھی نہ بدبختی — گیا ناموس تے ننگ وے
درد اولڑے سول کلولڑے — تن من چور چرنگ وے

عشق فرید چھکا مؤیں جلیندیں
دے سر مول نہ سنگ وے

کافی نمبر ۲۲۴

سَونڑ سگوں سہاندا ہے — متاں سانول اسانول آندا ہے
فال وِصَال دی کرے چیونے — لالی لوے تے گانگا بولے
سہجول انگ نہ مانوم چولے — سیجھ ہسے گھر بھاندا ہے
سوز اندوہ تھئے آزاری — سُول کریندے نالہ زاری
ہجر ڈوہاگ نوں مونجھ مونجھاری — درد الم غم کھاندا ہے
آس اُمید نوید ہے شادی — عید سعید مبارک بادی
راحت ہر دم وادھو وادھی — سُکھ سُکھڑا ڈوکھاندا ہے
لانڑی پھوگ پھولاری واہ وا — کنڈڑی کرڑ سنگاری واہ وا
چینڑکی کھتڈ نوارے واہ وا — جھوکاں مال نہ ماندا ہے
گیا فرید ڈوہاگ دا ویلا — صحن سوہیلا گھر البیلا
آپے دلبر کیتم میلا — جیں بن جی تڑپھاندا ہے

کافی نمبر ۲۲۵

سُوہنا بخت اقرب ڈسدا اڑی — ساڈے نال نہ ہس ہس سدا اڑی
کیڑھی ڈوکھ دی گالھ سُناواں — کلہڑی سیج سُتی تڑ بھچاواں
تارے گِنڑ گِنڑ رات نبھاواں — ہے جی اوکھا بے وس دا اڑی
یار پُنل ڈوں دلڑی تانگے — اوکھے لانگھے راہ اڑانگے!
مشکل پَینڈا ملنڑ مہانگے — کتیں پوِم آوازِ جرس دا اڑی
کولے وَسدا بھید نہ ڈسدا — دلڑی کھسدا ول ول نسدا

ڈیکھ کے حال ایہیں بیکس دا   کر ٹھہہ ٹھہہ دردوں ہسدا اڑی
نازک ڈھنگ عجائب وندا   سانول ڈھولے من موہن دا
ماݨ کراں کیا یار سجندا   او دلبر ہے ہر کس دا اڑی
اے بے کار فرید نبھایا   لوہے وانگ بہوں پہیایا
فخر دین دی صحبت آیا
تھیا ہمسایہ پارس دا اڑی

کافی نمبر ۲۳۶

سوہݨے یار باجھوں میڈی نہیں سردی   تانگھ آدے وددھدی سک آوے چڑھدی
کیتا ہجر نیڈے میکوں زار و زارے   دل پارے پارے سر دھارو دھارے
مونجھ وادھو وادھے ڈکھڑا رو نکارے   رب میلے ماہی بیٹھی دعا نہ کردی!
سوہݨا یار ماہی کڈیں پاوے پھیرا   شالا پا کے پھیرا پوچھے حال ویرا
دل درداں ماری ڈوکھاں لایا دیرا   راتیں آہیں بھردی ڈیہاں سولاں سڑدی
پنوں خان میرے کیتی کیچ تیاری   میں منتاں کردی تروڑی ویندا یاری
کئی نہیں چلدی کیا کیجئے کاری   سٹ باندی بردی تھیساں باندی بردی
رو رو فرید فریاد کرساں   غم باجھ اس دے بیا ساہ نہ بھرساں
جا تھیسم میلا جا رُلدی مرساں
کہیں لاڈ کھلائی دل چوٹ اندر دی

کافی نمبر ۲۳۷

سیجھ سہایم بیلی سکدی بانہہ چوڑیلی

یار نہ ملدا عالم کھلدا حال اَولڑا اوکھڑے دل دا

سُونج بر صحن حویلی

بلبل بھنورے خوشاں پاون رل مل دوست بسنت سُہاون

آئی رُت البیلی

کھڑکے سی سیالے بیتے، سینگیں زیور تزیور کیتے

ہک میں محض ڈوہیلی،

پیت پرینیدی سک متراندی سینے سو سو سانگ ڈو کھاندی

سیندھ دھڑی تقیٔ میلی

کجلے بادل مینہ برساتیں گاجاں کھمنیاں کالیاں راتیں

رُولدے روہ اکیلی

ناز نواز دے نفت ٹانڈے پھُل گُل ہار سنگار کملانٹے

بٹھ را بیل چنبیلی،

یار فرید نہ آیم ویڑھے اُجڑے گلنے گہنے سہرے

پھردی میل کچیلی!

کافی نمبر ۲۳۸

شہ رانجھا البیلا جوگی جادوگر وے

راول بنسی جوڑ سنائی وِسر گیوم گھر در وے
یار رب نجھیٹے مُرلی واہی کر کر پیچ ہُنر وے

انہد بین بجا من موہیس رُلدی بوٹے جھر وے

کنے مُندرے گل جھب مالہاں رہندے حسن نگر وے
تخت ہزاروں رانجھن آیا ہیر نتی دے گھر وے

جوگن تھیساں خاک رمیساں رُلساں شہر بجر وے

بابیو چھوڑ لگی لڑ تیڈے سانول کاری کر وے
باجھ پرین دے باجھ نہ کائی بھُنڈ بور ہُھنڈ نر وے

اتنا ظلم مناسب ناہیں رب کنوں کجھ ڈر وے

رانجھا جوگی مَیں جوگیانی ڈیتڑی عشق خبر وے
یار فریدؔ نہ وِسرم ہرگز سِکدی ویساں مر وے

کافی نمبر ۲۳۹

شہ رانجھا البیلا ہیں دلیندا ٹھگ وے

تیڈے طعنے مہنیں سٹھڑیں ڈیلوم سارا جگ وے

جھوک نہ آواں کیں وِل جاواں ہیر نتی دی تنگ وے

کیڈے ہار سنگار گیوسے کیڈے گئی جھگ مگ وے

نیڑے جیڑا جوڑ نہ ہیڑیم دھانہہ کرم رگ رگ وے

سول اولڑے مول مٹھی دے ڈوکھ آون کروگ وے

برہوں البنی جُٹر کر لائی لُوں لُوں دُکھ دا اگ وے

روندیں کھپدیں آ تن بہنیں تھئی بیمار الگ وے

یار فریدؔ نہ کیتم کاری جیواں کیندے لگ وے

کافی نمبر ۲۴۰

یہ کافی نواب صادق محمد خان رابع علیہ الرحمۃ نواب بہاولپور کی مسند نشینی سے پہلے ارشاد ہوئی تھی۔
جب ۱۸۷۹ء سے پیشتر بہاولپور میں انگریزی ایجنسی کا انتظام تھا

صبح صادق خاں صاحبی ماݨے
پا سہرے گانے گہنݨے
سہجوں پھلوں سیج سُہاتوں
بخت تے تخت کوں جوڑ چھکاتو
اپݨے مُلک کوں آپ وسانوں
پٹ انگریزی تھانے
سُݨ اقبال تیڈا اپݨے در دے
راجے دہشت کھا کر مردے
میر نواب تھیوے آبر دے
بے زر ہفت و کانے
پیر فقیر تیکوں سب جھندے
صوبے دار ملازم رہندے
گردا گرد کچہری بہندے
افلاطون سیانے
فیض تیڈے دے جگ وچ قصّے
زالاں مرد گئے گھن حصّے
نینگر تکڑے بُوڈھڑے بسّے
نندھڑے بال ایاݨے
خُوب ہنڈا ئیں جند جوانی
ہر دم کول وسیں دل جانی
یار پیارا یوسف ثانی
ناز تیڈے مَن بھانے
کرے فرید ہمیش دُعائیں
سانول جیویں چرجگ تائیں
تیڈے ساڈے سوہݨا سائیں
لگڑے نینہہ پلور انے

کافی نمبر ٢٤١

عِشق انوکھڑی پیڑ — سَو سَو سُول اندر دے

نین وہا وِم نیر — الڑے زخم جگر دے

برہوں بکھیڑا سخت اوڑا — خویش قبیلہ لاوِم جھیڑا

مارم ماپیو ویر — دشمن لوک شہر دے

تانگ اولڑی سانگ کللڑی — جت رڑی جلڑی گلڑی

تن من دے وچ تیر — مارے یار ہنر دے

غمزے سحری رمزاں ویری — اکھیاں جادو بدلیٹری

ظلمیں زلف زنجیر — پیچی پیچ قہر دے

پیت پنل دی سِک پل پل دی — مارو تھل دی ریت اجل دی

ڈوکھ لاوِن ترٹ بھیڑ — جو سر دے سو کردے

توں نہالی ڈیکھ ڈیکھالی — صبر آرام دی سریم چالی

لوں لوں لکھ لکھ چیر — کاری تیغ تبر دے

یار فرید نہ پایم پھیرا — لایا درداں دل وچ ڈیرا

سر گیوم سیس سریر

نیساں داغ قبر دے

کافی نمبر ۲۴۲

عشق اولڑی پیڑ وہ
لوکاں خبر نہ کائی

زلف ڈنگیندیں میل نہ سنگی چشماں سر سوں ہادر جنگی ناز نگاہ دے تیر وو نت کرن لڑائی

شالا نیڑا کوئی نہ لاوے
درد اندیشے سوز سوائے

دم دم دل دلگیر وو
سر تے سختی آئی

ہک بیواہی بیا پھٹ جاہی مونجھ مونجھاری گل دی بھائی تک تک راہ ملہیر وو روندیں میوم اجائی

سنج برچھڑے شینہ مریلے
بشر بد بکھیا دانگھیلے

ڈکھ ڈکھڑے نھئے ویر وو
غم سکڑے بھائی

سینڑیں بھینڑیں وَنْ الاوم ویرنڑ ویری سخت بتاوم مارم بے تقصیر وو اے بے دردکسائی

سولیں مول نہ ڈتڑم ساہی
قادر اینویں قسم دوہائی

کیتم اے تقدیر وو
سوہنے نال جدائی

جندڑی جو کھدی جیڑا دکھدا ویلا وقت نبھایا مشکل رنج والم دی بھیڑ وو آفت پیوم سمائی

مژگیں نشتر باندی ماری
پلکیں لائی کیہر کاری

زخم کللڑے چیر وو
ویندیں چوٹ چلائی

لوں لوں سڑدی ہڈ چم گلدا دلڑی جلدی سینہ بلدا رگ رگ چھٹڑی سیڑ وو تید دے برسوں چڑائی

بھر قرار آرام گیوسے
بار ملامت مفت چتوسے

کافی بے تدبیر وو
جانی لا ڈکھلائی

یاد فرید نہ کھڑ موکلایا کیچ گیا ول گھر نہ آیا ڈتڑس جر تعزیر وو
کیتس خوب بھلائی

کافی نمبر ۲۴۳

عشق چلائے تیر ڈاڈھے ظلم قہر دے
یار ملیا بے پیر لوں لوں وچ سود رد دے
عشق اوہاڑی جھوک امن دی نظر نہ آنوم جوہ جتن دی
سوز ڈتس جاگیر جیڑا سولاں سڑ دے
تول ڈکھاندی سیج نہ بھاندی سول سراندی درد پواندی
رگ رگ وچ ہے پیڑ ڈِسدا روگ اندر دے
رہن نہ ڈیندی پیڑ پرائی سک مہینوال دی لعد سوائی
کیجو لوڑ ہیم سیڑھ پوڑیم کن کپر دے
شکھ سمھن دا وقت وہایا بار برہوں دا سرتے آیا
گذر گئی تدبیر نبھ گئے وقت ہنر دے
نبھن فریدا ایہ ڈکھ ڈوہیلے شالہ نال وصال سہیلے
ہووان شکر شیر گذرن ڈینہہ سفر دے

کافی نمبر ۲۴۴

غمزے کر دے جنگ لڑ دے مول نہ اڑ دے
نیزے تیر تفنگ قہری ناز نظر دے
زلف ہے بشیر ابرو بچھوے مارن ڈنگ نسنگ
چکدے زخم جگر دے

سانول دی ہے طرز انوکھی   تن نازک دل سنگ
ذرہ مہر نہ کردے

برہوں اساں نوں خلعت بھیجی   ساوا پیلا رنگ
سو سو سول اندر دے

عشق ونجایم شرم بھرم کوں   گیا ناموس تے ننگ
ناں جیندے ناں مردے

کافی نمبر ۲۴۵

کاں کو کو کر کر توندا ہے   کوئی قاصد یار دا آوندا ہے
رت ساونڑ دی ڈینہہ ملہاری   باد شمالی کرنڑ من جاری
بوٹی لانی کھپ خوب بہاری   کرڑ کنڈا سب بھوندا ہے۔
آئی آس تے پاس سہائی   جھڑ بادل آ جھمر لائی
اجڑیاں جھوکاں خنکی چائی   غم ڈر ڈور ٹکاپوندا ہے
مینہ برسات خوشی دے ویلے   چھیڑن چھیڑ و چھانگ سویلے
آپے دلبر کیتے میلے   جئیں بن جی تڑپھوندا ہے
ٹھے ریجاں نقل تے ڈھیر   کل گل ڈسدے احمر اصفر
ڈکھ کشالے گذرے یکسر   سکھ رگ رگ وچ ڈھوندا ہے
ڈکھ ڈوہاگ دا وقت وہایا   بھاگ سہاگ دا ویہلا آیا
یار فرید انگن وچ پایا   ہار سنگار سہوندا ہے۔

کافی نمبر ٢٤٦

گذر گئی گذران ہے، غم دے سانگ رلیوسے

ڈکھڑا حال جہان پلڑے بھنہ پیوسے

وینديں یار نہ کھڑ مو کلایا کیچوں کوئی پیغام نہ آیا

جندڑی دا مہمان گل زا گیبڑ بھیوسے

ناں ماہی نہ رنگ مہندی جھوک اجاڑ ڈسم تھیں ڈینہہ دی

بیلا تھیا ویران تھی بے آس رلیوسے

لانویں لہندیں پیوم وچھوڑا کھارے چڑھ ہتھیں آیم دھوڑا

مہندی سرخی نال نیلا رنگ وٹیوسے

ویڑھ میاپے ماتم گاہنے ڈوکھ ڈوہاگ دے تول وٹانے

سولاں دا سامان ازلوں ڈاج ڈھیوسے

چھوٹی عمر رنڈیپا آیم کھوٹی قسمت کھوٹ کمایم

ڈوجھا اے ارمان وینديں نہ موکلیوسے

جیندیں ناہیں اے درد نبھیساں مردیں داغ قبر وچ نیساں

پٹ پٹ تھیا خفقان رو رو خلق رووِیوسے

جیں بن ہک پل مول نہ وسے باقی کرنے آئے قصے

واہ تقدیر دا شان کیا ہا کیا تھی گیوسے

کر کر یاد فرید سجن کوں لا گل رو واں ہک ہک ڈن کوں

جان جگر وچ کان جانی جوڑ مریوسے

کافی نمبر ۲۴۷

کرن نظارے تیز نظر شالہ جیویں — نور وجود عیانے

سر سبحانی راز انا الحق — رندی وِرد لسانے — ورد مبانی کشف معانی — اہل دلیند اشانے

۱؎ حضرت منصور کہا کرتے تھے — سمجھ سونجاݨی غیر نہ جاݨی — سب صورت سبحانے

اول آخر ظاہر باطن[۲] — یار عیان بیلانے — کتھ منصوری تے طیفوری — کتھ سرمد صنعانے

۲؎ ترجمہ آیات کریمہ — حسن پرستی شاہد مستی، — ساڈا دین ایمانے

رہ توحید کی ہیت فریدی — اپنے آپ واہ دھیانے

کافی نمبر ۲۴۸

یہ کافی مسلک ہمہ اوست کی رُو سے جو کہ حضرت خواجہ صاحب کا مسلک ہے۔ کہ تم ہی دونوں جگ کے مالک یعنی مظہر اتم ہو

کِس نگری سے آئے ہو تم — کِس نگری کے باسی رے

پریم نگر ہے دیس تمہارا — پھرتے کہاں اوداسی رے

کیوں ہوتے ہو جوگی بھوگی — رو کی طرح براگی رے

انگ بھبھوت رما کے کیونکر — رکھتے بدن سنیاسی رے

اپنا آپ سنبھال کے دیکھو — کر کے نظر حقیقت کی،

فکر نہ کیجو یار دہر گز — آسی یا نہ آسی رے

تم ہو ساگی تم ہو ساگی — واگی ذرہ نہ واگی رے

اپنی ذات صفات کو سمجھو — اپنی کر و شناسی رے

بات فریدی سوچ کے سُنیو — لا کر دل کے کانوں کو

دونوں جگ کے مالک تم ہو — بھولے اللہ راسی رے،

کافی نمبر ۲۴۹

کل غیر کنوں جی واندے | مٹھی ریت انوکھی راندے
سٹ کر خویش قبیلہ تھیوسے | بردے تیڈڑے ناں دے
سب صورت وچ ڈھول سنجانو | تھیوو ناں در ماندے
سینے جھوکاں دیدیں ڈیرے | سوہنے دوست دلاندے
ہر پلپل وچ کول بغل وچ | یار مٹھے من بھاندے
اکھیاندے وچ قطرہ ماوے | سارے سجن سماندے
شالا ونج کر حضرت روہی | ڈیکھوں گھر ہتراندے
سٹ کر دو دفتر بد ہمیشہ | گیت پرم دے گاندے

کافی نمبر ۲۵

کہیں ڈو گھڑی لایم یاری | روندیں عمر گذاریم ساری
سوہنے ہوت بلوچ اویڑے | ڈاڈھے کیتے سخت بکھیڑے
ناں سدھ سلام سنہڑے | کیڈے ویساں سولاں ماری
ایہو راول رانجھن ماہی | کہیں دلڑی تھیندا راہی
ول کر تھوا بے پرواہی | واہ ظلم ستے بے نرواری
مہینوال نہال نہ کیتم | چھڈ گلہڑی نال نہ نیتم
پھر جام ڈوکھاں دا پیتم | پیش آئی شہر خواری
سر آیا برہوں بکھیڑا | ڈینہہ رات ہمیشہ جھیڑا

پیا کھاوݨ آدم ڈیہڑا — ڈھوے اصلوں محض وساری
جی جانی کارن لوہتڑا، — غم درد الم نت کوہندا
گل ہار غماں دا سوہندا — سر سہرے مونجھ مونجھاری
ماہی آن وساوے جھوکاں — کیوں کرن سیالیں ٹوکاں
میڈیاں سبز تھیون دل سوکاں — ونجاں واری لکھ لکھ واری
سے روگ ہزار کشالے — تیڈے کارݨ جندڑی جالے
تھل مارو پربت کالے — لاچار تتی ہن ہاری
جیں دلبر دی دل بردی — تھیں باجھ فرید نہ سردی

کافی نمبر ۲۵۱

چھڑ لائیس چوٹ اندروں دی — واہ زخم کلڑا کاری

کیا تھیا جو تیڈی ناں ہٹی — تھیسی او باجو رب گھٹی
دولت کوں چوچی لا اڑا — ٹھگ باز دا ڈٹکو نہ کھا
آزا دتھی صفتا صفا — چُݨ گِھن سُونجا ئیدی اٹی
دُنیا دا نہ تھی آشنا — ہے اے مکارہ بے وفا
کھانویں نہ موذِݨ دا دغا — ہے پنج کنڈی تیکوں گھٹی
دھج وج دی جھاگ مگ تر ڈووے — ڈورے تے ململ چھوڑ ڈے
ہے ڈِلہہ پتھر دی بھور وے — تیں کاݨ ہیرے دی کٹی
ملاں نہیں کہیں کار دے — شیوے نہ جاݨن یار دے
سمجھن نہ بھید اسرار دے — ونج گنڈڑے بھرنے تھئے دٹی

ایں راہ ڈو آنویں نہ ہا — جے آئیں قدم ڈینہو ڈینہہ ودھا

پچھوں تے ناں ڈیکھیں مُنہ ولا — حیلہ کریں سر تئیں تنّی

توہی ترس یار وچل رتی — روہیں پہاڑیں وچ تتی

شودی سسی رولدی وتی — نینہیں اکلہڑی ہک جنّی

ہے دل قہر دی مبتلا — ہے او غضب دا بے وفا

من چھنڈا تے من ڈے وی آ — آپت دے وچ رکھ بڑ بنّی

سُن بے وفا دی گالھ وے — پُچھدے نہ ہرگز حال وے

اصلوں نہ لہم سنبھال وے — ڈیوے نہ چولی دی تنّی

تھی خوش فرید تے شاد ول — ڈوکھڑیں کوں ناں کر یاد ول

رجھ تھیسیں جھوک آباد ول — ایہا بیتی نہ وسی ہک منی

کافی نمبر ۲۵۲

کیا ڈوکھڑا نینہہ لیو سے، — ڈوکھ ہا جھ پلے نہ پیو سے

عِشق نہیں ہے نار غضب دی — تن من کیتس کولے

سولاں سڑدیں آہیں بھردیں — ساری عمر نبھیو سے

ناں غم خوار نہ کوئی ساتھی — ناں کوئی حال ونڈاوے

عشق جہاں ڈوکھ سور نہ کوئی — ماں پیو ویری تھیو سے

خویش قبیلہ ہر کوئی جانے — منزل یار دیاں جھوکاں

سینگیاں سرتیاں کردیاں ٹوکاں — سارا بھرم لوڑھیو سے

گلیاں کوچے شہر بازاراں — لوگ مریندا کانے

نندھڑے وڈڑے ڈیون طعنے — شرم شعور ونجیوسے
گالھ نہیں اجکل دی سنجڑی — روز ازل دی مُٹھڑی
بے نشان سجن دے کیتے، — نام نشان گنوا بوسے
ہار ہنجوں دا گل وچ پانواں — بیٹھی رو رو حال ونجاواں
پیت سوا بئی ریت نہ کائی — ڈے سر مفت گدھیوسے
مونجھ مونجھاری درد وچھوڑا — لکھیا باب تنی دے ڈوڑا

یار فرید جنہیں نہ کرتیا — رو رو خلق رویوسے

کافی نمبر ۲۵۳

گیا رول راول وچ روہ راوے — ناں یار ملدا نہ موت آوے
آتن ڈکتیں سینگیاں ستاون — جگتاں مریندیاں بولیاں سناون
کئی کئیں کردیاں کئی ٹوک لاون — جیڑا ہمیشہ صدمہ اٹھاوے،
بہنیں نہ بجانواں اٹری الاوے — پیکے سوریے ہر کوئی ڈکھاوے!
جانی او یڑا پھیرا نہ پاوے — ہک سیجھ سارے بیا [illegible] تول لاوے
ڈوکھڑے سسی نوں ڈینہہ ڈسوائے — جیں ڈینہہ بروچل گھر وسدھائے
مونجھیں مونجھائے سولیں ستائے — تا دردکڈرا میں چھڑے ملاوے
مٹھڑی اکیلی سانول نہ بیلی — الجھل نہ کردی سرتے سہیلی
۸ نظرے حویلی سونجڑی ڈہیلی — مارو تھلاں دی والی سہاوے
قسمت فریدا ڈتڑی نہ واری — اصلوں پنل ول کیتم نہ کاری
کبڑے ونجے تھل درداں دی ماری — رو رو نبھائی جگ نوں رواوے

کافی نمبر ۲۵۴

کیا ریت پریت سکھائی ہے سب ڈسدا احسن خدائی ہے

ڈسدی یار مٹھل دی صورت — کل تصویر آتے کل مورت
ہر ویہلے ہے سگن مہورت — غیر دی خبر نہ کائی ہے
ناز نہورے یار سجن دے — عشوے غمزے من موہن دے
ہر ہر آن انوکھڑے وندے — واہ زینت زیبائی ہے
نخرے ٹخرے نوکاں ٹوکاں — دلڑی جوڑ چوبھیندیاں چوکاں
سوکاں سبز تھیاں ڈل جھوکاں — خوبی خُسنکی چائی ہے،
نازک چالیں نور نول دی — رمزاں بانکی طرز جدل دی
دھار کجل دی دھاڑا جلدی — سُرخی بھا بھڑکائی ہے
ڈوکھ ڈوہاگ تے درد جدائی — رلمل ویندے ساتھ لڈائی

کافی نمبر ۲۵۵

عشق فرید تھیوسے بھائی — عشرت دور سوائی ہے

کیا عشق اڈا رہ مچایا ہے — ہر روز اسے سوز سوایا ہے
سرتن من بھوک جلایا ہے — موٹھا جوبن مفت گنوایا ہے
بھیڑی دلڑی مار موںجھایا ہے — دم دم وچ درد سوایا ہے
سٹ سیج اکیلی ہوت نسے — غم پا کر جھولی عیش کھسے
گل ہار پھلانداما نگ ڈسے — ڈوکھی قسمت سب ڈے کھلایا ہے
سوہنا سانگ ہجر دی مار گیا — یکباری یار وسار گیا

کرزار نزار خوار گیا — تتی بے وس بار سہایا ہے
ایہا دلڑی عشق دی کٹھڑی ہے — غماں موٹھڑی تے ڈوکھاں کٹھڑی ہے
ماڈِتڑی شوق دی گھٹڑی ہے — جیں صبر آرام ونجایا ہے
دِل لاوَݨ حال ونجاوݨ ہے — سُکھ ڈیوݨ نے ڈوکھ پاوݨ ہے
سوہݨے باجھ فرید قرار گیا — کم کار سبھو گھر بار گیا!

سب ناز نواز سنگار گیا — سر بار ڈوہاگ سہایا ہے

کافی نمبر ۲۵۶

گیوں لوڑھ کلہڑی وچہ کُن کپر دے — رو دھے ڈتونی پچھلی عمر دے
یتں باجھ جیویں اصلوں نہ جیواں — تیڈے اکھیں دسا ٹھمنے پور پواں
ماروں مر ملیہ توں بن نہ تھیواں — بٹھ ڈینہ ہجر دے او کھے گذر دے
ڈوکھڑے ڈینہوں ڈینہہ ڈیدھے نے دوڑے — ہے ہے نہ جلیندے جیڑا نہ مر دے
گئے وقت ویہلے یار وچھلیرے — ڈوکھڑے ڈوکھی تے کیتنے وہیرے
شالا ڈِیہاڑے تھیوم تھلیرے — پاڑے لڈاروں سنجیں دے گھر دے
گھولی تیڈی گولی تیڈی — ڈے کن تے سُݨیں ڈوکھ ہڑ میڈی
پانی اساڈا اٹھئی رتّا سیڈی — لوٹی ہے ٹکرڑے ہاندے جگر دے
مونڈھ لادی جنڈڑی ڈوکھ نیندی ڈوہڑی — درد نیندی بدھڑی سوز نیندی وہڑی
ہک توں تتی دی وَل کل نہ لدھڑی — پئے سُول صدمے جوت تھئے بہر دے
رہ گیوم خوشیاں وسرے نند ڈھیپے — دَھاں دَھاں کرنیدے آئے بو ڈھیپے
بئی بینوائی ڈِتڑے زنڈ پے! — آئے بار سر تے باری قہر دے

جوگی براگی بھیکر ڈھونڈیساں   کفنی ڈوکھاں دی پا گل سو ہیساں
اینویں با فرید عمر نبھیساں   بے نیتیں نہ تھیساں وارث قبر دے

کافی نمبر ۲۵

موٹھڑی دلبڑی ڈوکھڑیں کٹھڑی   ہے ناز ادا دی لُٹڑی
ہن زخم جگر دے آلے   دل پُرزے اکھیاں نالے
سے رلینے پون اُبالے   جند ہار ہوئی ہیں مٹھڑی
تیتے درد اندوہ اویڑے   لائے دلڑی جھوکاں ڈیرے
ہن حضرت عشق نویڑے   ڈتی پیڑ پورانی پھٹڑی
سر چھنڑے نیہ لیوسے   سب شرم شعور گنوایوسے
دل ڈھولے یار لیوسے   سس مارم امڑی رُٹھڑی
مِل ماہی عار دیاروں   ہتھی فارغ کل کم کاروں
رُل را ول ڈاکاں چاروں   ہے اُج کل روہی وُٹھڑی
تھی کھیر وکھیر چریساں   اکھیں نال اوگاڑ بنڑیساں!
پا ہ پلکاں نال بوڑھیساں   گھر بار ول سنگت ترٹڑی
تھیاں سُنج برصحن حویلیاں   گیاں سینگیاں وِسر سہیلیاں
البیلیاں بانہہ چوڑیلیاں   بھیّیں کنوں دل چھٹڑی
گیا چیتر فرید اجا یا   گھر سانول یار نہ آیا

سر سولیں سخت ستایا
تھئی دشمن قسمت کٹھڑی

کافی نمبر ۲۵۸

نیڑا لاوݨ حال ونجاوݨ عشقے پور پرائے

مہݨیں کھاندی سٹھڑیں سہندی　　دلڑی چپ برمائے ٹیک

کراں شکایت سینگیاں سیّاں　　گلڑے حق ہمسائے

عار و یار پچار کریندے　　سکڑے ماپیو جائے

ویر نہیڑے امڑی جھیڑے　　بابل نت وڑکائے

سس ننانڑاں کرم بکھیڑے　　روز بروز سوائے

باندیاں بردیاں محض نہ ڈردیاں　　دائی ڈیوݨ الائے

اصلوں سدھڑا منہ نہ ڈیندے　　مامے چاچے تائے

کانگا قاصد چٹھڑی پتڑی　　یار نہ واگ ولائے

ناز نواز نمانڑے شودے　　ہار سنگار اجائے

مار و چھوڑ ملیر ملہاراں　　آپے آ بلوائے

رل مل ٹوبھے تے ترٹ تاڑے　　ساڈے نال وسائے

قسمت جاگے بھاگ بھڑائے　　قادر دوست ملائے

سہجوں سیٹے تول نہالیں　　سوہی سیجھ سہائے

بھاگم سختی تے بدبختی　　بھاگ سہاگ ملہائے

سانول بانہہ سراندی ڈیکر　　ساری رات نبھائے

چھوڑ ونجݨ دی ڈور بݨ ڈی　　ناں رکھ رانجھن رائے

توں بن راول جوگی والے　　ڈکھڑے کون مٹائے

نال کوئی سنگتی نال کوئی ساتھی　　نال کوئی حال ونڈائے
سمجھ سہے کون پرائے ڈوکھڑے　　اپنڑے گلڑے پائے
جس تن لگڑی سو تن جانڑے　　ہوراں کیا پڑائے
اپنڑے بارے آپ اٹھیساں　　دلڑی نت فرمائے،
کربیوا ہی سٹ نندرائی　　بیچی کپچ سدھائے
سُنجڑ یدے سُنجڑ ہیے کیا کیا　　پیش تتی دے آئے
سُرخیں مہندیں تلک تلولیں　　پھکڑے رنگ ڈکھائے
ہک ڈوکھ سے سے سانگ خوشی دے　　سارے صاف ونجائے
چولی چُنڑی سعدوں جھنڑی　　آس نہ پُنڑی ہائے

عشقوں معل فرید نہ پھیرساں توڑیں مونہہ نہ لائے

کافی نمبر ۲۵۹

نیناں نہیں رہندے ہٹکے　　نیں نیناں ساں اڑوے لڑوے　　لاکر ناز دے لٹکے

گلڑیں کو چیں شہر بزاراں　　لگڑے نینہہ دے چٹکے
ناز نہورے نوکاں نخرے　　لانون برہوں دے کٹکے
مٹھیں سٹھڑیں طعنے تیرے　　گھترڑے لوکاں پٹکے
سہساں ٹوکاں ویاں جھوکاں　　خویش قبیلے سٹکے
یار بناں پھوک اگ اُڑیساں　　ہار حمیلاں پٹکے
ڈوکھڑے سہندے نیں نہ رہندے　　بے وس تھیسکر اٹکے
تیڑے باجھ فرید نہ بھاوے　　بھٹ گھت کوڑے کھٹکے

کافی نمبر ۲۶

نین نرالے نیر — بکھڑے نور نظر دے

ساڑن سول سریر — ساگی سوز سقر دے

گھنڑے برہوں کٹالی کٹھڑے — ناز نہورے نخرے موٹھڑے

چو چک چک تک ویر — وَیری دل ول گھر دے

سیجھ سہاگ دی سڑ گئی ساری — ڈوڑے ڈوکھ ڈوہاگ ڈہاری

تک تک مارن تیر — زہری زور زبر دے

پور پنلڑے دے پکس دے — جندڑی مکھدی جیڑا جلدے

پیت پرائی پیڑ — ویری درد اندر دے

سٹ کر سجن سدھایوں سوہنا — مُلک ملہیر ملیسو من موہنا

چڑھ چڑھ چکدے چیر — جاری جرح جگر دے

سانگ سونجی نوں سک سانول دی — مونجھ مرڈھی نوں موہنہ مٹھل دی

ہار ہٹی ہن ہیر — ہو سب گئے ہوش ہنر دے

نینہہ نواں نت نالہ زاری — فکر فراق فریدی یاری

رگ رگ روگ دی ریر

روندیں روح اُپر دے

کافی نمبر ۲۶۱

وسو دی اکھیاں گھن گھوراں لاکے

سانوݨ آیا یار نہ آیا ننھڑے بادل طوفان بلاکے
آنوݨ کہہ گئے ول نہ آئے دِل نوں مفتی چوٹ چلاکے
دل برمائے راول جوگی دُھن سُن بنسی پھوک بجاکے
اتنا ظلم مناسب ناہیں پہلوں اپنا یار بݨاکے
روہ جبل وچہ مارو تھل وچہ مارو گیا پردیس رلاکے
مارو مُلک ملہیر دا مالک لڈ نہ جاویں جھوک وساکے
جوگݨ تھیساں مُلک ڈھونڈیساں ویساں انگ بھبوت رماکے
المڑے زخم نہ چول پپیہا ساڑ نہ کوئل کوک مٹاکے
کروٹیاں لے ہٹ ہٹ جاندی بیوس ڈوکھڑے سول سہاکے
تم بچھڑت موہے چین نہ آوے پاپ مٹاؤ انگن سہاکے
گرجت بدرہ لسکت بجلی رِم جھم بارش زور گھٹاکے

ساجن باجھ فرید نہ جینا
مشکل ایسے بار اٹھاکے

کافی نمبر ۲۶۲

وصل، ہجر یکساں دسدا دوست قریب ڈِلیندے
علوی سفلی یار دیاں جھوکاں خبر نہیں انہاں کملیاں لوکاں
اے دل جانڑ پچھانڑ ہر جا ڈیہرے چاک جھیندے
ڈکھ ڈوہاگ تے بیت حزن میں سکھ سہاگ تے ملک امن میں
عاشق سمجھ سونجھانڑ سبھ مظہر میں یار ڈِسیندے
چاک ببلنڑ من نوں بھاناں تن من اسدے لہو وٹاناں کیا وت دین ایمان شرم بھرم سب ملک تھیندے
عشق فرید تصرف کیتا، لا لیس جُڑ کر برم پلیتا سب صورت سبحان ظاہر اکھیاں نال ڈِسیندے

کافی نمبر ۲۶۳

دل وس وسا اوہو ڈھول وے کر لا ڈ مٹھڑا بول وے
ہر وقت سانول ڈھول وے پیا ہوا سا ڈرے کول وے انڑ سوہنیدی گنڈھڑی کھول وے
انڑ سنگ میں سنگ بول وے انھوں ناز دے ٹک ٹول وے
لکھ لکھ الول مخول وے، انہاں مٹھڑی جان مرول وے تھئی ڈوکھڑیندی کچکول وے
کیا ڈھولڑیں لدھرم گول وے تھے چور ذرہ تے خول وے
ماریا ہے کیا جُڑ تول وے، ابو علیس غلول وے بے ہوش دے وچ بھول وے
زیرے اندر سو لول وے تھیا جسم چیچی کھول وے
دل ڈِ تڑے کئی گھر ول وے جے اے فرید دا ڈول وے ایہا قدر تے ایہا جول وے
کئی ڈینہہ نہ پھولا پھول وے اجھو شہریں وچ بن دول وے

کافی نمبر ۲۶۴

واہ حضرت عشق مجازی ‍ ‍ سب راز رموز دی بازی
سمجھو شاہد اصلی جانیں ‍ ‍ ہے واحد پرم کہانی
ہے وحدت سمجھ سونجانی ‍ ‍ وچ پردے کثرت سانڈی
کر رفع ملال کدورت ‍ ‍ ٹک سمجھ سجن ڈے صورت
تھیا ظاہر وچ ہر مورت ‍ ‍ چھپ اولے نور حجازی
سُن حسن ازل دی چالی ‍ ‍ سب ناز نہورے والی
کتھ خالق خلق دا والی ‍ ‍ کتھ عابد ریت نیازی
کتھ عاشق درد کشالے ‍ ‍ کتھ حسن ملاحت چالے
کتی یار سنگار ڈکھالے ‍ ‍ خوش سیرت ناز نوازی
کتھ مطرب ستے میخانے ‍ ‍ کتھ رند رسم بگانے
کتھ صوم صلوٰۃ اذانے ‍ ‍ کتھ زاہد نیک نمازی
ہے غیریت زندیقی! ‍ ‍ یا درتہ رکھ صدیقی
کر جہد جہاد حقیقی ‍ ‍ بن مرد معلّٰے غازی
چھپ فقہ اصول مسائل ‍ ‍ سٹ نحوی فعل تے فاعل
بٹھ علمی بحث دلائل ‍ ‍ ہے فقر فقط جانبازی
اے سلک سلوک فریدی ‍ ‍ ہے ریت عجب توحیدی
پھر ذوق لذیذ جدیدی ‍ ‍ چھڈ لمبڑ دور درازی

کافی نمبر ۲۶۵

واہ واہ دلبر دی یاری
لا یاری کرِم نہ کاری

سُفی رُکھڑا رکھِسم بریت
ناں پچھدا حال حقیقت
ناں سُنڑدا دیدن ساری

میں مُٹھڑی ڈوکھڑیں کٹھڑی
سے تیریں غمدیں چوٹڑی
دِل کُٹڑی سولاں ماری

ناں ڈھڑم سِیٹھڑا مکھڑا
گیا ساونڑ صاف سُلکھڑا
گئی موسم چیتر بہاری

ناں کھوج ناں کھوج ٹھاندے
سب پربت پندھ تھلاندے
دل رُل رُل رو رو ہاری

میں سندھڑی کیوں جالاں
پردیس بَیٹھی تن گالاں
تھئے روہی ڈینہہ ملہاری

دل کھسدا بھیت نہ ڈسدا
سُفی او پرا دوروں ہسدا
لا ہو ہو شہر خواری

ہک یار فرید اویڑا
پیا سسی نناں دا جھیڑا
پئی پلڑے موںجھ موںجھاری

کافی نمبر ۲۶۶

ہک دم ہجر نہ سہندی ہے — دل دلبر کارن ماندی ہے
سوز گداز دی تول وچھاواں — ڈوکھ ڈو ہاگ دی سیج سُہاواں
ہار غماں دا گل وچ پاواں — درد دی بانہہ سرانْدی ہے
ماہی بے پرواہ ملیوسے — پلڑے سوز فراق پیوسے
حال کنوں بے حال تھیوسے — جندڑی جھوک غماندی ہے
ڈینہہ نبھاواں سڑ دین جلدیں — رات ونجاواں جلدیں گلدیں
ساری عمر گئی ہتھ ملدیں — ہے ہے موت نہ آندی ہے
سوہنے کیتی کیچ تیاری — آیا بار برہوں سر باری
سینگیاں سرتیاں کرن نہ کاری — بے وس پئی کرلاندی ہے
یاد کریساں یار دیاں گالھیں — سوہنڑیاں رمزاں موہنڑیاں چالیں
توڈیں مہنڑیں ڈیوم سیالیں
تانگ فرید نہ جاندی ہے

کافی نمبر ۲۶۷

ہکو الف میڈوں بس لازم ڑی — تی بے تے مول نہ بھاوم ڑی
سوہنی وحدت پرم پریاں نیں — ذوقی گھاتاں عشقی کتیاں نیں
کو جھی کثرت کو جھاں ہتیاں نیں — دل غیروں غیرت کھاوم ڑی
ہر چالوں ناز نواز ڈسے — سب حسن ازل دا راز ڈسے
کل عالم عالم ساز ڈسے — ہکو نور نظر وچ آوم ڑی
غیریت محض محال ڈسے — چو طرفوں حسن جمال ڈسے
ہر ویلے وصل وصال ڈسے — ڈینہہ رات بنل گل لاوم ڑی
کیوں کردی ہار سنگار مٹھی — کیوں سرخی کجلا دھار مٹھی
جے جاناں سانول یار مٹھی — دل ملک ملہیر سدھاوم ڑی
نتا درد جدید شدید تھیا — ہر روز اسے سوز مزید تھیا

ہے دید فرید خرید تھیا — بن ڈھولن ڈکھ در تام ڑی

کافی نمبر ۲۶۸

ہک ہے، ہک ہے، ہک ہے — ہک دی دم دم سک ہے
ہک دے ہر ہر جا وچ دیرے — کیا اوج ہے کیا جھک ہے
ہک ہے ظاہر، ہک ہے باطن — بیا سب کجھ ہالک ہے
مقناطیس تے لوہے وانگوں — ہوں ڈھولن دی چھک ہے
جیڑھا ہک کوں ڈوں کر جانے — او کافر مشرک ہے

مطلب ڈاڈھا سخت نزیکی — پر راہ تے رچل چک ہے
ساڈے سر سر واہ دا سارا — فخر پیا مالک ہے
درد دا بار اکٹھاناں سگدی — دل شوہدی نک ترک ہے
روز ازل دی دلڑی میڈی — راہ حق دی سالک ہے
جندڑے نال خیال خدائی — کیا پورا گیا بکک ہے
یار فرید سونجاݨن کیتے! — اے نسخہ ہک ٹک ہے!

کافی نمبر ۲۶۹

ہݨ میں رانجھن ہوئی — رہا فراق نہ کوئی
جیں سنگ دی لڑی پیت لگائی — آخر بݨ گئی سوئی
ہیر سلیٹی چوچک بیٹی — ونج کس جا کھڑوئی
ہیروں ہیر انھیں جیکر — سر ہیں راہ ڈیتوئی!
پہلے کھا کر درد کشالے — اوڑک نقش دل جوئی
شابس اصلوں محض نہ ہاریو — جتنا مار چیتوئی
جو کوئی سالک محبت دے وچ — مرݨ توں اگے موئی
سیجھ سہاگ سہائیں تھی خوش — شام سندر رنگ سوئی
نال خیال اناوے جیں نے — میل دوئی دی دھوئی
سارے جگ وچ ہک میں رہ گئی — ماں توں ناں اوئی
تھیا منصور فرید ہمیشہ — جیں اے راز لدھوئی

کافی نمبر ۲۷

یہ کافی حضرت خواجہ صاحب نے مدینہ منورہ سے جدا ہوتے ہوئے لکھی

ہے عرب شریف سدھائی　بو سندھ پنجاب دی آئی
بن عرب اے اکھیاں روون　رو ہار ہنجوں دے پووں
کر نیرے مکھڑا دھوون　دل دردیں چوٹ چلائی
آئی پہلی منزل ھدے　ہئی شہر مبارک جدے
کلہ بحر دی شدے ملدے　اج عدن ویندی موکلائی
کر سعی طواف زیارت　لہہ لطفوں عفو اشارت
گھن عشقوں ذوق بشارت　دل وطنے واگ ولائی!
کیوں گانے گاہنے پاواں　کیوں سرخیاں مینڈیاں لاواں
کیوں کجلا دھار بناواں　ہے ہتھیوم نصیب جدائی
گل سہرے ہار کمانے　گل ناز نواز وہانے
گئے جوش جوانی مانے　گئی دھج وج فخر وڈائی
توں باجھوں سانول گھر وچ　ہاں بیشک سخت سفر وچ
تھل مارو سونجڑے بر وچ　ہم سختی روز سوائی
کئی آس فرید نہ پنڑی　جی جلیا دلڑی بھنڑی
سر سوز فراق دی چنڑی
گل دردوں چولی پائی

کافی نمبر ۲۷۱

یار آون یار دے رلڑے
نِت پوم کروپ کللڑے

کیوں چھوڑ ھدی چنری کھارے — کیوں کردی زیور بارے
جے جانی ہجر دے وارے — اے نیڑے سخت سولڑے
ڈوکھ یار سکھاندے ویرن — ئے سول اندر وچ ڈھیرن
مُنہ کالا نیلے پیرن — واہ ہوت پنل دے بھلڑے
کیوں ڈوکھڑی عمر نبھاواں — ہُن موت دا ملک وساواں
ونج گورستان سُہاواں — ہٹھ جیون کوڑ تسلڑے
گل پیچ ہجر دے ولڑے — دل زخم اولڑے اولڑے
ایہہ نینہہ لا لوڑ دے بھلڑے — پئے بین مٹھڑی دے پلڑے

سب زور ہوس وس لایم
پر یار فرید نہ آیم!
غم درد اندر ستر پایم
کر آپے گلڑے گلڑے

کافی نمبر ۲۷۲

یار کوراڑا حال وے
سانول مار نہ طعنے

سانگ سنجوک رلائے قسمت — سانگے دوست بیگانے
جا نجاں سو نہہ نباواں — تاں تاں ڈِسدے ڈھکانے
آنوڑ کاں نہ منگیس دلڑی — کچھڑے کرن بہانے
بے درداں دی پیت نہ بھلی — مولا موت کوں آنے
رووان رو رو لوک سُناواں — جی نہ آنوم خانے
کوئی آکھے من چل کُڑی — کوئی آکھے دیوانے
سولیں نال سونجیدے جالے — سنج صبح گزرانے
آنویں دیر نہ لانویں ماہی — جند ڈوں ڈینہدی مہمانے

عشوے غمزے ناز نہورے
کیا کیا حسن دا شانے
جو ہے شان فریدا دا سارا
مارن دا سامانے

الحمدللہ صفحات ۲۴۰ اور کافیاں علاوہ ۵ ڈوہڑہ جات ۲۷۲ کتابت تمام شد

نعت شریف

یہ نعت شریف سرورِ کائنات فخرِ موجودات خاتم النبین
صلی اللہ تعالیٰ علیہ آلہٖ وسلم کے حضور پیش
کی گئی ہے۔
دعا ہے کہ یہ عاجزانہ کلام شرف قبولیت سے نوازا جائے
آمین

منجانب ——— محمد عبد الواسع عتیقی

★

کرم فرمائیے مجھ پر خدارا یا رسول اللہ ۔۔۔ مجھے ہے آپ کے در کا سہارا یا رسول اللہ

ہزاروں آرزوؤں میں بڑی ہے آرزو میری ۔۔۔ کہ دیکھوں روضۂ اطہر تمہارا یا رسول اللہ

کہیں میں مر نہ جاؤں ہجر کی راتوں میں رو رو کر ۔۔۔ دکھا دو گنبدِ خضرا دوبارہ یا رسول اللہ

ہزاروں کو عطا کی علم کی دولت اشارے سے ۔۔۔ ادھر بھی اپنی رحمت کا اشارہ یا رسول اللہ

عتیقی کو بلا لو یا رسول اللہ مدینے میں
بہت عاصی ہے لیکن ہے تمہارا یا رسول اللہ

در مدح

حضور شیخ الاقطاب حضرت سیدنا و مولانا خواجہ حافظ محمد عبد الرحمٰن صاحب پیر ملتانی العربی غریب نواز رحمۃ اللہ علیہ

★

اے جہانِ علم و عرفاں کے درخشاں آفتاب — تیری تربت پر خدا کی رحمتیں ہوں بے حساب
تقویٰ و زہد و ورع میں آپ ہیں اپنی مثال — فقر و درویشی کے اندر تیری ہستی لاجواب
رفعتِ افلاک تیری گردِ رہ نہ پا سکی — فانی فی اللہ باقی باللہ ہے تیرے شایاں خطاب
دہر میں ضرب المثل حق گوئی بے باکی تری — باعثِ صد افتخار ہے تیری جانب انتساب
سرزمینِ جھنگ و ملتاں خیرپور ہیں تیرا فیض — تیرے خوشہ چیں ہوئے دونوں جہاں میں کامیاب
حق تعالیٰ نے تجھے بخشا وہ روحانی کمال — اوجِ لاہوتی پہ رخشندہ ترا علمی شہاب
تیرے جوشِ عمل نے وہ روح پھونکی خلف میں — زندہ تا بندہ رہیگا شوقِ درسِ ام الکتاب
حضرت خواجہ محمد عبد الرحمٰن عربی پیرؒ — تیری چشمِ فیض سے لاکھوں ہوئے ہیں فیضیاب

عالمِ مظلم ہوا ہے تیری ضیاء سے مستنیر
تیرے اوصافِ حمیدہ بے شمار و بے حساب

ابو معاویہ سعید علی ضیاء

تعداد ایک ۱۰۰۰ ہزار سنہ ۱۳۷۹ھ ۲۳ ذیقعدہ